

NASLOV

 Leto XXXIV
Št. 39

 Murska Sobota
7. oktober 1982

CENA 10 DIN

VESTNIK

Cestitamo občanom ob prazniku občine

SO Gornja Radgona

 OK SZDL
Gornja Radgona

 OK ZKS
Gornja Radgona

OSS Gornja Radgona

 OK ZSMS
Gornja Radgona

 OO ZZB NOV
Gornja Radgona

Tudi v zaostrenih pogojih nadaljnja gospodarska rast

Polnoma izvajanja družbenega plana občine Gornja Radgona za obdobje od 1981 do 1985 v letu 1982 opredeljuje kot ključno nalogo dosego skupnega cilja za izboljšanje plačilnobilančnega in deviznobilančnega položaja, predvsem s povečanjem izvoza blaga in storitev na konvertibilno področje.

Ta ključni nalogi so podrejene ostale usmeritve občine:

- z agramimi operacijami pridobiti nova kmetijska zemljišča in intenzivirati obstoječa za pospeševanje proizvodnje hrane in povečanje obsega za domači in tuji trg,

- razporejanje dohodka v prid lastne akumulacije in združevanja dela in sredstev za izvozno usmerjene proizvodne programe,

- zagotavljanje socialne in materialne varnosti delavcev v okviru materialnih možnosti in zaposlovanje mladih strokovnih kadrov, s čimer se bo izboljšala struktura zaposlenih,

- zagotovitev redne oskrbe prebivalstva,

- pravičnejše vseh investicij na podlagi kriterijev investiranja in dejanskih materialnih možnosti,

- večje vključevanje lastnega znanja in tehnoloških rešitev pri oblikovanju razvojno intenzivnih in izvozno usmerjenih proizvodnih programov, kar je pogoj za hitrejšo spremembo v strukturi gospodarstva,

- vzpostavljanje sistema družbenega informiranja, krepitev obrambne sposobnosti in družbeno samozasčite,

- poslopien pristop za pripravo dolgoročnih planskih dokumentov v občini.

V letu 1982 se občina G. Radgona sooča z nizko rastjo proizvodnje. Na dinamiko rasti vplivajo nizka gospodarska rast v svetu, naraščajoče cene in težave v oskrbi z reprodukcijskim materialom in surovinami.

V prejšnjem srednjeročnem obdobju je v naši občini bila zabeležena hitra rast gospodarskega razvoja.

Če pogledamo nekaj let nazaj, lahko ugotovimo, da so v občini Gornja Radgona v zadnjih dvajsetih letih vidne precejšnje strukturne spremembe v smeri deagrarizacije in povečanja industrijske proizvodnje, kar je pozitivno. Pred dvajsetimi leti je bilo zaposlenih 19 odstotkov prebivalstva občine, od tega le 6,9 v industriji, danes pa 34 odstotkov, od tega 57 v industriji. Ugotavljamo pa, da je bil ta razvoj bolj kvantitativen kot kakovosten.

Negativne tendence gospodarjenja, ki nas spremljajo zadnja leta, se kažejo predvsem v nizki produktivnosti.

Ob obravnavi polletnih rezultatov gospodarjenja v občini moramo ugotoviti, da tudi naše delovne organizacije poslujejo v težjih razmerah. Gospodarstvo v občini se sooča z nizko gospodarsko rastjo. Izvoz se je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta sicer povečal, vendar sprejetih planov izvoza nismo izpolnili. Dejansko dosežemo v strukturi celotnega prihodka nižji izvoz kot smo predvidevali z resolucijo. Sicer dosežemo pokritje uvoza z izvozom, vendar tega ne moremo ocenjevati kot pozitivno, če na račun manjšega izvoza zmanjšujemo predvideni uvoz in si tako ne moremo zagotoviti nujno potrebnega repromateriala in surovin za nemoteno proizvodnjo.

Skromna gospodarska rast ter omejitve v porabi zahtevajo nadaljnjo racionalno gospodarjenje z živim in minulim delom. V polletju smo že dosegli planirano rast zaposlitve, nismo pa dosegli planirane rasti produktivnosti. Nadaljnja ugotovitev je, da nam sredstva za skupno porabo v glavnem dotekajo, kot so bila dogovorjena, razen za zdravstveno skupnost, kjer je dotok sredstev nižji, stroški oziroma izdatki pa so se pove-

čali, in tako ta skupnost izkazuje ob polletju precejšnjo izgubo. Delno smo sredstva za zdravstveno skupnost povečali z zvišano stopnjo v drugem polletju, s tem da je skupna prispevna stopnja za vse samoupravne interesne skupnosti ostala nespremenjena oziroma je nekoliko nižja.

Do konca leta bo potrebna skrajno racionalna poraba sredstev v vseh samoupravnih interesnih skupnostih, posebno pa še v zdravstveni skupnosti.

V zadnjem obdobju smo posvečali precejšnjo skrb nemočni preskrbi prebivalstva. Pri oskrbi se pojavljajo manjše motnje pri osnovnih artiklih široke potrošnje. Morali bomo zagotoviti najnujnejše količine premoaga in ostale energije za občane, šole, vrtnice ter druge porabnike.

Kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja moramo nadaljevati z dinamičnejšo rastjo industrijske proizvodnje, usmerjene predvsem v izvoz in povečanje proizvodnje hrane. Za dosego tega cilja bo potrebno trajnejše vlaganje v znanje in razvojno delo.

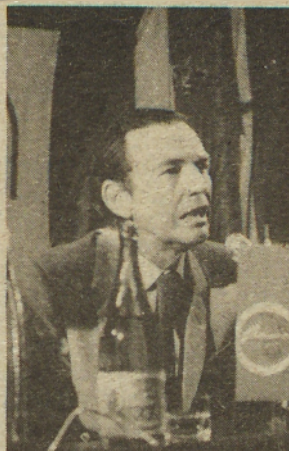
V organizacijah združenega dela je v teku akcija organiziranja in jačanja razvojnih služb. S povezovanjem združenega dela in drobnega gospodarstva moramo v celoti izkoristiti inventivni in tehnološki potencial drobnega gospodarstva.

Sedanja vlaganja v izboljšavo kmetijskih površin morajo ob vključevanju sodobne agrotehnikke zagotoviti večje hektarske donose v družbeni in družbeno organizirani proizvodnji. S spremembo družbenoekonomskih odnosov na vasi bomo dosegli večjo kmetijsko proizvodnjo tudi za trg.

Razvoj družbenih dejavnosti bo možen v skladu z razvojem gospodarstva v občini ob upoštevanju rasti družbenega proizvoda. V okviru materialnih možnosti bomo zato morali uskladiti programe.

Predsednica izvršnega sveta SO G. Radgona
Dana SUKIČ

Dr. Barnard v Radencih

V okviru praznovanj 100-letnice zdravilišča Radenci je to znano zdraviliško mesto konec preteklega tedna obiskal slovit srčni kirurg profesor dr. Christian Barnard. Na tiskovni konferenci je pomembni gost, ki je na svojem prvem obisku v Jugoslaviji, govoril o svojih vtiših, posebej pohvalno pa se je izrazil o postinfarktni ter pooperacijski rehabilitaciji srčnih bolnikov v Radencih in načel vprašanje preventivne nege omenjenem zdravilišču. To je ilustriral s primerjavo med avtomobilom in človekom (ter dejal, da jeklenemu konjčku posvečamo pozornost in ga vsaj enkrat letno peljemo na obvezni tehnični pregled, svojemu organizmu pa ne posvečamo niti toliko pozornosti, ampak se k zdravniku odpravimo šele tedaj, ko nam kaj odpove. Zato je po njegovem mnenju še kako pomembno ustanavljanje tako imenovanih centrov preventivne medicine. Več o tem in knjigi Telo kot stroj, ki bo v novembru izšla pri Pomurski založbi, na zadnji strani.

bb

Nič mimo delavca!

Shod delegatov, ki so jim delavci v združenem delu zaupali, da v imenu najširših delavskih množic prenesejo sporočila kongresu, je pred nami. Želja slehemege izmed njih je, da bi kongresu posredoval avtentična hotenja svojega okolja, z namenom, da bi dogovorjena stališča na kongresu v praksi rodila sadove. Prav gotovo ni delavca, ki bi si ne bil pripravljen prizadevati, da ohranimo vrline našega sistema, da po samoupravni poti razrešujemo niz problemov, ki so se v poslednjem času zgneti nad nas.

Še kako se zavedamo, da je socialna varnost ljudi odvisna od napredka, od gnotnega položaja družbe, ki pa je seveda odvisen od zavzetosti slehemege posameznika in njegovega maksimalnega prispevka k stabilnejšim družbeno-ekonomskim razmeram.

Niz razprav v predkongresni aktivnosti je na eni strani opozoril na nepravilnosti, na drugi strani pa pokazal na pripravljenost, da sproti razrešujemo nastale probleme. Seveda je včasih okvir temeljne organizacije ali organizacije združenega dela preozek. V sistemu dogovarjanja nam manjkata pošten, jasen in odgovoren odnos in zavest, da nespoštovanje družbeno dogovorjenih norm seje nezadovoljstvo med večino ljudi. Vprašanje odgovornosti je bilo v zadnjem času velikokrat izpostavljeno, toda delavci hočejo vedeti, ali nam uspe najti odgovornega? Tu pa čisto ostajamo na pol poti, v navidezno začaranem krogu. Prav tako neradi pogledamo za svojo ograjo, kaj je za počistiti, toda čez njo je vidna slehera smet.

Torej, prav bi bilo, da se vsi obrnemo vase, pa to zares vsi delavci, ki tvorimo veliko družino celotnega združenega dela, ter s svojo zavzetostjo, pripadnostjo domovini, z ljubeznijo do sočloveka odvrzemo plašč malomarnosti, zavisti, nedela, nediscipline, nespoštovanja — skratka ničvredno ravnanje in naj nas prično krasiti vrline človeka.

V resoluciji 10. kongresa so zapisane usmeritve za naše nadaljnje sindikatsko delo, ki prav gotovo zajema celovitost problemov, katerim moramo v sindikatih posvetiti vso pozornost. Skratka, še zmeraj velja staro znano geslo, da »nič, kar je pomembnega za delavca, ne sme mimo sindikata.«

Večkrat je bilo slišati, da je resolucija le premalo zavezujoč dokument, da je vse preveč splošnih opredelitev, vse prevečkrat veje iz nje »zavzemali se bomo« — in »moramo«, toda menim, da je prav, da resolucija usmerja našo aktivnost, kar pomeni, da se moramo zavzemati za določene razrešitve problemov, toda obenem mora slediti takemu zavzemanju hiter akcijski program z nosilci in roki, da bo naše zavzemanje rodilo željene učinke, to pa smo odgovorni vsi od osnovne organizacije do občinskih, medobčinskih, republiških in zveznih svetov sindikata.

Vse preveč zastavljenih ciljev imamo, pa nimamo dovolj moči, da bi odločneje zahtevali, da se uresničijo. Tako smo zelo jasno opredelili pomembnost planiranja in vloge sindikata pri tej pomembni nalogi, vendar rezultati niso takšni, kot smo hoteli. Nagrajevanje, kot najpomembnejši dejavnik pri doseganju kvalitativnejših premikov na področju gospodarjenja še marsikje ni zaznelo tako, da bi delavec za svojo pridnost bil zares nagrajevan. Pri vsem tem pa je vendarle treba povedati, da večina delavcev želi, da se njihovo delo pravično in pošteno vrednoti.

Z vprašanji socialne narave se srečujemo vsakodnevno, pa naj gre za zdravstveno, ali otroško varstvo, stanovanjsko problematiko in še druge probleme, pa se vendarle premalo zavzeto borimo, da bi ustvarili materialne možnosti za boljši socialni položaj vseh delavcev.

In zakaj torej ostajamo na sredi poti? Prav bi bilo, da se ozremo vase in pogledamo, ali smo storili dovolj?

Čas, v katerem živimo, nas neusmišljeno preganja in velikokrat ostajajo pomembna vprašanja in dogovori v forumih, premalo smo pripravljeni preprosto — po delavsko — voditi razprave v širšem krogu, da bi zavestno in odgovorno sprejeli vsi od vodilnih delavcev do delavca za strojem obvezo, kako po poti naprej, da bo naše delo rodilo željene sadove.

In v sindikatu moramo tako delati! Dovolj dobro smo organizirani, da lahko vodimo dialog. Vprašanje je, če vselej uspevamo pravočasno, dobro in celovito obveščati delavce o vsem, s čimer se srečujemo ob delu. Ob malomarnem odnosu do ljudi pa ne moremo pričakovati, da bodo pripravili tvorno sodelovati. Prav bi bilo, da v delavcu ne vidimo zgolj objekta — proizvodno sestavino, temveč sotovarisa — človeka s svojimi majhnimi skrbmi in tegobami. In prav nič čudno ni, da se včasih v marsikaterem okolju porodi nostalgija za starih dobrim sindikatom, ki je imel posluh za delavčevše skrb, ko smo znali prisluhniti drobnim vsakdanjim problemom, ki jih tudi danes, ob zelo jasno opredeljeni družbenopolitični vlogi sindikata ne gre zanemarjati. Po drugi strani pa čisto zamenjujejo zaščito delavca, saj se srečujemo s kar čudno razlago: »Češ, saj ne moremo lenuhom in delomrznežem nič, ko jih pa štiti sindikat!«

Toda temu ni tako! V zakon o združenem delu, kakor v svoje samoupravne akte smo zapisali merila, ki veljajo za nas vse in spoštovanje teh štiti sindikat.

Nenazadnje je pomembno, komu smo poverili vodstvo organizacije sindikata, pa naj bo to od osnovne organizacije, občinskega sveta in naprej. Ugled in spoštovanje med delavci ter zaupanje so poglavitna merila, ki jih mora imeti vsak sindikalni aktivist, da bo znal na demokratičen in pošten način voditi borbo za lepši jutri delavcev.

Ob koncu pa še beseda delegatom!

Velika čast je biti izbran izmed množice ljudi, da prenesete hotenja, ki so se v širokih javnih razpravah oblikovala v sporočila kongresu. Prav je, da naša skupna prizadevanja najdejo plodna tla in ne dvomno smo v svojih okoljih izbrali tovariše, ki bodo tvorno prispevali k uspešnemu delu kongresa in seveda tudi v bodoče stali v prvih vrstah med delavci v bitki za boljši tako samoupravni kot družbenoekonomski položaj delavcev v združenem delu.

Predsednica MS ZSS Pomurja:
Mira MARKO

Dve leti smo se prepirali

Marko Bulc, bivši vodja slovenske delegacije v zveznem zboru republik in pokrajin je v intervjuju za prilogo Dela povedal tudi tole: »Lahko je luščiti fižol, še lažje pa je kar sedeti (kot pravi Dolenjski pregovor). Ta pregovor lepo ponazarja obnašanje in miselnost, ki se je z leti, ob podpori stvarnih razmer, zakoreninila v naši zavesti. Ljudje so sedeli in hodili po devize. Kdo se ne bi zalotil, če mu potem dolga ni bilo treba vrniti? Kdo ne bi slabo delal, če se je tako delo in neodgovorno vedenje po-

gosto skrivalo za oznako »državna skrivnost«? To zavest je sedaj težko spreminjati, posebej ker smo resnične razmere premalo jasno razložili poslovnim in drugim delavcem v združenem delu, ki so edini zmožni in poklicani poiskati izhod iz težav.

V preteklih letih se je dalo priti do deviz tudi če nisi izvažal, je dejal Bulc. V zvezni skupščini smo se dve leti prepirali o tem, da ni mogoče priti do deviz prek dogovarjanja pravic in koliko deviz komu pripada, namesto da bi govorili o pogojih, pod katerimi bi

spodbujeno gospodarstvo resnično več izvažalo. Na zavest je vplivalo to, da v kljub partijskim sklepom nismo uresničevali načela, naj dolgove vrača tisti, ki se je zadolžil. Tri leta smo se v zvezni skupščini borili za to. Slovenska delegacija je s svojim predlogom zakona, ki naj to uveljavi, ostala sama. Investicijske naložbe so hitro rasle in z njimi dolgovi... Resnični položaj smo premalo predstavljali ljudem, ki edini lahko svojim dobrim delom in s spreminjenim obnašanjem zagotove izhod.

NAS BO RES ZEBLO?

Nekaj najvidnejših ameriških meteorologov predvideva, da bo letošnja zima na celotni severni polobli precej huda. To trdijo zato, ker je vulkan El Chichon v Mehiki izbruhal v višje sloje atmosfere deset milijonov kubčnih metrov zveplenelega prahu, ki je naredil pravo zavoso za sončne žarke. Poleg tega tudi indonezijski vulkan Galunggung bruha v atmosfero snovi, ki preprečujejo, da bi sončni žarki prodri do nižjih plasti atmosfere. To pa je spremenilo tokove višinskih hladnih vetrov.

Evidenca pa taka

Miloš Minić je na nedavni seji centralnega komiteja ZKJ v svoji razpravi prelagal, da naj bi predsedstvo CK ZKJ oblikovalo delovno skupino, ki bi jo sestavljali predstavniki CK in strokovnjaki iz ZIS, narodne banke, znanosti itd. Ta skupina bi morala najprej ugotoviti, koliko smo pravzaprav dolžni v tujini... Nekateri namreč trdijo, da smo dolžni 17 milijard, zvezni sekretar za finance Jože Florjančič pa je v intervjuju za sobotno prilogo Dela navedel številko 20 milijard. Tri milijarde gor ali dol, bi rekli optimisti.

nškega pogajalca, ki bo združeval prilagodljivost s trdnostjo in bo predan cilju. da dosežemo zmanjšanje orožja in sporazum s Sovje-

Zdaj pa ne moremo tako dolgo čakati. Oboroževalno tekmo moramo zaustaviti z ukrepi, ki niso zvezani s tolikšno zakasnitvijo. Najbolj mi ugaja predlog Georga Kennana, znanega strokovnjaka za SZ, ki ga je oživil admiral Noel Gayler v New York Magazin 25. aprila. Načrt predvideva enako zmanjšanje oborožitve obeh velesil, denimo za 5% obstoječih sil na leto.

Pogajanja z Rusi so težka in dolgotrajna v vsakem primeru. Pogajanja za SALT II so trajala 6 let.

Vsaka stran bi si izbrala orožje, ki bi ga izločila; ali to izpolnila, lahko preverimo z našimi sateliti. Ta načrt je tako preprost, da bi se bilo o njem mogoče sporazumeti po zelo kratkotrajnih pogajanjih — kot o omejeni prepovedi poskusov leta 1963. V resnici sploh ne zahteva soglasja, lahko bi kar izvedli tako zmanjšanje in pozvali Ruse, naj storijo enako. Če bi to naredili, bi mi v naslednjem letu zopet podobno zmanjšali oborožitev in tako dalje.

To ne bi zahtevalo nobene pogodbe, a bi povečalo našo varnost.

Tudi nenavadno obnašanje sončnih peg smatrajo meteorologi kot znamenje za hudo zimo. Končno pa biologi trdijo, da so se letos ptice selivke odpravile v

toplejše kraje nekoliko prej kot običajno.

Te ugotovitve naj bi v prvi vrsti veljale za ZDA in Kanado, kot pravijo meteorologi.

POCENI ZAPOSLOVANJE

Djoko Vještica, beograjski radijski sogovornik občanov, katerega delovanje sem že omenjal v prejšnjih pismih, je v septembru začel kampanjo za zaposlovanje s pomočjo stanovanjskega dobrovoljnega prispevka. Ideja, ki se je rodila v razgovoru z nekim funkcionarjem sisa za zaposlovanje, je takale: če bi vsaka družina najmanj petnadstropne stopnice prispevala mesečno pet do šest starih tisočakov, bi lahko v vseh takih stolpnih hišah in tako izdatno prispevali k pospeševanju zaposlovanja v glavnem mestu. To pa bi sodilo v akcijo, zaposlovanja vsaj 24.000 nezaposlenih Beograjčanov.

Kakšna pa je cena takšnega zaposlovanja? Če bi stanovalci res prispevali tak navidezno neznatni znesek dobrovoljnega prispevka za zaposlovanje hišnikov, bi se njihova stanarina nevidno povečala za kakih deset odstotkov, koristi od takšnega zaposlovanja pa ne bi bilo. V Beogradu so namreč pred desetletji ukinili hišnika, češ da jih ob povečani vlogi stanovalcev v upravljanju s sredstvi samoupravljanja ne potrebuje več in da bo vse bolje, če bodo prevzeli njihovo delo komunalni servisi. Prav ti komunalni servisi pa so bili nekakrat dražji od hišnikov in še vsega dela niso obvladali, tako da se je zgodilo, da so sredstva za vzdrževanje hiš porabili že za nekaj let naprej, in so zato zdaj stanovalci prisiljeni sami čistiiti stopnišča, če hočejo imeti pred pragom čisto. Prav ta porabljen sredstva pa bi lahko bila dovolj za plačevanje hišnikov, in če bi stanovalci hoteli še kaj več od najbolj potrebnega minimuma snage, bi lahko dodajali še kak svoj dinar, zbrali svoje orodje na enem mestu, naredili delavnico za hišna popravila, v katerih bi sodelovali s hišnikom itd.

Možnosti za animiranje stanovalcev je veliko in ni res, da stanovalci niso pripravljeni primakniti še kak dinar ali kaj svojega dela za izboljšanje življenja v svojih stanovanjskih poslopih, le to jim ne gre v glavo, kako naj bi vse to prispevali

PISMO IZ BEOGRADA

v stanarinah, ki kažejo ne samo odtujenost stanovalcev, v tem upravljanju, temveč zlasti veliko zapravljivost, sisov in njihovih servisov, ko uporabljajo razpoložljiva sredstva.

Logično je torej razmišljanje Beograjčanov o tem, da je nesmiselno zidanje stanovanjskih stroškov na tak klasično podjetniški način etatiistično zasnovanega gospodarjenja s stanarinami in da je smiselno le tisto razmišljanje o tem, ki temelji na razgrajevanju sedanega stroškovnika stanovanja in izgradnje stanovanj ter stanarin, ki odkriva možnosti večjih učinkov z istimi sredstvi ali na podlagi tako imenovanih ekonomskih stanarin, ki so že desetletja moda razpravljalcev, a brez pravega pojasnila, kaj pravzaprav je ekonomska stanarina. Za tako imenovan večji standard stanovanja je očitno vsakdo pripravljen več prispevati z delom in sredstvi, vendar je takšnih prizadevanj malo ali prav nič.

Večanje zaposlenosti na način, ki ga predlaga Vještica — na račun občanov — je vsem občanom zelo nerazumljivo, kajti nikomur ni jasno, zakaj bi se to moralo uresničevati na račun občanov, iz njihovega žepa, a še dobrovoljno povrh. Resni opazovalci takšnih akcij ugotavljajo, da tudi v delovnih in drugih organizacijah takšno zaposlovanje ne prispeva k stabilizaciji, saj ljudi ni težko zaposliti, če gre to na račun zmanjšanja dohodkov in stagnacije osebnih dohodkov že zaposlenih. S tem je tako, kot so svojčas ugotovili v tukajšnji javnosti za železnico. Železnica je namreč obljubila na stotine delovnih mest za novo zaposlitev, komentator tukajšnjega dnevnika pa je to poenostavil v geslo: »Pridite, da nas bo še več ustvarjalo izgube«, kajti železnica je v kroničnih izgubah.

Ali pa je s takšnim zaposlovanjem tako, kot se je zgodilo tukajšnjim brezposelnim zobozdravnikom — 93 jih je dobilo zaposlitev, pa niso imeli s čim delati, kajti zdravstveni domovi še vedno nimajo potrebne opreme in so torej novozaposleni ostali zaposleni le na papirju. In tako se takšno zaposlovanje zlagoma spreminja v demagogijo, češ družba glavnega mesta vestino skrbi za zaposlovanje, v resnici pa za to nima niti približno dovolj delovnih mest, če si jih ne izmišlja, kot je bilo za zobozdravniki in hišniki in še marsikom, kajti tudi mnoge delovne organizacije niso potrdile v praksi sicer glasno obljubljene dobre volje zaposliti nezaposlene, ker (tudi) zaposlovanje ni poceni.

Viktor Širec

Izdelki za prodajo na Madžarskem

V središču Zalske županije Zalaegerszegu je bila v času od prvega do šestega oktobra razstava izdelkov 26 slovenskih organizacij združenega dela. Gre za drugo tovrstno predstavitev izdelkov slovenske industrije, namenjenih predvsem široki potrošnji. V središču županije Zala pa so razstavo tokrat postavili, da bi na ta način spodbudili hitrejši razvoj gospodarskih in trgovskih stikov s to sosednjo pokrajino, ki v zadnjih letih nekoliko nazaduje.

Otvoritev so se udeležili najvidnejši predstavniki županije Zala, poleg predstavnikov slovenskih razstavljalcev pa so se je udeležili tudi član predsedstva CK ZKS Geza Bačić in član IO GZS Štefan Hajdinjak, ki je pozdravil udeležence v imenu slovenske gospodarske zbornice.

Ocenil je dosedanjí obseg obmejne blagovne menjave kot zelo uspešnega in menil,

da tudi lanska razstava v Szombathelyu in letošnja v županiji Zala veliko prispevata k boljšemu poznavanju slovenskih izdelkov pri sosedih, podobno kot udeležba madžarskega gospodarstva na mednarodnem kmetijsko živilskem sejmu v Gornji Radgoni.

Od leta 1977, ko je bil podpisan sporazum o obmejni blagovni menjavi med državama, se je ta povečala od 860 tisoč dolarjev na 6,7 milijona dolarjev v lanskem letu. Leta 1978 je Slovenija sklenila tudi sporazum o oskrbovanju blagovnice Jantarka v Szombathelyu, ki so ga letos podaljšali za nadaljnjih pet let. Podatki kažejo, da promet na osnovi sporazuma o obmejni menjavi narašča tudi letos. V prvih osmih mesecih lanskega leta so realizirali 2,3 milijona dolarjev menjave v obeh smereh, letos pa v enakem obdobju že 3,8 milijona dolarjev.

V prihodnosti pa ne bi smeli

ostati zgolj v mejah blagovne menjave, ampak bo treba obmejno gospodarsko sodelovanje razširiti tudi na dolgoročno industrijsko kooperacijo, sodelovanje pri skupnem nastopu na ujetih tržiščih in pri višjih oblikah industrijskega sodelovanja. Na tem področju so prvi koraki že narejeni, omenimo naj sporazum o oskrbovanju szombathelyske blagovnice, sodelovanje med Soboto in mizarskim podjetjem V Körmentu, te dni pa bodo sklenili pogodbo o proizvodnem sodelovanju predstavniki Planike iz Tumišča in tovarne obutve Sabaria iz Szombathelya. Trgovski organizaciji Merkator — Univerzal iz Lendave pa se prav na osnovi razstave v Zalaegerszegu obetajo možnosti za oskrbovanje blagovnice v Lentiju in nove, še nedograjene blagovnice v Zalaegerszegu, ki jo bodo predvidoma odprli do konca leta.

I. Benko

Pred delegate s čistimi računi

Da zna biti delo izvršnega sveta sila težko in zahtevno, posebej če se člani zavzemajo, kar se tudi morajo, da gredo v delegatske klopi vseh zborov skupščine občine zares dobro pripravljena in argumentirana delegatska gradiva, ki so prvi pogoj za kakovostno odločanje, smo se prepričali na zadnji seji izvršnega sveta skupščine občine Gornja Radgona.

Člani tega izvršnega sveta se namreč dobro zavedajo, kaj zani-ma delegate in le dobro pripravljena gradiva dobijo zeleno luč. Žal pa je teh malo in vse bolj postaja praksa, da jih vrnejo poročevalcem v ponovno obdelavo. Tako je bilo tudi na zadnji seji. V kopici poročil sta zadovoljili člani izvršnega sveta le dve; po tradiciji dobro pripravljeno poročilo o delu kmetijsko-zemljiške skupnosti v občini in poročilo v zvezi s stanovanjskim fondom in obnovo.

Zato pa so bili toliko bolj kritični v razpravi, ki je sledila poročilu, ki je obravnavalo problematiko družbenih dejavnosti v občini. Temu je namreč kljub precej obsežnemu prikazu problemov, s katerimi se posamezne dejavnosti soočajo, posebej še zdravstvo, ki ponovno izkazuje velike izgube, manjkalo bistveno in za delegate najbolj zanimivo; kako se v teh dejavnostih uresničuje načelo svobodne menjave dela. Zato so člani izvršnega sveta zahtevali, da mora poročilo vsebovati prikaz uresničevanja sprejetih programov, za katere delavci v združenem delu v

okviru svobodne menjave dela združujejo sredstva. Enake usode je bilo deležno poročilo o delu in problematiki samoupravne komunalne interesne skupnosti v občini. O tej skupnosti je bilo doslej postavljenih največ delegatskih vprašanj, o tem so enkrat že govorili delegati skupščine občine, pravih odgovorov pa ni. In nismo jih slišali tudi tokrat, kljub obsežnemu gradivu. Manjkal je dejanski preizkus stanja in možnosti nadaljnje komunalne in cestne dejavnosti vnaprej. Posebej še zato, ker tare to skupnost še precej obveznosti finančne narave in poraja se

vprašanje, koliko sredstev bo ostalo za osnovno dejavnost, tako komunalno kot tudi za vzdrževanje cest, čeprav bo to področje po novem letu v domeni nove samoupravne interesne skupnosti za ceste, krajevne skupnosti pa morajo biti vendarle čimprej seznanjene z možnostmi, da bodo lahko ustrezno spremenile svoje razvojne programe.

Skratka, spet smo bili prisotni na zanimivi seji, ki je dala vedeti, da se člani izvršnega sveta zavzemajo, da dobijo delegati v roke objektivne informacije s čistimi računi.

V. Paveo

Rezultati še ne sledijo pogojem

Dokaj spodbudna je ugotovitev, da glede materialnih pogojev za usmerjeno izobraževanje v soboški občini celo presega republiko povprečje in da je tudi kadrovsko stanje na srednjih šolah dobro. Pa rezultati vsega tega? Glede na enoletne izkušnje pri izvajanju reforme srednjega šolstva ne moremo biti povsem zadovoljni z doseženim, kar velja predvsem za učni uspeh učencev prvih letnikov usmerjenega izobraževanja, za tesnejšo povezanost šol z združenim delom in starši ter samoupravljanje učencev.

Vse torej kaže, da reforma srednjega šolstva še ni segla docela v razred, med učence in učitelje, čeprav je moč govoriti tudi o številnih pozitivnih premikih.

Razprava na zadnji seji izvršnega sveta občinske skupščine Murska Sobota je tudi pokazala, da so programi srednješolskega izobraževanja preveč razdrobljeni, da so učbeniki prezahtevni in da je nerealno pričakovati, da bodo učenci po končanem šolanju še takoj usposobljeni za neposredno delo v proizvodnji, čeprav smo v zakon o usmerjenem izobraževanju jasno zapisali, da je to izobraževanje za delo in samoupravljanje.

J. G.

V DOBRO OTROK

Na skupni seji odbora za razvojne, splošne in druge skupne naloge ter odbora za svobodno menjavo dela pri skupnosti otroškega varstva v Murski Soboti so prisotni poleg vseh določenih razprav o tekočih dejavnostih, predvsem finančnih, posebej izpostavili zahtevo po zagotavljanju vzgojnega programa predšolske vzgoje za otroke, ki niso varovanci vzgojnovarstvene organizacije. Gre za 120-urno pripravo na osnovno šolo, ki naj bi jo postopno zvišali na 400 ur.

V dodatnem programu pa za vzgojni program skoraj petsto predšolskih otrok v starosti od štirih do petih let od 80 na 240 ur vzgojnega programa. Polovico manj pa za prav tolikšno število otrok v starosti od treh do štirih let, ki niso deležni vzgojnega varstva v vzgojnovarstveni organizaciji. Kajti s predvidenimi minimalnimi investicijami v tem srednjeročnem obdobju (dva odredka v enoti Lendavske ulice v okviru blokovske izgradnje ter dodatno v okviru blokovske izgradnje drugod katera bo v celoti financirana iz sredstev krajevnega samopriskrbe) bo do konca leta 1985 predvidoma na novo vključenih v vzgojnovarstveno organizacijo le 160 otrok, kar pomeni, da jih bo vzgojnega varstva v celoti deležnih 1784 ali 33 odstotkov. Prav zaradi omejenega odstotka, ki je za deset nižji od republiškega povprečja, bi kazalo posebej poskrbeti za tiste otroke, ki niso deležni organiziranega vzgojnega var-

stva in jih je veliko. Programi v šolah pa so zahtevni in je tako prvošolskomu predvsem še kako potrebna priprava na šolo oziroma tako imenovana mala šola poleg poprejšnjega izobraževanja, pa najsi bo ta v okviru zagotovljenega ali dodatnega programa.

Prav tako je bilo posebne pozornosti na omenjeni seji deležno število upravičencev denarnih pomoči (prej otroških dodatkov), ki je v primerjavi z lani upadlo za 30 odstotkov. Do revizije stanja v aprilu je denarno

pomoč prejemale 6.898 otrok, od tega 5.783 otrok delavcev in 1.115 kmetov. Zdaj pa je kar za 2077 manj upravičencev otroškega dodatka med otroci. Od tega 1965 otrok delavcev in 112 kmetov. Višine denarnih pomoči pa se niso dvignile v sorazmerju z upadom števila upravičencev prejšnjega otroškega dodatka, kar pomeni, da se naj nižja število upravičencev in viša število denarnih pomoči, ni dosledno izvajana.

Brigita Bavčar

Zopet premalo vpisanih Pomurcev

V Pomurju nam še vedno primanjkuje zdravstvenih delavcev, saj je trenutna zasedba z zdravniki okrog 70-odstotna, s stomatologi pa okrog 60-odstotna. Zato bi se moralo vsako leto na medicinsko fakulteto v Ljubljani vpisati najmanj trinajst študentov iz Pomurja. Žal pa ni tako. Kljub prizadevanjem pomurskih zdravstvenih organizacij, da bi se vsako leto vpisalo potrebno število študentov na medicinsko fakulteto v Ljubljani, jim to nikakor ne uspeva.

V novem študijskem letu se je za študij medicine iz Pomurja prijavilo 27 kandidatov, od katerih je sprejemni izpit opravljalo 21 kandidatov za študij splošne medicine in dva kandidata za študij stomatologije. 7 kandidatov je uspešno opravilo sprejemni izpit za študij splošne medicine in 2 za študij stomatologije. Pomeni, da je na medicinski fakulteti v Ljubljani iz Pomurja zopet vpisanih premalo študentov. Po kriterijih medicinske fakultete v Ljubljani že vrsto let vpisujejo enega študenta na 13.000 prebivalcev za študij splošne medicine — za Pomurje bi to pomenilo 10 študentov — ter enega študenta na 40.000 prebivalcev za študij stomatologije — za Pomurje to pomeni 3 študente vsako leto. Letos je bilo na medicinsko fakulteto v Ljubljani sprejetih 150 študentov za študij splošne medicine in 50 študentov za študij stomatologije. Zaradi premajhnega števila vpisanih študentov iz Pomurja in še nekaterih drugih manj razvitih regij v Sloveniji vpisujejo večje število študentov iz razvitejših regij, kot so ljubljanska in mariborska, kar pogojuje hre-poselost.

F. Maučec

GORNJA RADGONA — Konec tedna je bil v tem mestu posvet predsednikov OO ZSMS in predstavnikov kolektivnih članov ZSMS. Vsi našteti so spregovorili o štipendiranju za tekoče šolsko leto in o nadaljnjih aktivnostih v pripravi na 11. kongres slovenske mladine in 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Na posvetu so se tudi dogovorili o razpravi na bližnjo programsko-volilno konferenco OK ZSMS Gornja Radgona in o predlogu novih članov predsedstva občinske konference.

LJUTOMER — Občinska konferenca ZSMS Ljutomer je pretekli teden imela redno programsko-volilno konferenco. Minulo obdobje so ocenili zelo pozitivno, saj so na vseh področjih delovanja ugotovili vidne napredke. Kljub temu pa so samokritično dodali, da se nekatere osnovne organizacije še premalo aktivno vključujejo v redno delo in da jih bo potrebno aktivirati. Zato so v okviru OK ZSMS ustanovili tudi posebne delovne komisije, ki bodo obiskovale osnovne organizacije ter poskušale reševati njihove probleme. Na tej konferenci so tudi soglasno izvolili novega predsednika OK ZSMS za naslednje mandatno obdobje. Mlade bo vodil aktiven mladinec in komunist Jože Viher iz DO Mlekopromet Ljutomer.

LJUTOMER — V petek je bilo v Ljutomeru strokovno posvetovanje, katerega osrednja tema so bile melioracije in komasacije v spodnješavniški dolini in vpliv le-teh na socialno strukturo in gospodarsko preobrazbo na melioriranih področjih. Posvetovanja so se udeležili nekateri vidni slovenski geografi, organizator pa sta bila Geografsko društvo Slovenije in Katedra za geografijo na Pedagoški akademiji v Mariboru, posvečeno pa je bilo 60-letnici Geografskega društva Slovenije.

do tedna

Sindikalne skupine kot sekcije

Če naslovno trditev razširimo, se glasi: kar so sekcije za socialistično zvezo, so sindikalne skupine za sindikat. Vzporanje enega z drugim skoraj zanesljivo ni novost, je pa zato prav ta čas, ki ga pretresajo gospodarski, politični, kulturni, moralni in še kakšni stresi, dovolj tehtno, da zasluži nekaj več razmisleka.

Soočanje različnih interesov, iskanje ustreznih rešitev, včasih sprejetih enotno, drugič pa z alternativami in v različnih variantah, to je bistvo sekcij in sekcijskega načina delovanja. Še bolj okvirno: sekcija-dialog-zasebna in družbena korist — selekcija — dogovor za konkretno dejavnost. Težišče akcije sekcij socialistične zveze je tako v krajevnih skupnostih kot tudi v občinah, pri čemer morajo biti sekcije samostojne, diferencirane in specializirane (denimo za kmetijstvo, družbeno aktivnost žensk, varstvo okolja in podobno). Podatek, da je v vseh štirih pomurskih občinah 83 krajevnih skupnosti in da je v vsaki poprečno — če ne štejejo občasnih — po 3 do 5 stalnih sekcij, dovoljuje domnevo, da imamo opravka z resnično množičnostjo in vsaj organizacijsko pripravljenostjo ljudi za delovanje v frontni organizaciji.

Nekaj podobnega velja za sindikalne skupine v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih. V Pomurju je blizu 37 tisoč zaposlenih organiziranih v 315 osnovnih organizacijah in 27 konferencah sindikata. Če vemo, da šteje sindikalna skupina v poprečju 20 do 25 delavcev (pri sekcijah je to sila različna), da torej ponavadi organizacijsko sovpadajo z delovnimi skupinami ali oddelki v proizvodnem procesu, je moč brez večjega tveganja govoriti o najmanj tisoč takih skupinah v pomurskem združenem delu in družbenih dejavnostih. Vsekakor impozantna številka!

Seveda pa je mogoče težo in utemeljenost sindikalnih sku-

pin — razen s številčnimi podatki — še bolj utemeljiti z metodami in zlasti vsebino dela. Kar zadeva prijeme in načine delovanja poudarimo, da se — preprosto rečeno — da ljudi veliko lažje dobiti skupaj. Torej brez posebnih pismenih vabil, ob začetku ali koncu izmene, med malico ali krajšem 5 do 10-minutnem predahu. V razpravah so delavci v taki skupini običajno bolj sproščeni, neposredni in — kar je največ vredno — brez dlake na jeziku.

Komentarja vredna je vsebina, ki je na dnevnem redu sindikalnih skupin, posebej v tem času. Če bi jo namreč pred dobrimi šestimi meseci razvrstili po nekakšni vrednostni lestvici, bi bila približno takale: organizacija letnega dopusta in rekreacije, kulturne in družabne dejavnosti, življenjski standard delavcev, preskrba, razvijanje samoupravnih odnosov, uveljavljanje načela delitve po delu, obravnava zaključnih računov in gospodarnosti poslovanja, izboljšanje delovnih pogojev, izobraževanje, delovna disciplina, informiranje in zaščita pravic delavcev. Zdaj je razvrstitev osupljivo drugačna. Delavci se v sindikalnih skupinah največ ubadajo z življenjskim standardom in z njim povezano delitvijo ter nagajanjem po delu in rezultatih dela, preskrbo, zaščito lastnih pravic, izboljšanjem delovnih pogojev, delovno disciplino in šele nato pride vse ostalo.

Pogovori, ki smo jih imeli z delavci in predstavniki sindikata v nekaterih delovnih kolektivih v Pomurju, omenjeno le potrjujejo. Še več, posredno svarijo, da bi morale take oblike delovanja sindikatov, kakor tudi recimo potrošniški sveti, koordinacijski odbori sindikata v krajevnih skupnostih pa tako imenovani krožki za izboljševanje proizvodnje in druge, dobiti v zdajšnjih časih in razmerah še večjo veljavo.

Branko Žunec

Največ športnih tekmovanj

Osrednja slovesnost ob praznovanju 15. oktobra, ki ga bodo delovni ljudje in občani te naše pomurske obmejne občine praznovali že devetindvajseti, bo tokrat na sam dan praznika občine, ko se bodo na svečani seji skupščine občine sestali delegati vseh treh zborov in organi vseh družbenopolitičnih organizacij v občini. Na njej bodo podelili letošnja občinska priznanja, prvič pa tudi diplome za dosežke na področju inventivne dejavnosti. Slovesno sejo pa bo še obogatil nastop skupine iz Maribora, ki bo v kulturnem delu predstavila scenski prikaz pod naslovom V spomin tovarišu Titu. 15. oktobra pa bodo delegacije še položile vence pred spominska obeležja v občini.

Letošnji program prireditev pa je v znamenju aktivnosti, v katerih se delovni ljudje in občani sre-

čujejo in zbližujejo skozi vse leto. Zato bodo v ospredju športna tekmovanja, ki jih prireja v sodelovanju s športnimi društvi v združenem delu in krajevnih skupnostih ter gornjeradgonskim TVD Partizanom občinska zveza telesno-kulturnih organizacij. Pričela se bodo v sredo, 13. sklenila pa v nedeljo, 17. oktobra. V sredo je na programu občinski kros, v petek občinsko prvenstvo pionir in pionirjev v streljanju z zračno puško. Najbolj zanimivo pa bo v soboto, 16., ko se bo izvršilo kar trije tekmovanja. Ekipa krajevnih skupnosti se bodo pomerile v malem nogometu, strelci na občinski tekmi v streljanju z MK puško, ta dan pa bo tudi teniški turnir za člane. V nedeljo pa se bodo spoprijeli rokometarji. Zmagovalci v vseh panogah bodo prejeli pokal skupščine občine.

vp

Na delovnem mestu ravnajmo s sredstvi, ki povzročajo ogenj, previdno in sproti odstranjujmo gorljive predmete, cigarete, ogorko odlagajmo le tam, kjer je za to določen prostor, posebej pazljivo ravnajmo z vnetljivimi snovmi, blizu delovnega mesta moramo imeti ročni gasilni aparat in z njim moramo znati ravnati.

O nevarnostih, ki jih opazimo, takoj seznanimo nadrejene, če pa pride do požara, pristopite h gašenju. Po končanem delu pregledajte okolico svojega delovnega mesta in se prepričajte, če je vse v redu.

Skrb za manj razvite KS

Ni dvoma, da v murskosoboški občini namenijo posebno pozornost nadaljnjemu razvoju manj razvitih krajevnih skupnosti. Trenutno uvrščajo med manj razvite krajevske skupnosti 20 od skupnega števila 42 krajevnih skupnosti v občini. Pri tem kar 15 krajevnih skupnosti sodi v celoti med manj razvite, v petih krajevnih skupnostih pa imajo manj razvite le določena območja.

In kateri so najpomembnejši kriteriji, opredeljeni natančneje v občinskem odloku, za takšno razvrščanje krajevnih skupnosti? Po njih v manj razvitih krajevnih skupnostih delež zaposlenih v skupnem številu prebivalstva ne sme presegati 75 odstotkov povprečnega deleža v občini, skupni prihodek na prebivalca pa ne sme presegati občinskega povprečja. Poleg tega pa na teh območjih gostota prebivalstva ne sme biti večja od 60 ljudi na kvadratni kilometer. Med ostalimi kriteriji je tudi ta, da ima območje krajevske skupnosti manj kot 50 odstotkov kategoriziranih cest, da je del krajevske skupnosti oddaljen in ima slabo cestno povezavo s krajevnim središčem. Prav tako je pomembno določilo, po katerem leži naselje na obmejnem območju, da ni strnjeno in je oddaljeno od središča krajevske skupnosti.

Ob tem je še kako pomembna vloga organizacij združenega dela, ki združujejo potrebna sredstva za

financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti. Vedeti je treba, da so se podpisniki dogovora o temeljnih družbenega plana murskosoboške občine za obdobje 1981—1985 dogovorili o združenju 0,40 odstotkov dohodka za izvajanje dodatnih programov in za skladnejši razvoj krajevnih skupnosti. Na osnovi omenjenega dogovora dobijo krajevske skupnosti neposredno 60 odstotkov teh sredstev, preostalih 40 odstotkov pa se zbira na skupnem računu pri službi družbenega knjigovodstva za manj razvite krajevske skupnosti.

Lahko bi rekli, da se v te namene zberejo dokajšnja gmotna sredstva, ki jih potem nadvse koristno porabijo za izgradnjo raznih infrastrukturnih in drugih objektov, predvsem pa za vzdrževanje cest po vaseh.

Tako so samo lansko leto v združenem delu murskosoboške občine zbrali več kot 5 milijonov 150 tisoč dinarjev. Dobre rezultate na tem pomembnem področju širšega družbenega razvoja pa nekoliko zamagljuje podatek, po katerem doslej celo 26 organizacij oziroma tozovni ni poravnalo svojih obveznosti. Zaradi tega so delegati zborov združenega dela in krajevnih skupnosti skupščine občine na nedavnem skupnem zasedanju sprejeli sklep, s katerim so pozvali vse te organizacije, da čimprej poravnajo svoje obveznosti, pri čemer so seveda izpuščene tiste delovne

organizacije, ki so lansko leto poslovale z izgubami.

Upoštevač sedanje gospodarske razmere, ko se povsod zavzemamo za dosledno uveljavitev gospodarske politike v praksi, se za manj razvite krajevske skupnosti v letošnjem letu predvideva celo nižji znesek od lanskega. Tako bi naj za manj razvite krajevske skupnosti v občini razdelili 4 milijone 505 tisoč dinarjev. Ta sredstva bodo namenjena zlasti za vzdrževanje vaških cest, del za udeležbo krajevnih skupnosti pri posodabljanju občinskih cest, za vzdrževanje naseljenega dela gradu pri Gradu in še v druge najnujnejše namene.

Letos pa bodo prvič del sredstev uporabili tudi kot prispevek za telefonske priključke, in sicer po načelu, da bi v vsaki vasi dobili vsaj en telefon.

Takšno usmeritev so sprejeli vsi odgovorni dejavniki v murskosoboški občini, saj so razprave potekale na različnih nivojih — tako v komisiji za manj razvite krajevske skupnosti, kot v izvršnem svetu skupščine občine, v pristojnih zbora ter predhodno tudi v delegacijah krajevnih skupnosti. Ob tem pa velja zlasti upoštevati pripombo, da se finančna sredstva za manj razvite krajevske skupnosti razdeljujejo morda nekoliko pozno, zato bi naj predlog za razdelitev sredstev pripravili že bolj zgodaj; omenjali so mesec marec.

Milan Jerše

Ob pomoči staršev in vzgojiteljev

Torek, 3. oktober, je mednarodni dan otroka, ki mu pri nas posvečamo ves tekoči teden. Ob tej priložnosti je republiški koordinacijski odbor pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije namenil slovenski javnosti poziv, iz katerega je razbrati, da sta letošnji mednarodni dan, pa tudi jugoslovanski teden otroka namenjena otrokom mest, saj se dobrobit in sreča otroka v velikih urbanih jedrih, mestnih in industrijskih središčih težko ustvarjata. Otrokov prostor za igro in rekreacijo je zožen in vkleščen v beton. Avtomobil jih je izrinil izpred domačega praga, kjer se otroci najraje igrajo. Ogrožata jih promet in slab zrak.

Premalo je prostora, odmerjenega zanje. Sporazumevanje otrok z odraslimi je skopo; otroci so prikrajšani za življenje z naravo, s starši in odraslimi, ki se preveč ženejo za potrošniškimi dobrinami. Pestijo pa jih tudi lastni problemi zorenja v odrasle ljudi. Zato se moramo ozreti na potrebe otrok v lastnem okolju in korenito spremeniti svoj odnos do njih.

Tako in še več je zapisano v pozivu, ker pa je za otroke potrebno skrbeti ves čas ne le v dnevu, tednu ali letu, je prav, da posebej pohvalimo tiste, ki že ves čas skrbijo zanje. Tako starši, ki lahko svojim malčkom dajejo največ in osnovno — ljubezen, vzgojitelji, ki so dobršen del dneva z njimi in jim poleg varstva poskušajo dati tudi osnove vzgoje ter vsi, ki skrbijo za okolje.

Dober primer za sledenje je sodelovanje staršev otrok in zaposlenih v enoti Prešernova vzgojnovarstvena organizacija Murska Sobota, kjer s skupnimi močmi urejajo okolico vrtca in bodo tako malčki, ki si dvorišče delijo z mehanično delavnico imeli z živo mejo razmejitev in boljši zrak ter zelenico, na kateri se bodo lahko igrali.

Brigita Bavčar

Jabolka ostanejo doma

— Kvalitetna jabolka, ki jih je letos polna vsa Pomurja, se najdejo poti na tuja tržnica. Slednje seveda ne gre v pravi naš devizni bilanci.

Pred dnevi so predstavniki ljubljanske Emona od razgorskega kmetijskega kombinata kupili preko 200 ton kvalitetnih sicer izvoza namenjenih jabolok. Kupci v ljubljani in okolici bodo tako lahko izbirali med prvovrstnimi namiznimi v plantajah vzgojenimi jabolki sorte zlati delce, ajdared, jonagold, kloster, vojvo pa jim bo tudi manjša količina jonatank. Za ljubljanske potrošnike je slednje ravno veselje, saj je rekordni pridelek jabolk v Jugoslaviji slabše kvalitete. Prav zato se j Emona odločila kupiti večjo količino prvovrstnih izvoza namenjenih štajerskih jabolok. Direktor emoninega TOZD Prehrama Franc Pozaršek pa je očitno zadovoljen s sklenjenim kupčijo napovedal, da j Emona sicer že 20 let trajajo sodelovanje z ABC POMURJE. KO ponovno okrepila tudi pri oskrbi s pomurskim jabolom. Letno namreč načrtujejo povečevati nakup pomurskega sadja za 20 odstotkov.

Boris Hegediš

ZAVOD ZA ČASOPISNO IN RADIJSKO DEJAVNOST MURSKA SOBOTA,

samoupravna delovna enota VESTNIK — RADIO slovenski program

ponovno OBJAVLJA

prosta dela in naloge

NOVINAR

— RADIJSKI REPORTER

za nedoločen čas.

Pogoji: — visokošolska ali višješolska izobrazba novinarske, ekonomske ali pravne usmeritve
— kandidati bodo morali opraviti praktični preizkus sposobnosti za opravljanje objavljenih prostih del in nalog.

Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Murska Sobota, Titova 29/1.

„SOBOTA“ TOZD OBRTNIŠTVO, o. sub. o., Murska Sobota, Kopališka 2

razpisuje

dela in naloge

VODJE DELOVNE ENOTE
TAPETNIŠTVO

Poleg splošnih in z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo srednjo izobrazbo tapetniške smeri ali višjo izobrazbo organizacijsko proizvodne smeri in štiri leta delovnih izkušenj na podobnih delih.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas. Poskusno delo traja tri mesece.

Pismene prijave z dokazili o strokovni izobrazbi sprejema kadrovski oddelček podjetja „SOBOTA“, Kopališka 2, M. Sobota, v 15 dneh po objavi razpisa.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku roka razpisa.

Vrtnarstvo Florina, n. sol. o., Maribor, TOZD Cvetje, komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

CVETLIČAR — PRODAJALEC

v cvetličarni Regina — Ljutomer.

Kandidati za objavljena dela in naloge morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

— končana vrtnarska, trgovska ali kmetijska šola in eno leto delovnih izkušenj pri podobnih delih.

Rok za prijavo je 15 dni od dneva objave. Pismene prijave z dokazili pošljite na naslov Vrtnarstvo Florina, Kadrovske splošni sektor, Vita Kraigherja 8, 62000 Maribor.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku prijavnega roka.

SOGLASJE ZA VSEH DEVET

Na prvi podopustniški seji komisije za oceno investicij pri medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje — bila je v sredo 29. septembra v Murski Soboti — so člani tehtali kar devet naložbenih zahtevkov, od tega eno prekoračitev in eno investicijsko zasnovano, vsem pa tudi dali zeleno luč. Kljub zajetnemu dnevnemu redu je bila razprava sklenjena v slabih dveh urah, kar se doslej v takih primerih še ni zgodilo. Tako so najprej dobile uradno soglasje melioracije na območju Martjanec in Sebežorec na površini 255 hektarjev. Kmetijsko gospodarstvo Rakičan toz Poljedstvo in govedoreja Beltinci si od predvidenih hidro in agromelioracijskih posegov v ta manj rodovitna in močvirna zemljišča obelajo predvsem več pridelka in zmanjšanje stroškov proizvodnje. Podobno velja za regulacijo potoka Dobra, pritoka Črnca, ki ga z 20 milijoni dinarjev investira Območna vodna skupnost Mura Murska Sobotica v katastrskih občinah Beltinci, Bratonci, Rakičan,

Murska Sobotica v Bakovci. S tem bi dobila tamkajšnja zemljišča urden branik pred poplavi in se kanalizacije bi bile v dobrih meri razbremenjene.

Izgradnja naturističnega kampa pri termalnem kopališču Banovci je sprožila med člani naložbene komisije precej vprašanj, kajti njegova predračunska vrednost 12,5 milijonov dinarjev bi morala dati znatno večji devizni učinek in priliv kot je zdaj predvidenih le 1,6 milijona dinarjev. Še posebej, ker računajo v okviru delovne organizacije Radenska, ki je soinvestitor, na skoraj izključno tuje goste.

Vinogradniško gospodarstvo Kapela se postopoma loteva obnove leta 1980 posebljih 80 hektarjev vinogradov. Tako kanijo po dvakrat obnoviti 30 in leta 1984 še preostalih 20 hektarjev. Dotrajana kmetijska mehanizacija jih je tudi primorala, da bodo kupili novo, v celoti namenjeno za poljedelstvo.

Zavlačevanja na republiki in

nove zahtevnejše rešitve v projektih so pripeljale do prekoračitev pri izgradnji objekta postaje milice, teritorialne obrambe in centra zvez v Ljutomeru za kaka dva milijona dinarjev.

Po dogovoru bodo šla sredstva za pokrivanje nastale prekoračitve iz republiškega proračuna, sam objekti pa naj bi bil narejen konec letošnjega oktobra.

Rekonstrukcija in modernizacija sušilnice kremenčevih granulativov v Puconcih je naložba, ki bi jo veljalo vzeti pod drobnogled, saj so utemeljitve direktorja gozda Stefana Filipiča prej podobne podobne »prekorkam« kot stvarnim argumentom. Najbolj je prav gotovo sporen vir energije, namreč mazut oziroma kurilno olje, ki ga zdaj porabijo na enoto proizvoda — se pravi tona peska — natanko 10,95 kilogramov, po investiciji pa bi ga menda pokurili 9,50 kilogramov. Eden od članov komisije se je na seji domiselno spomnil, da zakon, ki sicer prepoveduje rabo mazuta, posredno daje

zeleno luč za rabo tako imenovanih ekstra lahkih kurilnih olj. (Torej so spet našli eno od lukenj v naši zakonodaji!) Vsesplošna naftna kriza in časovno odmaknjena plinifikacija pa le še bolj postavljata pod vprašaj načrtovano in na seji uradno potrjeno investicijo v Puconcih.

Nekaj povsem drugega je že začeto, vrtanje hidrogeološke vrtnice v Moravcih, kar bo Radensko — ob zajetni kreditni podpori banke — priložilo 20 milijonov dinarjev. S toplo vodo, ki bo povsem nadomestila drage konvencionalne vire energije in ogrevala novo zgrajen hotel in sploh ves tamkajšnji turistično-gostinski kompleks, bodo brez dvoma veliko privarčevali.

Glede investicijske zasnove Agromerkurja Murska Sobotica za obnovo in dograditev klavnice za perutnino pa je svoje soglasje že dala republiška naložbena komisija, tako da so jo na regijski zgolj potrdili.

Branko ŽUNEČ

O UPRAVIČENOSTI POOBRAČUNOV POLETNEGA VARSTVA OTROK

Mnoge starše predšolskih otrok, ki imajo svoje malčke v enotah vzgojno varstvene organizacije Murska Sobotica je o septembru prejetno presenetila običajni položnici za plačilo mesečnega varstva priložena položnica, pri kateri namenu nakazila piše: plačilo pripevka za otroka, ponekod s pripisom: rok plačila takoj. Ker je septembra za plačila načrtovanih višjih zneskov občutljiv mesec, posebej za mlade družine s šolarji, pa tudi oziroma je postavka, ki se ji ne da izogniti v družinskem proračunu, so tako v blaginji omenjene vzgojne varstvene organizacije kot na občinski skupnosti otroškega varstva pričeli zvonicati telefoni, pa tudi osebno so se starši pričeli zanimali, za plačilo kakšnega prispevka gre. Posebej tisti, ki svojih malčkov plačujejo v poletnih mesecih niso imeli v organiziranem vzgojnem varstvu tudi zato, ker so bile posamezne enote (kot Prešernova v Murski Soboti na primer), zaprte.

Omenjeni prispevek za poletno varstvo je novost, s katero so bili starši očitno premalo seznanjeni. Bili bi naj na posebnih pogovorih v enoti, ki so imeli slabo udeležbo — le 30 odstotno — takrat pa tudi še ni bilo dogovorjeno niti posebej izpostavljeno plačilo poletnega varstva. Le redki starši so iz obvestila, ki so ga prejeli, razbrali, kaj pomeni novi člen, ki pravi, da v vrtcih odračunajo odsotnost otroka le v primerih, ko gre za letni dopust staršev (ko se koristi strnjeni dopust nad 5 delovnih dni), poročniški dopust matere in boleznijo otroka nad 2 dni na osnovi zdravniškega potrdila. V vseh ostalih izostankih otroka, ko starši sporočijo odsotnost, pa se odračuna le višina prehrane za odsotne dni, oziroma se obračuna celotna oskrba, če starši ne sporočijo otrokove odsotnosti. Torej ni več otrokova fizična prisotnost v vrtcu v poletnih mesecih tista, na osnovi katere plačujejo starši plačilo varstva, kar se da izluščiti iz zgoraj zapisanega, pa tudi iz spornih položnic z nakazili prispevkov za poletno varstvo. Pri tem je sporen za neenoten pristop, ki so se ga lotili v vzgojno-varstveni organizaciji Murska Sobotica, ko so e neenotno obračunavali v primerih, ko je šlo za zaprte enote pod okriljem iste organizacije. Tako na primer starši otrok, ki jih imajo v varstvu v Krogu niso bili dolžni plačati prispevka za poletno varstvo, starši otrok, katerih malčki niso bili deležni varstva, ker zaradi notranje reorganizacije v času dopustov in raznih opravil: asfaltiranje in podobno, že prej omenjena enota v Murski Soboti ni obratovala, pa so morali plačati celotno mesečno oskrbo za enega od obeh poletnih mesecev, kateri so odšli le stroške prehrane.

V Ljutomeru so se lotili tega veliko bolje, zaračunali so le 20 odstotkov od ekonomske cene, verjetno pa bi ob primerjanju dobili podobne podatke tudi drugod v Pomurju. Posebej pa gre izpostaviti samovoljo vzgojno-varstvene organizacije Murska Sobotica, ki bi bila dolžna sproti poračunavati poletno varstvo in tako starši ne bi prejemali tako visokih zneskov plačila naenkrat. S pripombo, da se kaže sploh vprašati o upravičenosti spornih poračunov, saj omenjena vzgojno-varstvena organizacija še do danes ni posredovala občinski skupščini otroškega varstva — odboru za razvojne, splošne in druge skupne naloge — ugotovitve na osnovi analize o poletnem varstvu, na osnovi katere bi pristojni organ zavzel stališče. Brigita Bavčar

Manjši interes za družbena stanovanja

Da je problematika stanovanjskega gospodarstva v murskosoboški občini dokaj pereča, je potrdila tudi razprava na seji koordinacijskega odbora za stanovanjsko politiko pri občinski konferenci SZDL v Murski Soboti. Dinamika stanovanjske izgradnje je namreč upočasnjena, saj je v letošnjem prvem polletju predano svojemu namenu le 61 stanovanj, kar je daleč od načrtovanega. Do konca leta bo sicer zgrajenih še nekaj stanovanj, toda vprašanje je, kol so dejali v razpravi, če bodo zaradi nesigurnih rokov izvajalca vsa ta stanovanja tudi vseljiva. Pri tem je bilo zlasti veliko kritičnih besed slišati na račun SGP Konstruktor TOZD Gradbeništvo Pomurje, ki skupno s svojimi kooperanti že v precejšnji meri kasni z izgradnjo kompleksa družbeno usmerjene stanovanjske gradnje na Lendavski ulici v Murski Soboti. Na ta način pa se vse bolj zvišuje cena kvadratnega metra stanovanjske površine, kar je v mnogem pripomoglo, da je danes na omenjenem lendavskem kompleksu neprodanih že 86 stanovanj. Ker so potrebe po stanovanjih iz dneva v dan večje, opaziti pa je tudi velik pritisk mladih družin do solidarnostnih stanovanj, so člani koordinacijskega odbora sprejeli sklep, da bodo od izvajalca del zahtevali podrobnejši odgovor za visoke cene stanovanj, ki bi naj

znašale kar 28 oziroma 32 tisoč dinarjev za kvadratni meter.

Poleg tega je opaziti upadanje interesa za nakup družbeno usmerjenih stanovanj, s čimer je v določeni meri ogroženo predvideno razmerje 60:40 porabe sredstev v korist družbeno najemnih stanovanj. V razpravi pa so opozorili tudi na nujnost drugačnega odnosa stanovalcev, predvsem v družbenih stanovanjih, kjer prav tako niso odigrali svoje vloge hišni sveti, ki so dejansko organizirani le v polovici blokov. Zato so izpostavili odgovornost družbenopolitičnih organizacij v krajevnih skupnostih, zlasti še KK SZDL, ki morajo bolj spodbuditi politično aktivnost na tem pomembnem področju. Hkrati so podprli zamisel o ustanovitvi stanovanjske zadruge, kar bi naj pripomoglo k hitrejši komunalni opremljenosti stanovanj.

V nadaljevanju seje so tudi soglašali s spremembami samoupravnega sporazuma o temeljnih plana samoupravnih stanovanjske skupnosti za obdobje 1981—1985, po katerem bi do leta 1985 zgradili okrog 900 individualnih in 600 družbeno usmerjenih stanovanj. Podpora je veljala tudi predvideni novi organiziranosti dejavnosti vzdrževanja stanovanj v delovni organizaciji Sobotica, in sicer od 1. januarja 1983, s čimer bodo seznanili tudi murskosoboški izvršni svet.

Milan Jerše

ZDRAVILIŠKO ZDRAVLJENJE

Nudenje fizikalne medicinske pomoči v popoldanskem času

Pred kratkim je bil v Murski Soboti razgovor o organiziranem nudenju fizioterapevtskih storitev zavarovancem pomurske regije v popoldanskem času, katerega so se udeležili vsi pomurski zainteresirani dejavniki. Tovrsten razgovor je bil potreben zaradi težkega finančnega stanja občinskih

zdravstvenih skupnosti, z nudenjem fizikalne medicinske pomoči v popoldanskem času in ob sobotah pa naj bi prispevali racionalnejši porabniki zdravstvenih storitev in znižali bolniški stalež.

Dogovorjeno je bilo, da bo TOZD Naravno zdravišče Radenci s prvim oktobrom organiziral nudenje le-te medicinske pomoči v popoldanskem času in ob sobotah. Občinske zdravstvene skupnosti bodo o dogovoru informirale vse pomurske zdravstvene organizacije, da bodo pošiljale uporabnike na to obliko zdravljenja v popoldanskem času. Naravno zdravišče Radenska bo pripravilo opis delitve dela med TOZD Moravske toplice in TOZD Naravno zdravišče. V dopoldanskem času pa naj bi se naprej koristili fizikalno medicinske storitve tisti, ki so v bolniški, ker so v tem času glede na potrebe teh bolnikov in organizacijo dela na razpolago vsi strokovno izpopolnjeni kadri. Zdravniki oziroma zdravniški konziliji, ki bodo napotili bolnike v Radence, bodo morali na napotnico obvezno napisati »v staležu« oziroma »ni v staležu«. V zvezi s specialističnimi storitvami, ki jih nudi TOZD Naravno zdravišče Radenska, pa bo narejena delitev dela skupaj s PZC.

F. Maučec

mala anketa

PESTRO DELO PIONIRJEV

Preteklo sredo, 29. septembra, so pionirji proslavili svoj največji praznik — 40. obletnico ustanovitve pionirske organizacije. Naši najmlajši so torej že med narodnoosvobodilno borbo strnili svoje vrste in se po svojih močeh vključili v oboroženo vstajo jugoslovanskih narodov in narodnosti proti okupatorjem. Mnogi pionirji so postali kurirji ali pa so zbirali zdravila in hrano za partizane ter pomagali pri obdelovanju zapuščenih polj in obnovi požganih domačij.

Tudi danes imajo pionirji pomembne naloge, saj so obljubili, da bodo hodili po Titovi poti. To pomeni, da morajo ljubiti svojo domovino, se pridno učiti, nadaljevati svetle tradicije NOB... Sicer pa so nam anketirani pionirji in njihovi mentorji o svojem delu povedali:

NATAŠA BRULC, pionirka OŠ Dane Šumenjak v Murski Soboti: »Delo pionirjev na naši šoli je zelo pestro, hkrati pa lahko rečemo, da tudi dokaj uspešno. To potrjuje tudi priznanje, ki nam ga je izrekla občinska konferenca ZSMS Murska Sobotica za sodelovanje v akciji Najboljši pionirski odred na osnovni šoli. Prejeli smo tudi več drugih pohval in nagrad. Posebej smo ponosni na 2. nagrado v Sloveniji, ki smo jo prejeli za sodelovanje v Jugoslovanskih pionirskih igrah. Prav gotovo velja tudi omeniti, da smo zbrali okrog 18 ton odpadnega papirja. In še bi lahko naštevala naše uspehe.«

ANICA PUHAN, mentorica pionirjev nižje stopnje na prvi osemletki: »Tudi v prihodnje bomo naša najpomembnejša naloga pionirjev sodelovanje v JPI, ki nosijo naslov Rastemo pod Titovo zastavo, sicer pa nas čaka veliko dejavnosti. Naj omenim le proizvodno-tehnično področje, kjer bo naše delo varstvo šolske

okolice in sploh narave, pospravljanje poljščin, zbiranje starega papirja in ostalih surovin, organizirali bomo razne delovne akcije, še v čim večjem številu vključili v gospodinjstvi krožek in krožek ročnih del ter v klub mladih tehnikov itd.«

MAJDA GRABAR, pionirka z osnovne šole Tišina: »Naše delo smo razdelili na štiri področja: negovanje tradicij NOB, sodelovanje v JPI, skrb za čim boljši učni uspeh in razvijanje izvenšolskih dejavnosti. Lahko povem, da smo vsepovsod bili uspešni. Med drugim smo organizirali tudi konferenco Pionir v krajevni skupnosti in ugotovili, da smo dobro povezani z okoljem, ter konferenco Pionir varčuje in pomaga pri stabilizaciji, na kateri smo ugotavljali, da smo v minulem šolskem letu prigrisali skoraj 160 tisoč dinarjev, ker smo zbirali star papir, divji kostanj in krompir, delali v pionirski zadruzi, čistili okolje, skrbeli za spomenike NOB, varčevali v pionirski hranilnici...«

MIRA PRELOG, mentorica tišinskih pionirjev: »Zelo me veseli delo s pionirji, ker radi sodelujejo na vseh področjih. Težišče našega dela bo tudi letos sodelovanje v JPI, delali bomo v raznih krožkih, pionirski zadruzi, skrbeli za red in čistočo, pomagali starejšim občanom, zbirali odpadne surovine... Se naprej bomo tudi skrbeli za spomenik talcem v Črnskih mejah, za spominsko obeležje v Sodiščinih in ploščo v šolski avli. Prenašali bomo kurirsko pošto in šafeto mladosti. Čakajo pa nas še številne druge naloge.«

TANJA PUČKO, pionirka z osnovne šole Kapela: »Izvolili so me za novo predsednico pionirskega odbora, češ da sem odlična in delavna učenka. To je zame veliko priznanje, hkrati pa tudi odgovornost. Skupaj z našo mentorico Marijo Maukovo smo izdelali okvirni program dela, v katerega smo zapisali, da je naša prva in najodgovornejša naloga učenje. Razvijali bomo številne proizvodno-tehnične dejavnosti, kot so vzdrževanje površin okoli šole in akcije zelenih straž v krajevnih skupnostih, spravilo sadja in drugih pridelkov, zbiranje odpadnih surovin, urejanje spomenikov NOB in druge. Seveda pa se bomo vključili tudi v delo številnih krožkov na šoli.«

JOŽE GRAJ

SLAVNOSTNA SEJA ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA OB OBČINSKEM PRAZNIKU

V počastitev padlih borcev za svobodo, žrtve fašističnega nasilja in spomin na deportacije in internacije v II. svetovni vojni, praznuje občina Murska Sobotica 17. oktobra svoj praznik. Delovni ljudje in občani občine Murska Sobotica bodo praznik občine obeležili s številnimi kulturnimi in drugimi prireditvami.

Delegati vseh zborov občinske skupščine bodo praznik občine počastili s slavnostno sejo.

V skladu z določili statuta občine

SKLICUJE

predsednik občinske skupščine

skupno slavnostno sejo vseh zborov občinske skupščine.

Slavnostna seja bo v petek, 15. oktobra 1982 ob 9. uri v sejni dvorani Skupščine občine Murska Sobotica.

Na slavnostni seji bodo podeljena priznanja in nagrade občine Murska Sobotica.

Doseženo — v skladu z možnostmi

Delovni ljudje in občani naše obmejne občine Gornja Radgona praznujejo 15. oktobra v spomin na dogodke iz NOB že 29. občinski praznik. Kot vsak praznik je tudi letošnji priložnost, da se ozremo na rezultate dela, pa tudi da spregovorimo o sedanjih in prihodnjih nalogah. O tem, kaj je bilo v občini Gornja Radgona doseženo od lanskega 15. oktobra, ko so občinski praznik praznovali s pomembno delovno zmago — otvoritvijo novih proizvodnih prostorov TOZD Moda DO Mura, pa vse do danes smo se pogovarjali s predsednikom skupščine občine Jožetom Kolblom.

Vestnik: Tovariš Kolbl, mar pomeni dejstvo, da v občini letos ne boste praznovali 15. oktobra z nobeno pomembnejšo delovno zmago, da ta družbenopolitična skupnost trenutno ne premore večje naložbe?

Kolbl: Tudi letos smo želeli povezati praznik občine z novo pridobitvijo, in sicer s prenovljeno poslovnico v gostinstvo zgradbo ljubljanskega Komasa v Kerenčičevi 9 in 14 tik ob meji s sosednjo Avstrijo v starem mestnem jedru Gornje Radgone. Vendar so se nepričakovano zavlekla obrtniška dela. Drugih pomembnejših investicij, razen vlaganj v razvoj primarne kmetijske proizvodnje, pa tudi nismo načrtovali, saj vemo, da so te vezane na izvozno usmerjenost, pa tudi družbena sredstva, oziroma kreditna sredstva poslovnih bank so na voljo v omejenem obsegu. V preteklem letu dni pa smo v občini največ vložili v kmetijstvo. Naj omenim le obnovo kleti in izgradnjo, ta še ni gotova, dehidracije v Črnih in sanacijo poškodovanih vinogradov tako v zasebni kot družbeni lasti. Prav tako menim, da imamo v občini zdaj dovolj in moramo dati poudarek spremembi in modernizaciji tehnološke, obnovi obstoječega strojnega parka..., skratka naložbam, ki bodo prispevale k povečanju produktivnosti, ki

v Gorenje-Elradu in osvojitve programa velikih antenskih sistemov z domačimi materiali; v Avtoradgoni na še večji razvoj proizvodnje bivalnih enot in novih traktorskih kabin, nadomestitev uvoženih polizdelkov v tovarni polnilne opreme v Radenski z domačimi in še na nekatere druge.

Vestnik: Kako pa sploh ocenjujete premik gospodarstva v občini, dosežen v zadnjem letu?

Kolbl: Kljub vsem težavam, ki pestijo združeno delo v občini, pomanjkanje reprodukcijskih materialov in ostalega, je industrijska proizvodnja narasla v tem času za približno en odstotek. To je realno in lahko bi bilo še slabše. Postavlja pa se vprašanje zadnjega četrtletja, ker so nekatere naše delovne organizacije skoraj izključno odvisne od uvoza in kako ga bodo realizirale s temi deviznimi sredstvi, kolikor jih jih še preostane in kako se bodo uspele oskrbeti za ta čas in začetek leta 1983. Še boljše rezultate smo dosegli v kmetijski proizvodnji, posebej pri odkupu pšenice, enake pa tudi pričakujemo še v vinogradništvu in sadjarstvu. V kmetijstvu bomo uresničili načrtovano rast do konca leta, v industriji pa moramo aktivirati vse sile, da se bomo vsaj približali načrtovani rasti, posebej še na področju izvoza, ki ga v planirani višini ne dosegamo v

večjo produktivnost. Kaj menite o tem?

Kolbl: Na tem že delamo; in tudi takšne sklepe so sprejeli delegati zbora združenega dela na predlog OK ZK in občinskega sindikalnega sveta. Treba je končno odpraviti nedelo in preiti na nagrajevanje po doseženih uspehih posameznika, skupine, TOZD in celotne DO. Zato smo določili poslovodne organe in strokovne službe v posameznih delovnih kolektivih, da pripravijo za tak sistem do konca leta strokovne podlage, na osnovi katerih bomo pričeli nagrajevati v drugi polovici prihodnjega leta. Tako bomo odpravili nepotrebne bolniške, neredno prihajanje na delo, uskladjili dopuste in drugo, kar zavira dvig produktivnosti in rast proizvodnje. Ob vsem tem pa seveda ne smemo zanemariti skupnih služb, ki bodo nagajane v razmerju z uspešnostjo TOZD in DO, saj brez izboljšanja dela teh služb tega v proizvodnji ne bomo dosegli.

Vestnik: Pa se preselimo še na področje samoupravnih interesnih skupnosti, ki delajo v občini Gornja Rad-

Družbeni proizvod se je v občini v prvih šestih mesecih letos realno povečal za 1,6 odstotka, oziroma za 67 odstotkov republiškega povprečja.

Industrija v tem času ne dosega resolucijsko predvidene 1,9 odstotne rasti proizvodnje, kot kaže pa bo 4,5-odstotno rast uresničila kmetijstvo. Najugodnejše proizvodne rezultate dosega v občini proizvodnja mineralne vode, TV in radijskih anten, proizvodnja ženskih plaščev, sušenega mesa in krmil za perutnino. Gostinstvo in turizem dosega v tem času 4,2-odstotno rast števila nočitev, in to predvsem domačih gostov, v žetvi pa je doseglo kmetijstvo povprečno 43 stotov pšenice na hektar.

Delež izvoza v celotnem prihodu je dosežen 4,9-odstotno in šestodstotno, kot je bilo načrtovano.

Osebnih dohodkov so se povečali za 30 odstotkov, in tako znaša povprečni obračunani čisti osebni dohodek v gospodarstvu občine 9194 dinarjev ali za približno 1000 dinarjev manj kot v republiki.

gona. Kakšni rezultati so bili doseženi na tem področju?

Kolbl: Precejšnji in to v SIS družbenih kot tudi materialnih dejavnosti. Strokovne službe družbenih dejavnosti smo uspeli združiti pod eno streho. In čeprav ta akcija še ni končana, se že kažejo pozitivni premiki. Po tej poti združujemo tudi skupnosti materialnih dejavnosti, vse z namenom, da bi delo racionalizirali, pocenili pa tudi zagotovili boljše storitve. Zato bomo na tem področju še uvedli avtomatsko obdelavo podatkov, kar bo omogočilo sprotno spremljanje dogajanj. Sicer pa se ubada z največjimi težavami občinska zdravstvena skupnost, ki izkazuje precejšnje izgube. Čeprav gre za slovenski problem, nam to ne zavaja in že razmišljamo o ukrepih, ki bi naj pripomogli k izboljšanju stanja na področju zdravstva v občini. Eden izmed njih je prav gotovo zvišana prispevna stopnja, med drugimi pa tudi prizadevanja, da bi v zdravstvenem domu ponovno zagotovili dvozmensko delo, ki je nekaj časa že potekalo,

Spravilo sladkorne pese je že v polnem teku, spomladi pa jo bodo v občini Gornja Radgona zasedali največ doslej — na 615 hektarih.

vendar je bilo ukinjeno zaradi kadrovskih težav. Mnenja smo, da bi dvozmensko delo odpravilo doslej precejšnje število odhodov z delovnega mesta in tako prispevalo k dvigu produktivnosti in boljšemu delu sploh.

Vestnik: Kmetijstvo ima tudi v občini Gornja Radgona velike naloge. Kako jih je uresničevalo doslej in kaj je storjenega na tem področju za doseg planjskih ciljev do

nem kompleksu okrog 1000), na kateri bomo pridobili boljšo zemljo in povezano v večjih kompleksih, kar bo omogočilo racionalnejšo obdelavo s sodobno agrotehniko in večje hektarske donose. O tem smo sprejeli na zadnji seji skupščine občine tudi odlok. Čeprav smo dosegli letos lepe uspehe pri odkupu pšenice in sprejeli še večji plan setve, skrbimo, da bi ne pričela zaostajati živinorejska proizvodnja, oziroma stalez živine. Ta se veča. Pravkar poteka rekonstrukcija farne bekonov v Podgradu, ki bo že prihodnje leto proizvajala v eni seriji 38.000 prašičev za zakol, kar je za kar 90 odstotkov več kot doslej. Same melioracije v Apaški dolini pa bomo izvedli že letos jeseni, da nam ne bo izpadel niti en kolobar pridelkov. Čeprav smo s kmetijskimi rezultati zadovoljni, pa se zavedamo, da tudi tukaj obstajajo še pomanjkljivosti, oziroma še površine, precej slabo ali neobdelane zemlje. In če bomo obdelali še to, bomo do konca srednjeročnega obdobja uspeli uresničiti načrtano.

Vestnik: Pa se še za konec dotaknimo krajevnih skupnosti v občini. Teh je deset in od teh še vnaprej ostaja kar osem manj razvitih. Kaj je bilo v letu dni storjenega, da bi se še bolj razvile, oziroma, kaj ste uresničili iz referendumskega programa?

Kolbl: Med temi osmimi krajevnimi skupnostmi sta

tudi dve še obmejni, to sta Apače in Stogovci. Apaška se zadnja leta razvija, in to predvsem po zaslugi DO Elkom Lina, ki zaposluje tamkajšnje krajanje in tudi prispeva k razvoju KS. Za to leto je bilo v referendumskem programu predvidenih več gradenj: vrtec v Apačah, prizidek k srednji šoli za gostinstvo in turizem v Radencih, nova kuhinja v OS Jože Kerenčič v Gornji Radgoni in dograditev OS v Vidmu ob Ščavnici. Za pa se zaradi dolgih priprav, šele pričenja gradnja apaškega vrtca, medtem ko sta kuhinja in

Občina Gornja Radgona meri 20.983 hektarov. Kmetijskih površin je 14.418 hektarov ali 68,7 odstotka od celotne površine. V preteklem letu so bile najpomembnejše investicije v občini namenjene razširitvi primarne kmetijske proizvodnje: melioracijam in komasacijam.

prizidek v Radencih zgrajena. Ostalo pa smo zaradi poudarjenosti načrtovanih naložb in manj zbranih sredstev morali preložiti. Prav pred kratkim smo sprejeli sklep o takšni razdelitvi sredstev. Nekaj pa je bilo vendarle narejenega v posameznih KS, in to po zaslugi krajanov samih. In sicer so na Murščaku z asfaltom prevlekli krajevno cesto, v Spodnji Ščavnici gradijo telefonsko omrežje... Mi smo, kljub težavam SKIS, zagotovili le sredstva za gradnjo krajevnih cest. V načrtu pa je izgradnja trgovine v Spodnji Ščavnici. Ta bo obsegala 120 kvadratnih metrov koristnih trgovskih, skladišnih in gostinskih površin (bife). In tudi pri tem bodo krajanje precej prispevali z odstopom zemljišča in pripravo temeljev za podlago. Telefonsko omrežje v Spodnji Ščavnici bi naj bilo končano do 15. oktobra, in tako bo poslej tudi ta krajevna skupnost povezana s telefonom. Nasploh opažamo, da povsod vlagajo velike napore, da bi si izboljšali bivalne razmere in vseh vaseh in zaselkih v občini.

V. Paveo

Avtoradgona — tudi pred tem delovnim kolektivom, ki dosega dobre rezultate, so še precejšnje možnosti razvoja proizvodnje.

v našem združenem delu ne raste v skladu z resolucijskimi smernicami, naložbami, s katerimi bi morali dosegati potrebno kakovost za prodajo izdelkov na tuje.

Vestnik: To pa je tesno povezano z dobro pripravljenimi in dolgoročno zastavljenimi razvojnimi programi, ki pa jih posamezne OZD še ne premorejo?

Kolbl: Drži, čeprav na tem vztrajamo že več kot leto, ko smo se odločili za takšne usmeritve. Delovne organizacije se morajo v ta namen povezati z znanstvenimi ustanovami zunaj občine in si tako zagotoviti kakovostne izvozno usmerjene programe, te, ki jih že imamo, pa moramo čimprej preseliti v proizvodnjo. Konkretno merim na razvoj satelitske televizije

nobeni DO, razen TOZD Moda.

Vestnik: To bo seveda moč doseči le z aktiviranjem vseh še obstoječih notranjih rezerv, boljše organizacijo dela, dograjenim sistemom nagrajevanja in vsem ostalim, kar ima za posledico

Po najnovejših statističnih podatkih šteje občina Gornja Radgona 21.105 prebivalcev. Od teh je skupno v družbenem in zasebnem sektorju zaposlenih 7207, od tega 6381 v gospodarstvu in 826 v negospodarstvu. Število zaposlenih v združenem delu se je v prvi polovici letos povečalo za okrog 3 odstotke, tako da je sedaj v občini zaposleno 34,8 odstotkov vsega prebivalstva.

Gorenje Elrad je že doslej močno usmerjen na konvertibilno področje, vendar še obstajajo rezerve z razvojem lastnih programov.

OPEKARNIŠKO PODJETJE

Iskreno čestitamo ob prazniku radgonske občine!

KRAJEVNA SKUPNOST
KAPELA

Napori za lepšo prihodnost

Kdo ne pozna Kapele in idlične cerkvice na robu Slovenskih goric, ki se bohoto daleč naokrog, le dober streljaj od zdraviliškega naselja Radenci. Kako tudi ne bi, ko naravnost bode v oči s svojo lego sredi gričev, polnih najzlahtnejših vinskih trt, ki so že davno proslavile kapelske gorice. Zato še vedno domačini, pa tudi obiskovalci Kapelskem vrhu, središču krajevne skupnosti, pravijo kar Kapela, dasiravno velja to ime za celotno krajevno skupnost, ki jo tvori kar štirinajst zaselkov. Pa si poglejmo te kraje enkrat še z druge — delovne plati, ki jo bijejo prizadevni krajanji, da bi se otepli bremena manj razvitosti, ki jih še vedno pesti, kot še mnoge krajevne skupnosti v gornjeradgonski občini.

Samoprispevek že žanje sadove

Krajevna skupnost Kapela obsega približno 50 kvadratnih kilometrov prostora, 1758 prebivalcev, kolikor so jih našli po zadnjem štetju, pa živi na gričevnatem območju, ki je precej razmetano in raztreseno, nekoliko bolj strnjeno so le štirje zaselki. Kljub temu, da so ti griči prekriti z vinogradi, pa pravih vinogradnikov v tej krajevni skupnosti pravzaprav ni. Približno polovica prebivalstva se ukvarja s kmetovanjem, dobra tretjina pa jih združuje delo v delovnih organizacijah v matični

občini, nekaj tudi zunaj občinskih meja. Zato pa se z vinogradništvom vse bolj bavijo „vikendaši“ ali ljubitelji vinogradov, kot jih v zadnjem času imenujemo. Na področju krajevne skupnosti jih je okrog petdeset.

Krajanji si na vse načine prizadevajo izboljšati svoj družbeni standard. Zato so uvedli tudi samoprispevek, s pomočjo katerega so letos dosegli že dve pomembni delovni zmagi. Tako so uspeli izključno s sredstvi samoprispevka z asfaltom prevleči cesto, ki povezuje Hrašenski vrh vse do stare osnovne šole v Murskem vrhu in pa s pomočjo turističnega društva iz Radenc urediti turistične poti.

Možnosti za še večji razvoj turizma

Krajanji Kapele namreč upravičeno sodijo, tako sta menila tudi naša sogovornika Rudi Ketiš, predsednik sveta KS in Marjan Pirc, tajnik KS, da je ta kraj s svojimi naravnimi lepotami in cerkvijo, znamenitostjo, ki je nastala iz majhne kapelice po razsipa gradu, ki je bil v lasti kneza Kocljaja zanimiv za obiskovalce. Ta vrh leži na 309 metrih nadmorske višine in je lepa razgledna točka, s katere je moč videti dobršen del pomurske nižine in hribovito območje severozahodne Slovenije.

Seveda pa ni cerkev, ki letos slavi 170-letnico obstoja vse, kar privablja obiskovalce. Z izgradnjo tako imenovane vinske ceste, ki vodi z Janžvega vrha na Kapelo in dalje proti Murščaku ter proti ljutomerskemu koncu, so možnosti za razvoj turizma velike. Predvsem z vidika kmečkega turizma. Ta v krajevni skupnosti še ni razvit v pravi smeri. In zato upravičeno sodi tovariš Ketiš, da mora kmečki turizem ponuditi ob lepi in neokrnjeni naravi še domačo hrano in domače posebnosti, ne pa kot doslej, da so ponujali meso iz mesnic in vino iz

Nova turistična pot, ki vodi h kapelski cerkvi, bo privabila na to priljubljeno izletniško točko še več obiskovalcev kot doslej.

prodajaln. Morda bodo novi akti, sprejeti na tem področju, ki zahtevajo, da se s to vrstno dejavnostjo ukvarjajo zares pravi kmetje, pripomogli k razvoju pravega kmečkega turizma tudi v krajevni skupnosti Kapela.

Pa ne le zasebni sektor, ampak tudi družbeni, saj se starejši prebivalci Kapele, pa tudi tisti srednjih let, še dobro spominjajo kakovosti in pestrosti gostinskih storitev ne tako dolgo nazaj.

Tesno sodelovanje krajanov in VG Kapela

V krajevni skupnosti Kapela premorejo tudi delov-

no organizacijo — Vinogradniško gospodarstvo Kapela. In prav s pomočjo te edine organizacije na področju krajevne skupnosti so krajanji izbojevali že marsikatero za njih pomembno delovno zmago. VG Kapela namreč zaposluje v glavnem krajanje in tako pravzaprav ne moremo tamkaj ločiti delavcev od krajanov.

Sodelovanje je prav zgledno.

Krajanom delovna organizacija rada priskoči na pomoč, v zadnjih takšnih delovnih akcijah je sodelovala s sredstvi in materialom pri izgradnji večjega števila požarnovodnih zajetij. Za krajevno skupnost po simboličnih cenah opravljajo tudi razne prevoze, prav dobro pa se

oboji povezujejo v delegatskem sistemu, kjer usklajujejo stališča. Skratka, živijo v pravem tovariškem sožitju, možnosti za še širše sodelovanje pa še obstajajo in ena izmed takšnih je prav gotovo tesnejša povezanost mladih v delovni organizaciji in krajevni skupnosti na področju SLO in DS in še kje.

Kljub temu da je tudi v tej krajevni skupnosti, kot pravi predsednik sveta Rudi Ketiš, že opaziti nekoliko lagodja med krajanji in ne preveč volje, predvsem med mladinskimi intelektualci, pa so z doslednejšo aktivnostjo še kar zadovoljni. Trenutno vleče krajevni voz nekaj čez dvesto zavednih in agilnih krajanov. Med družvi pa odstopajo gasilci z operativnimi nalogami in uspehi na raznih tekmovanjih, čeprav ne premorejo lastne strehe nad glavo in kot krajevna skupnost gostujejo v že dotrajanih in pretesnih prostorih DPD Svoboda Kapela.

Zato načrtujejo gradnjo gasilskega doma ali kar doma družbenopolitičnih organizacij in vseh društev v krajevni skupnosti. V ta namen že majo zagotovljeno zemljišče, zbranih precej lastnih sredstev, pa tudi nekaj gradbenega materiala. In lopate bi naj zasadili že pozno jeseni letos.

Da jim bo kljub naložbam nenaklonjenim časom uspelo, ne dvomimo, kot tudi ne tega, da bodo v teh zgradbi našli prostor vsi, ki so voljni delati.

V. Paveo

Tako so raztreseni zaselki in hiše v tej krajevni skupnosti kmalu bodo vsi grički povezani z asfaltnimi cestami.

ARCEOMURKA

KMETIJSKI KOMBINAT
RADGONA n.sol.o.

130 let šampanjske kleti

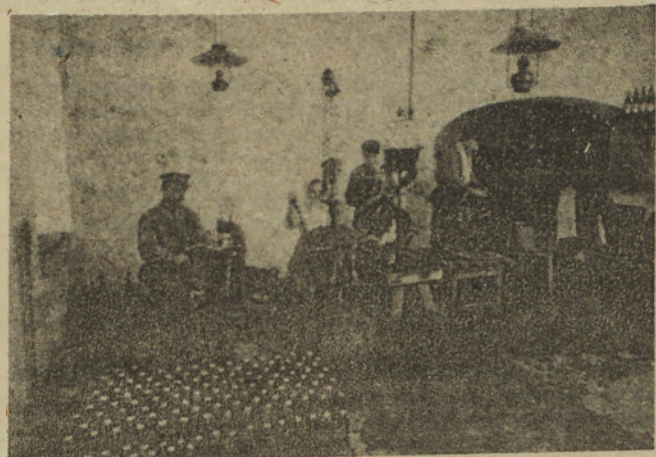
Veseli se doseženih uspehov, ki nas seveda ne uspavajo, saj nam vsaka delovna zmaga dokazuje, da je z boljšim delom ob boljši organizaciji mogoče doseči še boljše rezultate. Tako smo se letos vključili v mednarodno menjavo, saj izvažamo sveže meso v Jordanijo in Italijo, slovita radgonska peneča in tiha vina pa v ZRN.

Po obširni raziskavi trga, ki je še v teku, ugotavljamo, da je

naša Zlata radgonska penina, peneče vino proizvedeno po klasični šampanjski meto-

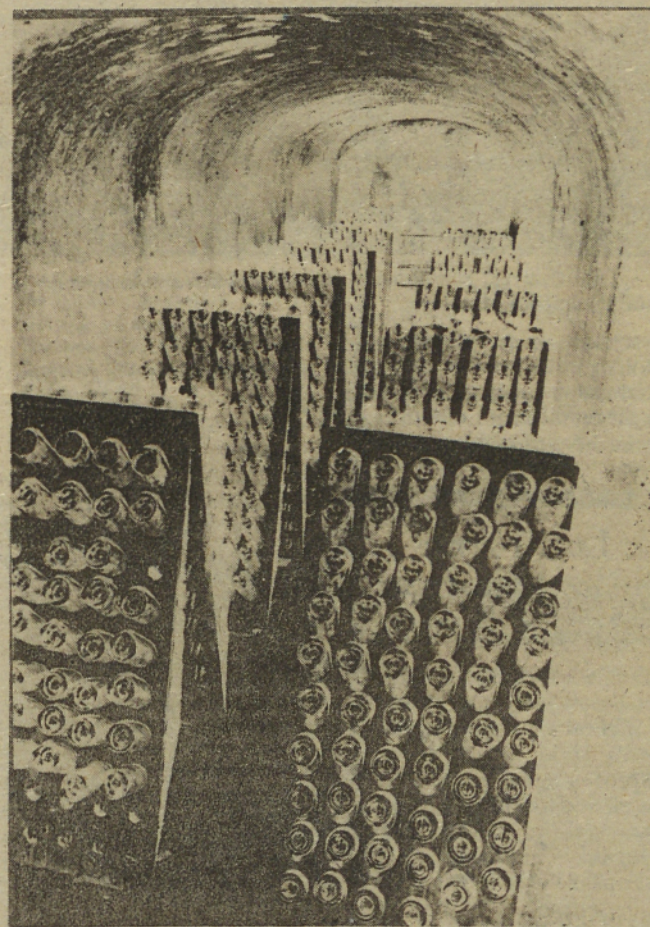
di z vrenjem v steklenicah, deležna na vseh degustacijah velike pozornosti z ozi-

rom na kvaliteto, o čemer pričajo dosežena priznanja tudi na letošnjih mednarodnih sejnih v Ockley Surrey — Anglija, Slunchev Bryag — Bolgarija in Vino 82 Ljubljana. Rezultate te obširne raziskave trga in dolgoletno tradicijo naše šampanjske kleti, prav letos praznujejo 130 obletnico obstoja kleti, smo uspešno uporabili pri poslovnih razgovorih za izvoz v še nekatere čezmorske države.

Tako so polnili steklenice s šampanjcem v Gornji Radgoni pred nekaj desetletji.

TOZD KMETIJSTVO
TOZD MEŠALNICA IN
DEHIDRACIJA
TOZD FARMA BEKONOV
TOZD MESOIZDELKI
TOZD RADGONSKE GORICE
TOZD GOZDARSTVO
TOK GOZDARSTVO

Cestitamo občanom radgonske občine ob njihovem prazniku!

Nikogaršnji posrednik, ne privesek

»Pravih proletarcev pri nas v bistvu ni. Kolektiv je sorazmerno mlad, med zaposlenimi pa je veliko takih, ki so poprej delali v sosednji Avstriji ali ZR Nemčiji. Malce težje se privajajo na naše razmere in ko ti kakšen poudar, da mora dajati za družbo nekoliko takšnih in drugačnih prispevkov ali

pa, zakaj jih je toliko namerščenih po pisarnah, mu moraš obširno pojasnjevati in z njim temeljito razčistiti. Saj nekateri razumejo, drugi ne.« pravi Igor Korelec, ki se bo sicer s kongresne tribune slovenskih sindikatov oglašil z razpravo o inovacijski dejavnosti.

Vodilni pljunili v roke

Denimo v tozdu Mesoizdelki Kmetijskega kombinata iz Gornje Radgone, kjer mesarjem — ob 350 milijonih polletne izgube — sicer sila trda prede. Toda ...

»V primerjavi z lanskim istim obdobjem se je produktivnost povečala za okrog 5 odstotkov, zaradi vgraditve toplotne črpalke v naš hladilni sistem smo krepko oklestili stroške energije in privarčevali kakih 30 ton mazuta, izboljšali smo organizacijo dela in docela zaostri delovno disciplino.« je prepričljivo razkrival saniranje razmer v

— Delavka Fanica Moleh iz ljutomerskega Marlesa zmore troje: delo v „fabriki“, na kmetiji in v sindikatu.

Več nacionalnega ponosa

Nekdanji strugar, ki je bil poprej 10 let zaposlen v mariborskem Tamu, zdaj pa je skupinovodja in partijski sekretar v tozdu Kovinska proizvodnja delovne organizacije Lina v Apačah, ne ovinkari, čeprav gre za sila žgoča in občutljiva vprašanja in pomisleke. Tudi, ko ga izzovemo z dejstvom, da se hodi določeno število pri njih zaposlenih delavcev vdnjat za šilinge v sosednjo Avstrijo, se ne zmede.

»Seveda beležimo take primere. Tudi dopust — tri dni ali kar ves teden — si vzamejo s pojasnilom, grem, saj si bom v par dneh zaslužil toliko, kolikor dobim v fabriki ves mesec. Pa še do deviz pridem.«

Ob tem se precej domisljimo nedavnega pomenka s predsednico pomurskega sindikalnega sveta Miro Marko, ki je gornje potrdila, obenem pa z avtoriteto argumentov pribila, da bi morali imeti v tem pogledu dosti več nacionalnega ponosa in patriotske zavesti. Če smo namreč s sedanjo hajko za devizami dodobra naelektrili že itak razvnet lov na šilinge, marke in dolarje, bi se morali — kljub očitnemu kršenju zakonodaje s strani trgovcev in

predano delo. Preveč smo se uspavali na preteklih lovorikah in potrošnih dobrinah. To se nazorno kaže pri nas, kjer sicer ni tekočega traku, ki bi priganjal zaposlene, so pa zato sestavljena, zahtevna dela, ki terjajo natančnost, strokovnost. Poleg tega imamo opravka z dragimi napravami, na katerih zna — spričo zakasnelega ali še raje malomarnega ravnanja — priti do težkih in dragih okvar.«

10. KONGRES ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Tako je za okroglo mizo inovatorjev v Lendavi razmišljal Jože Radovan, tehnični vodja v tozdu Energetika delovne organizacije Ina-Nafta.

»Veliko hodim po pomurskih delovnih kolektivih in opažam, da tudi pri strokovnjakih, ki delajo v razvoju, prevladuje apatija, pasivnost. Nikomur se ne ljubi kaj prida razmišljati in kaže, da je prisotna lažna socialna varnost. Češ, saj plača prvega že bo, če ne bomo morda štrajkali. Živimo skratka v prepričanju, da nam država mora dati plačo, pa če bomo kaj naredili ali ne. Vedno manj nas tudi vest peče in

Na 10. kongresu ZSS, ki bo 11., 12. in 13. oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani, bo iz Pomurja, poleg nekaj gostov, sodelovalo 30 delegatov. Iz občine Gornja Radgona: Branko Bogataj (Avtoradgona), Deja Korošec (Radenska), Zdenka Tompa (Radenska), Majda Belak (Murin tozda Moda), Igor Korelec (Lina Apače) in Jože Zagorec (tozda Kmetijstvo Črnci). Iz občine Murska Sobota: Danilo Šipoš (Panonija), Slavica Horvat (Mura, tozda Ženska oblačila), Zorjana Kurbus (Mura, tozda Ženski plašči), Margareta Zrinski (Beltinka), Danica Flisar (Pomurski tisk), Jože Bokan (Mesna industrija), Erika Čahuk (Intes), Ljubo Kalamar (PTT), Ignac Žabot (Konstruktorjev tozda Pomurje), Geza Cipot (Potrošnik), Janez Škafar (Agroservis), Vida Trplan (Radenska, tozda Moravci), Ivan Ivanič (PZC) in Jelka Orban (Ljubljanska banka). Iz občine Lendava: Štefan Feher (Primat), Mihael Dominko (Ina-Nafta), Cvetka Polak (osnovna šola Turnišče), Jože Režonja (Planika) in Mira Unger (občinski svet ZSS). Iz občine Ljutomer: Milan Weis (Marles), Branko Semenič (Imgrad), Stanka Hvalec (Vesna), Franc Gorjak (Tehnostroj) in Jože Vaupotič (Mlekopromet).

— Tudi delavce, zaposlene v mesno-predelovalni industriji, je zdajšnji položaj primoral, da se stabilizacijsko obnašajo.

vseh drugih poslovnih — toliko bolj zavedati, kje smo in kakšna so »pravila igre« v našem samoupravnem, socialističnem sistemu.

Ločiti zrnje od plevla

»Če hočemo imeti dobrega delavca, ga moramo ločiti od slabega, da prvi ne pade pod vpliv drugega. Splošna izkušnja je, da zagretost za delo upada in da skorajda ni neke moralne podpore ali vsaj pravega vzdušja za ustvarjalno,

roko na sree, včasih si v enem dnevu ne zaslužimo niti za sol in kruh. Kljub temu je zdaj moderno, da si dvigamo osebne dohodke, čeprav za to ni pravega opravičila. Pa še tole je res, da nas predvsem zanima kuverta, po možnosti čim bolj debela. Saj, ko bi šla kakšna delovna organizacija v stečaj, potlej bi že drugače razmišljali.« ni skopalil s črnogledimi ugotovitvami (!) Andrej Janez z medobčinske gospodarske zbornice.

Vendar pa — kot bomo videli — vrag le ni tako črn kot se na hitro kaže. Ponekod so znali preudarno in pametno zapreči,

kolektivno tehnolog klavnice, sicer pa predsednik sindikalne konference Zvone Čizej.

S se zanimivejšim pristopom nas je seznanila sindikalna predsednica v ljutomerskem Lesninem tozdu Mizarstvo Marjeta Vernik.

»V sindikalnih skupinah smo že pred meseci sprejeli sklep, da bodo od marca letos eno soboto v mesecu delali v proizvodnji tudi vsi vodilni, vodstveni in strokovni delavci, skratka vsi iz pisarn. Ob dejstvu, da smo v hudih skripeh — 30-milijonska izguba v polletju, toga organizacija dela, ne-

„Dvoživkar“ in „šušmar“ — v živo

Priučena delavka Fanica Moleh, ki je že 26 let zaposlena v Marlesovem tozdu,

Dregnili smo v področje,

ki mu nameravamo v prihodnje odmeriti nekaj več prostora, za kar se bo veljalo napotiti še med gradbenice Konstruktorjevega tozda Pomurje v Murski Soboti in tozda Gradbenik v Lendavi, v tovarno oblačil in perila Mura. Kmetijsko gospodar-

Za sindikalni kongres so v Pomurju pripravili 9 razprav. V okviru občinskega sindikalnega sveta Gornja Radgona: Inovacijska dejavnost kot element hitrejšega gospodarskega razvoja, učinkovitost doseganja konkurenčne sposobnosti na zunanjem trgu, v mednarodni menjavi in za hitrejšo vključevanje v izvoz. V Radenski so sestavili posebno razpravo o preventivnem in zdraviliškem zdravljenju delavcev in njegovem vplivu na delovno učinkovitost.

Na občinskem sindikalnem svetu Murska Sobota so pripravili dve razpravi: Vloga in položaj samoupravnih delavskih kontrol ter delovne discipline kot elementa k stabilnejšemu gospodarjenju in Samoupravna organiziranost ter učinkovitost le-te pri doseganju boljših gospodarskih rezultatov na področju kmetijstva. Iz PZC (Pomurskega zdravstvenega centra) prihaja razprava Dosledno izvajanje samoupravnih sprejetih zakonov, sporazumov in dogovorov kot najpomembnejši prispevek zdravstva k stabilizaciji. Posebna razprava pa se pripravlja tudi v Muri.

Problematika zaposlovanja v Pomurju z nakazanimi rešitvami zaposlovanja v kmetijstvu in drobnem gospodarstvu, vezano na hitrejšo preobrazbo usmerjenega izobraževanja, politiko štipendiranja za tiste poklice, ki jih združeno delo potrebuje — to je razprava iz občinskega sindikalnega sveta Lendava. O energetski problematiki pa bo na kongresu govoril delegat Ina-Nafta.

Na občinskem sindikalnem svetu v Ljutomeru so za kongres pripravili razpravo Učinkovitost dela sindikata ter vpliv na samoupravno odločitev v združenem delu, samoupravnih interesih, družbenopolitičnih in krajevnih skupnostih.

dela pa v montažnem oddelku, je — brez pretiravanja — zgled marljive delavke. Ne mine dan, da ne bi dosegla norme, ob tem pa ima doma 4-hektarsko kmetijo, ki je prav tako ne zanemarija. Sama zatrjuje, da s

stvo Rakičan in Kmetijsko zadruzo Panonka: turniško Planiko in verjetno še kam. To so namreč kolektivi, kjer v predkongresnih pripravah o delovni disciplini, pogojih in organizaciji dela, ni manjkalo tudi polemčnih

tonov. Pravzaprav so sindikalni aktivisti v tem času odprli »fronto« vprašanj, ki vnovič potrjujejo, v kakšnih »slepih ulicah« se nahajamo v Pomurju.

Tako so se v tovarniških halah spoprijeli z dohodkovnim povezovanjem — teoretično osmišljena repoveriga v Kmetijskem kombinatu Gornja Radgona bi utegnila biti vzorčen primer — naložbenimi vzponi in padci in kajpada izvozno-uvozno strategijo in taktiko. Poleg tega so često dali na dnevni red zgubarje, ki jih je — ob tistih kroničnih (Mesna industrija in Ina-Nafta) — letos še več in se dokaj pogumno lotevali kadrovskih vprašanj. Tako rekoč v konici tehtanj in pretresanj so bili vsi tisti, ki so preveč radodarno delili osebnih dohodkov, kakor tudi tisti — teh pa je največ — ki nimajo ustrezno izpeljanega sistema nagrajevanja po delu in rezultatih dela.

Na tapeti pa je bilo hkrati ničelno »čistih« sindikalnih vprašanj. Na prvem mestu omenimo zaskrbljujočo številko brezposelnih — nad 1500 — takoj nato pa štipendijsko politiko, usmerjeno izobraževanje, pa — kot že omenjeno — pogoje in organizacijo dela, delovno disciplino, pravno varstvo zaposlenih, spoštovanje ustavnosti in zakonitosti, nenazadnje pa tudi metode in oblike političnega dela.

Vzgibi nostalgčnosti

Glede slednjega velja podčrtati, da bi morali že zdavnaj preboleti aktivistični sindikalizem, ki je svoj čas denimo neposredno skrbel za nabavo in razprodajo ozimnic ali se ukvarjal z oskrbo občanov. Danes smo že v tolikšni meri organizirani, da bi moral biti sindikat sposoben »dvigniti na noge« vse organizirane sile, od sindikalnih skupin, potrošniških svetov, koordinacijskih odborov sindikata in naprej, vse do občinskega, republiškega in zveznega sveta.

Obenem pa bi se morali varovati, da ne bi postal nikogaršnji privesek, nikogaršnja izpostava, še manj transmisija. Čas in razmere terjajo nekaj povsem drugega. Namreč temeljito usklajevanje delovanja z vsemi drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, v smislu gesta, ki se je pojavilo pred tretjim kongresom samoupravljalcev oziroma pred tretjo sindikalno konferenco o socialni varnosti: oblasti združenim proizvajalcem.

Pripravil: BRANKO

DVAJSET LET FESTIVALA

Ce je kdo pričakoval, da bo jubilejni dvajseti festival kome glasbe XX. stoletja bolj srečanje ob tem slavlju, se je motil. Mogoče je bilo prav nasprotno — še bolj je potrdil sloves, ki si ga je v dveh desetletjih ustvaril, predvsem pa — bil je ravno tako dober kot ostalih devetnajst — če ne še boljši. Prav zaradi tega mogoče še bolj izstopa od ostalih. Radenski festival je skoraj celovita prireditev v Sloveniji in prav je, da je ravno v tem letu — v Pomurju, kjer sta živela in delovala dva utemeljitelja sodobne glasbe pri nas: Slavko Osterc in Josip Slavenski. Pravzaprav — majhno slavlje je le bilo: Na otvoritvi v petek je spregovoril Rudi Cačinovič, predsednik odbora za mednarodne odnose pri skupščini SR Slovenije. Ravno on je tudi pred dvajsetimi leti bil govornik na prvi otvoritvi festivala. Radenska je sodelavcem, ki so v teh dvajsetih letih aktivno delovali pri ustvarjanju programa, podelila priznanja. Le-ta so dobili: Lojze Jureš, Ladislav Voroš, Igor Andrejčič (posmrtno), Breda Žnidarič, Danilo Pokorn, Vlado Golob in Festival kot ustanova.

In kakšen je bil letošnji program?

Najprej bi omenil nastop pihalnega kvinteta RTV Ljubljana v petek zvečer in pianistke Pavice Gvozič iz Zagreba v soboto popoldne. Ti vrhunski glasbeniki so na festivalu potrdili svojo kvaliteto, ki jo cenijo tudi zunaj naših meja. Če bi jih postavili v okvir festivala — dopolnili so tisti del, kjer se predstavljajo glasbeniki, ki resnično nekaj veljajo. Nastop so opravili na svoji ravni. V petek zvečer smo slišali še en ansambel — Warsaw Music Workshop (Varšavska glasbena delavnica), to je kvartet poljskih avantgardnih jazzistov. Njihova glasba temelji na jazzovskih stilih swing, rag, blues... Osnovni ritem in harmonija v glavnem ostanejo nespremenjeni (razen toliko, kolikor pač zahteva avantgardnost v sočasnih kromatičnih premikih za pol ali celi ton), improvizacije pa so svobodne.

Poljaki gredo še dalje: v intermezzih se vsi štirje vsedejo za razglašeno pianino in osemročno improvizirajo. Barva razglašenega pianina je novo odkritje, ki se vrača k staremu — glasbenim skrinjam in glasbenim avtomatom.

Vsekakor pa so Poljaki predstavili pota avantgardnega jazza danes na Poljskem.

Sobotni kolokvij je bil namenjen temi Zdravljenje z glasbo in oba referenta sta slušateljem posredovala najnovejša doživetja na področju zdravljenja z glasbo. Ta metoda, ki se je zunaj naših meja že dokaj trdno zasidrala v zdravstvu (predvsem zasvojenec), si pri nas komaj utira pota in tam kjer jo uporabljajo, je zelo uspešna.

Isti dan zvečer pa se je poslušalcem predstavil Studio za tolkala iz Ljubljane. Ta nastop je bil novost v programski politiki festivala, saj smo poleg glasbe, ki smo jo slišali v prvem delu koncerta, videli v drugem delu spoj glasbe in plesa. Šolista balet

Ljubljanske opere Vojko Vidmar je predstavil farso za plesalca, glasbenike in magnetofonski trak. Obe zelo ritmični glasbeni prvini ples in ob spremljavi tolkal (tudi kontrabas in saksofon) in govora (posnetega na magnetofonski trak) sta povezani v celoto doli radenskemu festivalu nekaj novega. In še nedeljski nastop: Godalni kvartet Talich iz Prage je rešil čast festivala, saj je edini, ki je izvedel eno krstno izvedbo. Toliko bolj zanimivo, kajti krstili so III. godalni kvartet Quatuor 1979 domačega skladatelja Iva Petriča. Tradicija se je tako obdržala.

Festival je v celoti opravičil svoj obstoj in z ozirom na našeto tudi uspešno stopa v tretje desetletje svojega delovanja.

Ob takšni programski zasnovi, kot jo je pokazal v zadnjih nekaj letih, predvsem pa letos, verjetno ni bojazni, da bo izgubil na priljubljenosti, še bolj pa na kvaliteti.

Mešanica že ustaljenega, novega in izvirnega — to je pravi recept, ki vodi svet festivala in programski svet.

Dušan Loparnik

Najpestrejši doslej

Občinska kulturna skupnost in Zveza kulturnih organizacij Lenart v slovenskih gorah sta od 1. do 12. oktobra pripravila občanin in delovnim ljudem te občine že tretji teden kulture. Zveza se je v okviru 7. kolonije predstavila v pisateljev v Gradšču, sklenjen pa bo 12. tega meseca, ko bodo v Zavruh sklenili 12. kolonijo slikarjev — sodelavci in pisatelji, ki so namenjeni med občani se več zani-

manja za kulturna dogajanja v občini in jih tudi animirati za to dejavnost, je letos še pestrejši od predhodnih dveh. Tako razstavlja v avli kulturnega doma v Gradšču tamkajšnji domačin oblikovalec kovin Danijel Vrečič, 5. oktobra pa so se drugič srečali v lenarški knjižnici pesniki in pisatelji — začetniki iz občine, dan zatem pa je bila Gradšču še predstava domačega filma Splov meduze.

vp

Pred tednom domačega filma

Po celjskih vzorih, nekoliko pa tudi že z lanskoletno izkušnjo, pripravlja programski svet za kinematografsko dejavnost pri soboškem kulturnem centru Teden domačega filma. Lahko bi ga imenovali tudi teden jugoslovanskega filma, ker gre za izbor iz celotne jugoslovanske produkcije, prikazane v Pulju '82.

Otvoritveni film omenjene kulturne manifestacije, ki bo potekala v Murski Soboti od 11. do vključno 17. oktobra, bo SMRT GOSPODA GOLUŽE. Bešeda je o svojstvenem filmu v režiji Živka Nikolića in z naslovno vlogo odličnega Ljubiše Samardžića (na sliki zgoraj s privlačno soigralko Savino Geršak), ki ga je filmska kritika proglasila za eno najboljših stvaritev letošnjega leta na velikem ekranu. Slovesna projekcija Goluže bo v ponedeljek ob 19. uri, sicer pa bodo predstave Teden domačega filma potekale ob 17. in 19. uri, tako da tisti, ki zamudi prvo, lahko spremlja drugo projekcijo.

V torek, 12. oktobra, bo v dvorani kina Park DIREKTNI PRENOS. To je film diplomantov beograjske akademije, ki so za izvirno delo na letošnjem Pulju prejeli nagrado za debi. Tretji film v Teden domačega filma bo slovenski — UCNA LETA IZUMITELJA POLŽA, ki ga je po scenariju Željka Kozinca

režiral Jane Kavčič. Film je primeren tako za učence kot ostale obiskovalce kinematografa, poleg obeh večernih projekcij pa bodo v dogovoru s šolami tudi dopoldanske predstave. Četrty večer (v četrtek, 14. oktobra) bo v znamenju najboljšega filma letošnjega Pulja — filma ŽIVETI KOT VES NORMALEN SVET. Neopravičeno je omenjeni film ostal brez velike Zlate arene, za režijo pa si jo je prislužil Miša Radivojevič. Ker obravnava problematiko mladega človeka, ki se ne prilagodi (lahko bi rekli tudi normalen v nenormalnem okolju) ne znajde, bo gotovo posebej zanimiv za srednješolce in študente, kakor tudi ostale ljubitelje dobrega filma.

Prav tako zanimiv paje tudi film Marjana Cigliča: RAZSELJENA OSEBA, ki je z obravnavo doslej še neobdelane problematike razdvojenosti med dvema domovinama in dvema resnicama nedvomno najboljši film med petimi slovenskimi, ki so bili prikazani na 29. filmskem festivalu v Pulju.

Ker v soboto v edinem soboškem kinematografu ni kinopredstav iz bojazni, da ne bi bilo obiskovalcev, ta dan ne bo projekcije, sklepni film Teden domačega filma pa bo GREMO NAPREJ v režiji Zdravka Sotre. Predstavi, ki

bosta v nedeljo, 17. oktobra ob 17. in 19. uri bosta gotovo navdušili, posebej, ker gre za prikaz povojnega obdobja skozi otroške oči. Film pa je tudi primeren za počastitev občinskega praznika, s katerim soupada, tako kot ves Teden domačega filma, ki se vključuje v okvir praznovanj.

Prav tako pa bo Teden domačega filma potekal tudi v Ljutomeru, kar potrjuje dobro sodelovanje med programskima svetoma in kinematografoma v obeh omenjenih občinskih središčih. V tretjem — Gornji Radgoni bo prav tako zanimiva filmska manifestacija. Organizatorji so jo poimenovali Novi domači filmi '82. Tako v Gornji Radgoni kot tudi v Radencih in Apačah pa bodo v naslednjem tednu na ogled predvsem slovenski filmi: Deseti brat, Razseljena oseba, Pustota in Učna leta izumitelja Polža; poleg tega pa še film Hočem živeti, ki na letošnjem Pulju ni ostal neopažen. Kot verjetno ne bo brez pozornosti občinstva ostal izbor filmov tako imenovanega kino gledališča, ki ga pripravljajo v četrem pomurskem občinskem središču — Lendavi. V naslednjem tednu se nam tako v Pomurju obeta pestra filmska bera in kar je posebej za pohvaliti: poudarek bo na domačem filmu.

Brigita Bavčar

Kažipot mladim ustvarjalcem

Gradšču je bilo od 1. do 3. oktobra že sedmič domačin mladim slovenskim pisateljem in pesnikom začel tek. Tokrat jih je na povabilo odbora za literarno dejavnost Zveze kulturnih organizacij Slovenije sodelovalo dvajset.

Osebnosti del programa so bili razgovori o tekstih, ki so jih ustvarili mladi avtorji. V ta namen so bili organizirani tako imenovani literarni kažipoti, na katerih so mladi pisatelji in pesniki — letos so bili razdeljeni v dve skupini — spregovorili z mentorji, starejšimi literarnimi ustvarjalci in kritiki o ustvarjanju in problemih, s katerimi se pri tem srečujejo. Takšen način dela na tem, predvsem, delovnem srečanju je še kako dobrodošel literatnem začelstvom, saj se mnogi med njimi še lovijo v svojih literarnih iskanjih. In srečanje v Gradšču jim je dober kažipot za delo v prihodnje.

Sedmič literarna kolonija v Gradšču pa je mladim pesnikom in pisateljem začelstvom postregla ob razgovorih še z zanimivim predavanjem o slovenskem jeziku. Tokrat je bil govor o funkcijskih zvrsteh. Srečanje je bil program tudi literarne zastave, kar so potrdili tudi udeleženci kolonije.

Zato nekoliko moti nezanimanje samih domačinov iz Gradšča, kar se je izkazalo pri obisku literarnega nastopa, ki so ga za njih pripravili udeleženci. Posebej je ob dejstvu, da so gostili kolonijo že sedmič. Seveda pa to ne velja za člane KUD Ernest Golob Peter, ki so se potrudili, da so se udeleženci kolonije v tem idiličnem kraju prijetno počutili. Enako velja ob

ZKO Slovenije še za vse ostale soorganizatorje, društva in DPO iz Gradšča in Lenarta, republiški svet ZSS, reviji Antena in Mladina, časopis Kmečki glas in Društvo slovenskih pisateljev. Literarno srečanje pa so gmotno podprli IMI Klemos—TOZD Klüster iz Lenarta, Radenska iz Radenec in PIK—TOZD Lenart.

V. Paveo

V razgovorih do koristnih napotkov: strizek z enega od literarnih kažipotov na koloniji.

kulturni koledar

PETEK, 8. OKTOBRA

MURSKA SOBOTA — V galeriji soboškega Kulturnega centra bo ob 18. uri otvoritev pregledne razstave del likovnega ljubitelja Franca Bencaka, člana LIKOS iz Murske sobote.

PONEDELJEK, 11. OKTOBRA

MURSKA SOBOTA — V dvorani kina Park bo ob 19. uri slovesna otvoritev Teda domačega filma z napovedjo te filmske manifestacije in projekcijo filma Smrt gospoda Goluže.

Razstave

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin je na ogled zanimiva razstava sodobnega gvaša 82. Z njo pričenjajo v znanem zdraviliškem kraju očitno z novo likovno manifestacijo v že tako bogati galerijsko — razstavišni dejavnosti. Poleg že tradicionalnih in odmevnih likovnih prireditev: mednarodna likovna razstava Panonia, jugoslovanski bienale male plastike v Murski Soboti, mednarodna likovna kolonija v Lendavi in likovna kolonija Ante Trstenjak v Ljutomeru, so tako Radenci dobili razstavo sodobnega gvaša, ki lahko tako kot je zastavljena preraste domače okvire in da novo spodbudno likovnim ustvarjalcem.

Stefan Hauko: Variacija. (Nagrada Radenska na razstavi sodobnega gvaša 82 v Razstavnem salonu hotela Radin.)

LENDAVA — V Galeriji Lendava je še vedno odprta samostojna razstava del akademkega slikarja Zoltana Gáborja. Prav tako pa je odprta tudi razstava Delavec in prosti čas, ki so jo v delovni organizaciji Gorenje Varnost odprli pretekli torek. Po otvoritvi je bila na temo ustvarjalnosti v prostem času okrogla miza, ki jo je v sodelovanju z delavci organizirala občinska zveza kulturnih organizacij, zaposleni pa se predstavljajo predvsem z gobleni, makrameci, fotografijami in podobnim.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga so: velika ilustrirana enciklopedija ZEMLJA, ki je izšla pri Mladinski knjigi v Ljubljani, Jara Dolara delo SPOMIN CLOVEŠTVA, izdala Cankarjeva založba v Ljubljani in knjiga NAUČIMO SE NOVO PESMICO avtorja Janeza Bitenca, ki jo je izdala Državna založba Slovenije.

100 let zdraviliške dejavnosti v Radencih

Sto let v razvoju zdraviliške dejavnosti, ki so se z njo ukvarjali že stari Rimljani, po sami časovni dimenziji ne pomeni veliko. Toda glede na pestro zgodovino zdraviliške dejavnosti v Radencih in glede na doseženo raven, pomeni obletnica mejnik ob katerem se je vredno ustaviti. Ustaviti z namenom, da vržemo vsaj bežen pogled v preteklost iz katere povzemimo koristen pouk za prihodnost in izrazimo dolžno zahvalo vsem, ki so prispevali k doseženemu razvoju. Predvsem se pa moramo ob tem mejniku ustvarjalno zazreti v prihodnost z namenom, da zagotovimo nadaljnji razvoj, še hitrejši in kvalitetnejši vzpon naslednjim jubilejem nasproti.

Zdravilišče Radenci je danes eno vodilnih zdravilišč v Sloveniji in Jugoslaviji. Zanj je značilna visoka strokovna raven, dober obisk in z njim visoka izkoriščenost zmogljivosti ter visoka stopnja zadovoljstva obiskovalcev. Radenci predstavljajo jedro turiz-

zdravilišče v predvojnem obdobju doživljalo od leta 1934 do začetka druge svetovne vojne pod vodstvom dr. Anteja Šariča. Dr. Šarič je bil zdravnik — specialist za srčne bolezni in hkrati tudi sposoben poslovni mož. Skupej s sodelavcem ing. Janezom Kosma-

1964 je bil odprt Zdraviliški dom s sodobnimi posteljnimi kapacitetami in zdravstvenimi napravami.

Zasnovan je bil program sodobnega zdraviliškega centra in leta 1971 uresničena prva etapa — hotel Radin in v nadaljevanju še sodoben terapevtski objekt.

Žal zaradi pomanjkanja sredstev ni bil „z enim zamahom“ zgrajen celotni zdraviliški center, kar pozneje povzroča težave tako v pogledu funkcionalnosti kot v pogledu ekonomike. Leta 1979 je bil dograjen Radin-B s kongresno dvorano. Ponudba je bila kompletirana s športnimi napravami in objekti.

Pomemben mejnik v razvoju turizma v Radenci in v Pomurju predstavlja sredi sedemdesetih let (1974) združitev takratnih gostinskih podjetij Dana, Grozd, Jeruzalem in Zvezda v okviru Radenske. Radenska tako postane nosilec razvoja zdraviliške in turistično-gostinske dejavnosti v Pomurju.

Izvršena delitev dela, združevanje dela in sredstev, skrb za kadre in kvaliteto so samo nekatere prvine, ki so pripomogle k nadpovprečnemu razmahu turizma v Pomurju. Zgrajen je bil hotel Diana in v letu 1981 razširjen in posodobljen; v Ljutomeru je zgrajen hotel Jeruzalem in v Banovcih urejeno sodobno termalno kopališče. Končno je v Moravcih v letu 1982 zgrajen hotel, ki predstavlja pomemben mejnik v tem najmlajšem slovenskem zdravilišču. Poleg navedenega je bila gostinska in turistična ponudba v zadnjih letih obogatena še z vrsto manjših objektov in naprav, ki pa so zelo pomembne za celovito in privlačno ponudbo.

Zdravilišče Radenci prav gotovo ne bi doseglo takega razvoja in ugleda brez velikega poudarka strokovnemu delu in brez sodobnega koncepta, ki so mu leta 1977 dali visoko oceno tudi izvedenci svetovne zdravstvene organizacije.

Bistvo tega koncepta je razvoj rehabilitacije srčnih bolnikov na podlagi sodobne medicinske

doktrine, ob tem pa razvoj preventive in paramedicinskih programov, ki prispevajo k ohranitvi zdravja in psihofizične kondicije. Žal se v praktični politiki zdravstvenega varstva še vedno ne daje ustreznega mesta zdraviliškemu zdravljenju in se to neugodno odraža tako pri tekočem poslovanju kot tudi pri razvoju te dejavnosti.

Že zgodovina kaže, da so se dejavnosti Radenske — zdraviliška in slatinska najbolj razvijale takrat, ko je bil ta razvoj povezan. To še posebej velja za razvoj v zadnjem obdobju. Z gotovostjo lahko trdimo, da se zdraviliška dejavnost brez povezave z dejavnostjo mineralne vode ne bi mogla razvijati kot se je. Zdraviliška dejavnost pa je pomembna tudi za dejavnost mineralne vode in to zaradi zdravstvene valorizacije mineralne vode in s tem povezanih raziskav, zaradi zagotavljanja deviz kot tudi zaradi politike družbe, ki vzpodbuja takšen skladen razvoj. Zato je to prvino poslovne politike potrebno nadalje razvijati in poglobljati. V ta namen je zlasti v zdravstveni dejavnosti in na področju raziskav nujno večje angažiranje v dokazovanju in prikazovanju koristnosti potrošnje prirodne mineralne vode za človeka.

V prizadevanju za dvig strokovnosti je zlasti pomembno vzpostavljeno dobro sodelovanje s Kliničnim centrom v Ljubljani, z bolnišnicami širom Slovenije, s kardiološko sekcijo slovenskega zdravniškega društva ter z drugimi ustanovami in strokovnjaki.

H kvaliteti in racionalnosti zdravstvene oskrbe prebivalstva prispeva tudi sodelovanje zdravilišča s Pomurskim zdravstvenim centrom.

Pomembno za razvoj zdraviliškega turizma v Radencih je bilo vseskozi sodelovanje zdraviliškega kolektiva s komunalno dejavnostjo, ki skrbi za parke in celotno zunanjo ureditev. Le ta je zelo pomemben del ponudbe v Radencih. Podobno velja tudi za sodelovanje s krajani, ki s svojimi sobami kot dopolnilnimi kapacitetami in z ureditvijo naselja bogatijo turistično

ponudbo kraja. Prav tako je pomembno sodelovanje s krajevno skupnostjo in z vsemi funkcijami kraja, ki so pomembne za goste.

Podobno kot tolikokrat v svoji stoletni zgodovini se zdraviliška dejavnost v Radencih tudi v sedanjem trenutku srečuje s težkimi problemi. Prisoten je svojevrsten paradoks: dokaj visoka strokovna raven zdravstva, dober obisk in s tem visoka stopnja izkoriščenosti kapacitet, sorazmerno visoka raven gostinskih in drugih storitev, kar potrjuje ocene gostov v vsakodnevni anonimni anketah ter istočasno nezadovoljiva struktura obiskovalcev in nezadovoljivi finančni rezultati. To povzroča težave v tekočem poslovanju,

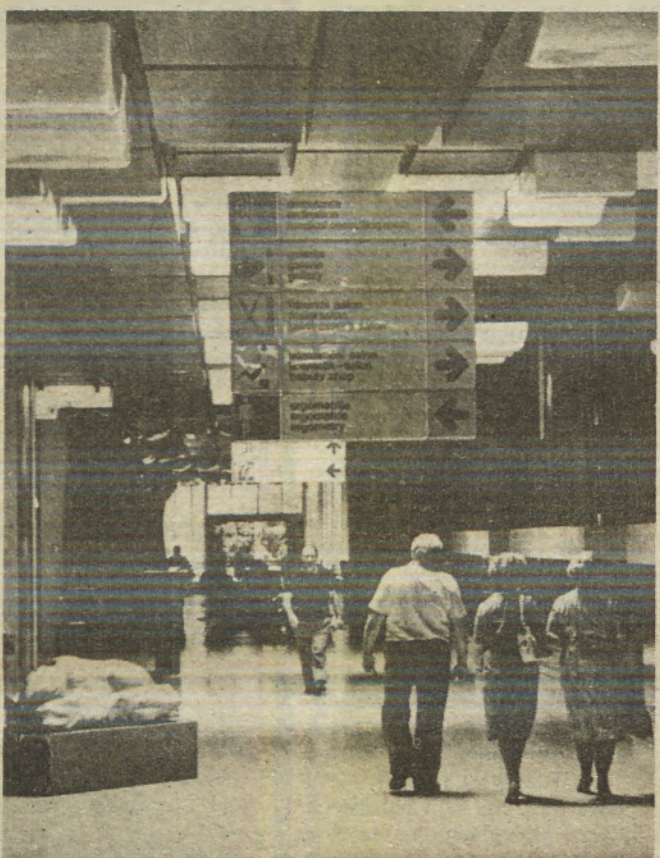
predvsem pa zavira nadaljnji razvoj.

Kje so izhodi iz sedanjega stanja? Predvsem si je treba uporno prizadevati spremeniti sedanjo strukturo obiskovalcev in to tako, da se pritegne več tujih gostov, več gostov iz drugih republik in več mlajših obiskovalcev.

V ta namen je z več tržnega posluha in marketinške kreativnosti hitreje uvajati dodatne programe, ki bodo privlačni za kategorije obiskovalcev, ki jih želimo pritegniti. Na prvem mestu velja izpostaviti kvaliteto in to v vseh sestavnih delih ponudbe. Kvaliteta je naša edina šansa. Nujno je izboljšati organizacijo in jo bolj prilagoditi željam obiskovalcev, ki jih želimo pritegniti. Večji poudarek je dati programom preventive, bioterminu, shujševalnim in lepotnim kuram, indikacijam za ledvična obolenja, aktivni športni rekreaciji, itd. Hitreje je treba uvajati novosti, ki jih imajo tuja zdravilišča (hobbi-terapija, glasbena terapija) itd. Večji poudarek je dati zdravstveni vzgoji. Bolj sistematično je razviti za mlajše obiskovalce (programi za športnike). V ta namen je zagotoviti boljšo organizacijo in bogatejšo vsebino na športnih objektih. Več ustvarjalne inovativnosti je potrebno tudi v gostinski ponudbi in na področju prireditev. Predpogoji za uspešen plasman programov in za spremembo obiskovalcev je tudi večja ustvarjalnost in inovativnost v prodajni in propagandni aktivnosti.

Malokje so kadri tako odločilnega pomena kot v zdraviliški in turistični dejavnosti. Zato bo za nadaljnji razvoj in vzpon te dejavnosti nujno posvetiti še več skrbi usposabljanju, izboru in motiviranju kadrov. Pri tem bo med drugim nujno hitreje prenašati pozitivne izkušnje drugih, zlasti iz tujine.

Brez patetike lahko zaključimo, da je ob stoletnem jubileju zlasti pred kolektivom Naravnega zdravilišča in celotne Radenske zgodovinska naloga in odgovornost zagotoviti kontinuiteto nadaljnjega vzpona zdraviliške in gostinsko-turistične dejavnosti v povezavi s slatinsko in drugimi dejavnostmi v delovni organizaciji.

ma v Pomurju. Radenska, ki združuje pretečni del družbenega sektorja gostinstva in turizma v Pomurju je s preko 1500 hotelskimi posteljami in 75.000 sedeži med največjimi OZD v svoji dejavnosti v Sloveniji. Prav po za- slugi Radenske je Pomurje v zadnjih 20 letih doseglo nadpovprečno hiter razvoj.

Razvoj slatinske in zdraviliške dejavnosti je bil vse od pokritja vrelcev pa do konca druge svetovne vojne sorazmerno počasen in neenakomeren. To je bila bržčas posledica političnih in gospodarskih razmer v tem delu sveta ob koncu prejšnjega in začetku tega stoletja. Radenci so bili že po svoji zemljepisni legi vedno na robu države z vsemi negativnimi posledicami. Zato je bil razvoj dokaj samorastniški in so nanj pomembno vplivali posamezni lastniki.

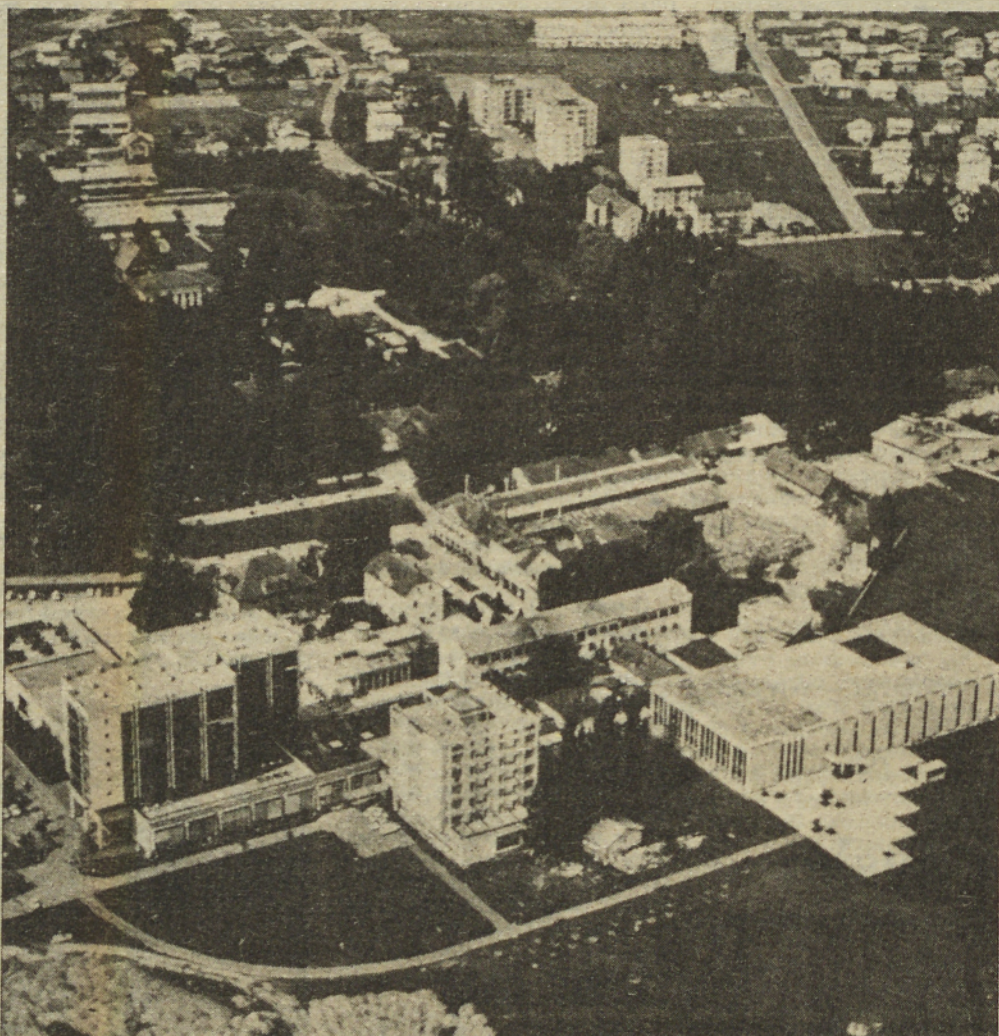
Za začetek zdraviliške dejavnosti se smatra leto 1882, ko je bil odprt zdraviliški obrat. Prvo razvojno obdobje zdravilišča je bilo med leti 1882 in 1895, ko so bile zgrajene kopališke naprave in sobe za goste. Leta 1900 je imelo zdravilišče 41 sob s 53 posteljami. Takšno je ostalo zdravilišče naslednjih 30 let. Strokovne oziroma znanstvene temelje razvoju zdravilišča je postavil dr. Jožef Höhn, ki je delal skupaj s Hildebrandom: raziskoval je vpliv slatine, napisal vrsto strokovnih razprav in ima največ zaslug za dobočitev prvih indikacij za zdravljenje s pitnimi in kopalnimi kurami.

V obdobju 1895 do 1934 zdraviliška dejavnost ni napredovala. Povečano je bilo le število postelj na 90 sob s 130 posteljami. Največji razmah je

čem je vsestransko razvil zdravilišče in ga postavil na sodoben koncept. Posteljne kapacitete so podvojili in zgradili za tisti čas sodobne kopališke naprave (kopališče, fizioterapija in pitna dvorana). Poskrbljeno je bilo za razvedrilo gostov in za propagando, o kateri priča vrsta edicij in propagandnih tekstov. V tem obdobju so bili postavljeni temelji razvoja turizma v Radencih, vendar načrti zaradi začetka vojne niso bili uresničeni. V tistem obdobju se je močno razmahnila tudi slatinska dejavnost in leta 1937 so začeli uporabljati „3 srca“. Leta 1939 je obiskalo zdravilišče 1927 gostov, od tega 31 odstotkov tujih; ustvarjenih je bilo 25.417 nočitev.

Po drugi svetovni vojni je doživljalo zdravilišče večkratne organizacijske spremembe in je spadalo pod razna ministrstva. Leta 1950 je bil izvoljen prvi delavski svet. Najintenzivnejši razvoj zdravilišča se je začel z letom 1960. Odločilen mejnik pri tem je ponovna in dokončna združitev zdraviliške in slatinske dejavnosti pod enotno firmo Radenska. To je začetek sodobne poslovne politike in načrtne, skladne razvoja obeh dejavnosti pod vodstvom direktorja Bogomirja Verdeva. Izdelan je bil perspektivni program razvoja slatinske in zdraviliško-turistične dejavnosti in na njegovi osnovi pripravljen urbanistični program.

Prišlo se je s sistematično skrbjo za kadre, ki so nedvomno odločilno pripomogli k nadaljnjemu razvoju. Pod vodstvom prim. dr. Kastelica se je izoblikovala kvalitetna zdravstvena služba na sodobni medicinski doktrini zdraviliškega zdravljenja. Leta

CESTITAMO OB PRAZNIKU RADGONSKE OBČINE!

JESEN V NAŠI VASI

Poletje se je končalo in začela se je jesen. Bilo je prvo jesensko jutro. Prebudila me je budilka z močnim zvonjenjem. Pomela sem si oči in se zagledala skozi okno. Sončni žarki so me obsijali. Vitke, bele breze so oddajale svoje prvo listje. Bilo je rumenkasto rdeče barve. Pogledala sem proti gozdu. Kaj takega! Saj je bilo še včeraj listje zeleno. Zdaj pa je bilo rdeče, rumeno, rjavo, oranžno... kratka, ves gozd je bil pisan. Ko bi lahko naslikala takšno jesen! Ne, nikoli je ne bi mogla. Noben slikar je ne bi mogel naslikati tako, kot jo je jesen, ki je pravi umetnik. Pogledala sem potok. Bil je zuboreč, odnašal je listje. Podarile so mu ga vrbe, ki so se sklanjale nad njim in ga varovale. Moj pogled ušel proti njivam, na katerih so brneli traktorji. Ljudje so tekali sem ter tja. Pospravljali so pridelke, ki so jih dolge mesece gojili in pazili na njih. Zagledala sem miško, ki je tekla čez njivo. Mogoče se je tudi ona veselila jeseni. Pogledala sem proti telefonski žici. Na njej so se zbirale ptice. Ko bi razumela ptičji jezik! Najbrž so se pogovarjale, kako bodo letele na jug.

Poklicala me je mama. Treba je bilo v šolo. Jaz pa se še oblekla nisem!

Anita Žižek, 7. raz.
OŠ Šalovci

OBSOJAMO VAS

Beirut — 19. september. Novica o pokolu je obšla svet. V Bejrutu so pobili 1500 nedolžnih ljudi. Na ulicah ležijo trupla žena, otrok, starcev. Čemu je bilo potrebno ubijati, kaj so krivi ti stari, otroci, žene? Ubijalci so se zavedali zločina, hoteli pa so ga prikriti. Ni jim uspelo. Svet je zvedel za gnusno dejanje. Taki pokoli so se dogajali med prvo in drugo svetovno vojno. Ali hočemo posnemati fašistične umore? Takšno ravnanje vsi obsojamo. Mi mladi pa želimo in zahtevamo, da bi palestinsko ljudstvo našlo svojo domovino, kjer bi lahko v miru živeli.

Tatjana Škrobar, 8. r.
OŠ Kapela

BILO ME JE STRAH

Nekaj dne so me obiskali prijatelji. Igrali smo se in me opazili, da se temni. Ko se je že skoraj stemnilo, je v sobo prišla mama. "Kaj, kdo bo šel po mleko?" je vprašala. Sele v kuhinjo sem se spomnila, da moram iti po mleko. Že sem hotela reči, naj gre Boris, pa sem se spomnila, da ga sploh ni doma. Pogledala sem skozi okno. Zunaj je bila že skoraj tema. Prijateljem sem rekla, če hoče iti kdo z mano. Nihče ni hotel. Čprav me je bilo strah, sem šla sama. Ko sem se vrnila, sem šla po krajši poti skozi gozd. Naenkrat je nekaj zasumelo. Postalo me je strah. Zaušila sem tudi skovikanje. Tekla sem. Iz vseh smeri so prihajali najrazličnejši glasovi. Nenadoma sem se spotaknila in padla. Razlila sem vse mleko. Okoli mene so se nenadoma pojavili prijatelji, ki so se mi na ves glas krohotali. Tudi jaz sem se smejala. Doma sem povedala mami, kaj se je zgodilo. Tudi ona se je smejala. Ni bila jezna zaradi mleka. Tisti večer smo pač pili čaj.

Tanja Pučko, 7. r.
OŠ Kapela

RAČKA IN ŽABA

Račka plava, plava
in se pozibava
pa jo sreča žaba
in jo vpraša, če je zdrava.

Račka ji odvrne:
"Kar dobro mi gre",
v vodo se obrne
in na videz je pove.

Janko Ori, 4. c
OŠ Edvard Karmelj
Murska Sobota

Obiskujem dopisniški krožek

Obiskujem četrti razred v Krogu. Kot vsako leto imamo tudi letos veliko krožkov, kot so: dopisniški, zgodovinski, dramski, šahovski, športni in ročnodelski krožek. Mena najbolj veseli dopisniški krožek, zato sem se tudi prijavila k temu krožku. Vodi ga tovarišica Otilija Kreft. Izmed članov krožka pa smo izvolili predsednika in tajnika.

H krožku so se lahko prijavili učenci četrtega, tretjega in drugega razreda. V drugem polletju pa bodo lahko sodelovali učenci prvega razreda, ker se bodo do takrat že naučili pisati. Dopise, ki jih bomo pisali, bomo pošiljali v tednik Vestnik. Pionir, Kurirček in Pionirski list. Sodelovali bomo tudi na raznih prireditvah.

Dopisniški krožek rada obiskujem, zato se bom tudi potrudila in napisala kar največ prispevkov.

Suzana Perkič
OŠ Krog

Naša kmetija nekoč in danes

Naša kmetija je bila nekoč enkrat večja. Imeli so 4 konje in 15 glav goveje živine ter 20 svinj. Sejali so: pšenico, rž, oves, ajdo, prso, repo, oljno repico ter precej detelje, ker še tedaj ni bilo silaže in je bila glavna krma za živino detelja. Nekoč so bili glavni dohodki na naši kmetiji živina, vino, jabolčnik, pšenica in ajda, mleka takrat niso prodajali.

Tudi sedaj je naša kmetija precej velika. Imamo 10 hektarjev obdelovalne zemlje in 5 hektarjev gozdov. V hlevih imamo 24 glav živine in 9 prašičev. Imamo tudi razne kmetijske stroje. Sejemo pšenico, koruzo in sladkorno peso. Pšenico zamenjamo za koruzo. Sladkorno peso pa damo v tovarno. Koruzo pa porabimo za domačo živino. Tudi jaz pomagam pri delu.

Dragica Štuhec, 4. z
OŠ Videm ob Ščavnici

Razvili smo prapor

V Veržju smo spet slavili. Gasilci pionirji so dobili svoj prapor. Seveda smo na to vsi Verženci — stari in mladi — ponosni, saj smo verženski pionirji prvi v Pomurju, ki smo dobili svoj prapor. Slavnost se je pričela s parado od gasilskega do kulturnega doma. Tam so se zbrali tudi vsi povabljeni gasilci iz pobratenih Vodic, Slovenj Gradca in številna gasilska društva Pomurja. Proslavo je otvoril predsednik OD Veržej in predal besedo predsedniku ZSM za Pomurje. V programu so sodelovali pevci in recitatorji OŠ Veržej. Prišel je osrednji trenutek prireditve. Pokrovitelj, obrtnik iz Veržeja, je razvil pionirski gasilski prapor, predsedniki društev pa so pripeli spominske trakove. Prapor je ponosno dvignil poveljnik gasilske pionirske čete. Zopet se je izkazala solidarnost Veržencev, ki velikokrat pokažejo, da znajo ceniti dejavnost nas, mladih.

Božo Benko, 6. a
OŠ Veržej

Borila se bom proti kajenju

Nekoč so kadili samo moški, nato so začele še ženske. Zdaj kadi veliko žensk in moških. V kajenje se spuščajo tudi mladi fantje ter dekleta, kateri mislijo, da so s cigareto videti odrasli. Ne vedo pa, kako cigareta škodi zdravju. Moj oče ter starejša sestra tudi kadita. Ko bom jaz velika, ne bom kadila, temveč se bom borila proti kajenju.

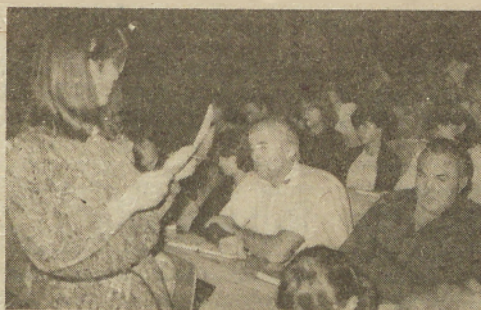
Suzana Hožjan, 3. b
OŠ Črenšovci

Naša družina ne kadi

Kajenje ni zdravo. Če kadiš, lahko imaš raka. S kajenjem tudi ogrožamo nekdlce, če so v bližini. Kadilci povzročajo tudi požare v gozdovih. Moj stari oče je zelo dosti kadil in potem je umrl. Naša družina ne kadi.

Martina Rous, 3. b
OŠ Črenšovci

dopisniki so zabeležili

VOLILNO-PROGRAMSKA KONFERENCA ZSMS SREDNJEŠOLCEV — Minulo sredo dopoldne ob 10. uri se je na murskosoboškem srednješolskem centru tehniškopedagoške usmeritve sestalo okrog 120 delegatov na programsko-volilni konferenci svoje organizacije ZSMS, ki združuje preko 1.600 mladih v sedmih osnovnih organizacijah ZSMS, le-te pa povezuje in koordinira delo koordinacijski svet. Ob tokratnem zboru so mladi izvolili svoje novo vodstvo za šolsko leto 1982/1983 ter sprejeli program dela. Nalog ne bo malo, kajti že v sredini meseca oktobra je že 11. kongres slovenske mladine. Besedilo in slika: Filip MATKO

Malo nezaposlenih

Pri občinski skupnosti za zaposlovanje v Gornji Radgoni je trenutno 152 takih, ki iščejo zaposlitev. Po mnenju svetovalca, Frana Puharja, številka ni zaskrbljujoča. Problem je v tem, da je med prijavljenimi 80 mladih, ki prvič iščejo zaposlitev. Med njimi je precej takih, ki imajo poklic ali končano srednjo šolo, ni pa nobenega z višjo ali visoko izobrazbo.

Kar trije kolektivi so začeli s priučevanjem. Na priučevanju v Elradu jih je 25, v Modli-MURA 21 v Lini v Apačah pa šest; torej se bo število nezaposlenih kmalu znatno zmanjšalo. Denarno nadomestilo za čas nezaposlenosti prejema jo le trije, ki so bili na začasnem delu v tujini.

L. K.

CB radijske postaje

Z razvojem elektronike in sprejemno oddajne tehnike na 27 Mhz ter ugodnimi zakonskimi predpisi pri nas se je tudi na področju pomurske regije število lastnikov tovrstnih radijskih postaj močno razmahnilo. Nič posebnega ni stalna povezava lastnika radijskih postaj doma (stacionar) ter v osebnem avtomobilu — (mobil). Doseg take radijske postaje je zelo relativen od 15 pa tja prek sto kilometrov. Odvisnost dosega je odvisna od najrazličnejših faktorjev: višina oddajnega mesta, atmosferski pogoji, tip oddajnih anten pa tja do tipa radijske postaje, s katero operator upravlja. Maksimalna izhodna moč radijske postaje, vrsta modulacije, itd. so določene z zakonom. Po plačilu carine, tehničnem pregledu CB postaje in izdaji ustreznega dovoljenja republiškega komiteja za promet in zveze pa so dani pogoji za uporabo tovrstnih radijskih postaj. Z ozirom na pretežni

ravninski svet v Pomurju je prenos radijskih valov zelo ugoden, radijska zveza na relaciji PROSE-NJAKOVCI — LJUTOMER-ORMOŽ itd. pa že kar zanesljiva. Zaradi bolj organiziranega delovanja tovrstnih radijskih postaj v Pomurju je prišlo iz potreb do ustanovitve CB kluba ADRIATIC Murska Sobota. S tem bo dosežena še večja učinkovitost oziroma povezanost lastnikov radijskih postaj, pomoč oddaljenim zaseljkom, kjer še ni razvita telefonska mreža pa bo dosegla svoj najbolj humani del poslanstva. Z vse večjim številom tovrstnih postaj pa imajo lastniki TV aparatov, ki imajo v bližini CB radijsko postajo, tudi manjše motnje pri sprejemu TV programa. Tu gre predvsem za lastnike TV anten s širokopasovnimi ojačevalci. Ker ni več pravega razmerja v močjo TV signalov in CB postaj, tu mislim predvsem na najbližjega sosedo s to postajo, je potrebna zamenjava ojačevalca (širokopasovnega) s kanalnim ozkopasovnim, s tem pa bodo motnje v večini primerov odpravljene. Sicer ima RADGONSKI ELRAD te že lep čas na zalogi, domenek lastnikov postaj, da se med 19 in 22. uro omejijo le na bolj nujne klice, pa potrjuje tudi razumevanje letih do svojih sosedov in sosedskih odnosov.

Lep pozdrav 73 od 1A052
Jože Koprivnikar

29. september delovno in veselo — Po uvodnem delovnem vzdušju na pionirski konferenci, katere so se udeležili predstavniki DPO v KS Polana, delovne organizacije TOZD Konfekcija Velika Polana in predstavniki pokrovitelja pionirskega odreda Viator TOZD Gostinstvo Lendava, smo pionirji Pionirskega odreda „Ignaca Kranjca“ na osnovni šoli Velika Polana preživeli ob igrah in pikniku v naravi.

Na konferenci smo zaslužnim pionirjem, danes mladincem-učencem 8. razreda, podelili posebne pohvale, naši pokrovitelji pa so jim nageljšek. Ker so se tako priznanja podelila prvič, smo bili pionirji enotni, da jih podeli tov. ravnatelj.

Ob koncu nam je direktor DELOZE TOZD Konfekcija Velika Polana zaželel obilo uspehov pri našem delu in nam čestital ob našem prazniku. Čestitkam so se pridružili še ostali gostje.

Besedilo:
Odbor PO „Ignaca Kranjca“
na Osnovni šoli Velika Polana
Foto: Fotokrožek

IZBRANA RISBA: »Pospravljanje sončnic« — Narisala MIRA MUŽINCIČ, 5. raz. OŠ Šafarsko.

TUTANKAMONOV ZAKLAD

Tutankamon (najverjetneje je bil Tutankhamun) je bil eden od manj slavnih faraonov dinastije, ki je dala Egiptu največji sijaj. Na prestolu je prišel, ko je bil star osem let, umrl je pri osemnajstih, ne da bi utegnil v resnici vladati. Ni bil niti velik osvajalec kot ded Thutmosis III., niti prosvetljen vladar kot tast (in verjetno tudi oče) Ehnaton, faraon-reformator, ki je skušal izvesti prvo zabeleženo revolucijo v zgodovini. Njegova edina zasluga, piše Howard Carter, je bila, da je umrl in bil pokopan. Dodamo pa lahko, da je bilo važno predvsem to, da je počival v grobnici, ki ji je bilo usojeno, da bo ostala praktično nedotaknjena celih 3.260 let.

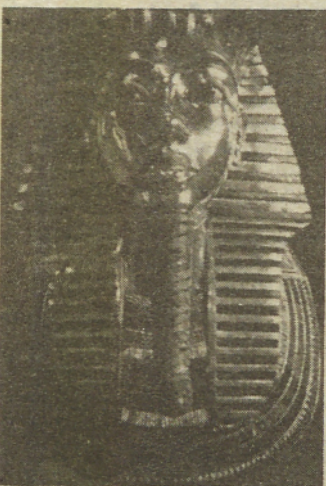
Izkopavanja v tako imenovani »Dolini kraljev«, kjer so pokopali mnoge faraone, so se začela leta 1881. Nemški arheolog Brugsch je tam odkril mumije Thutmosisa III. in Ramzesa II. Drugih 60 kraljevskih grobnic je prišlo na svetlo v naslednjih letih, toda bile so prazne, oropali so jih stari in novi tatovi. Najti nedotaknjeno grobnico se je zdaj zdelo zgolj vprašanje sreče. Sreča pa se je nasmešnila odpravi, ki jo je vodil angleški arheolog Howard Carter in jo je financiral lord Carnarvon, bogati zbiralec, ki se je navduševal nad starinami.

Dne 3. novembra 1922 je Carter odkril grobnico v sredini Doline kraljev, čez dva dni pa se je vhodno stopnišče. Očistili so peska 60 stopnic, ki so vodile 10 m globoko in prišli do zapečatenih vrat. Carter je ugotovil, da so bili pečati poškodovani, verjetno že davno.

Ko so odprli vrata, so prišli v galerijo, ki je bila prav tako zasuta. Očistili so jo, na dnu so bila zapečateni in zazidana vrata. Tudi tu je našel Carter poškodbe na pečatih. Bo spet našel eno tistih praznih grobnic? Z roko, ki se mu je od razburjenja tresla, je zagrabil železen drog in naredil majhno odprtino v zidu. Skozi je vtaknil svečo, in ko je ugotovil, da ni škodljivih plinov, tudi glavo. V šibki trepetajoči luči se je pred njegovimi očmi začel razkrivati privid zaklada. Nekaj hipov je arheolog ostal nem. »V vsej zgodovini izkopavanja«, je napisal kasneje, »ni še nihče videl tako čudovitih stvari, kot teh, ki jih je razkri-

la svetloba naše sveče.«

Ko so popolnoma odprli vrata, so luči električnih svetilk odkrile zlato in drago kamenje. Pogrebna predoba je bila polna predmetov neprecenljive vrednosti, ki pa so bili razmetani po prostoru. Bili so divani iz zlata in slonove kosti, fantastične sve-

Kraljeva maska je bila najdragocenejši predmet, ki so ga našli v grobnici: deset kilogramov zlata in draguljev.

le živali: levi z nosorogovimi glavami, junice s panterjevim kožuhom; bili so sedeži, mize in skrinje, polni živeža, race, povezane v pare, krožniki polni jedil. Najbolj pa se je bleščal kraljevi prestol, na katerega naslonjalu sta bila upodobljena Tutankamon in njegova lepa žena. Oprema sta dopolnjevala dva stražnika iz črnega alabastra z zlatima predpasnikoma, sandalami in kijem. Na vsakem je bila sveta kača z vloženiimi dragimi kamni.

Minilo je precej časa, preden sta Carnarvon in Carter, prevzeta od tolike lepote, ugotovila, da je med obema stražnikoma zapečaten vhod, neki kopač pa je v tlaku

odkril odprtino, ki je vodila do majhne sobe, ki je bila dobesedno do roba napolnjena z dragocenimi predmeti vseh vrst. Tudi tu je bil popoln nered, očino pa tatovi niso odnesli ničesar.

Že od začetka so potekala izkopavanja Tutankamonove grobnice prav zgledno. Carter je sklenil, da ne bo hitel, ker je bilo izrednega pomena odkriti prvoten položaj vsakega predmeta in ugotoviti njegovo stopnjo ohranjenosti. Mnogim objektom je grozilo, da bodo razpadli prav v trenutku, ko bi jih premaknili. Drugi pa so bili sposobni prenesti prevoz šele po temeljitim restavriranju. Strokovnjaki vseh vrst so prišli na pomoč Carterju pri težavnem delu. Potrebno je bilo na kraju samem postaviti laboratorij za takojšnjo analizo materialov, ki so potrebovali posebno obdelavo.

Sodelovanje znanstvenikov je zagotovilo znanstven pri-spevek kot še nikoli. Delali so tako previdno, da je delo izredno počasi potekalo. Potrebno je bilo več mesecev, da so odstranili 600 predmetov iz predobe, ki so jih skrbno zavili in poslali v Kairski muzej.

Ko so počasi dvignili ploščo, težko 600 kg, ki je pokrivala nosila iz kremenjaka, se je med škripanjem vitla pokazala prva faraonova slika v nadnaravni velikosti, zlata maska z vdelanimi dragulji. V prekrizanih rokah so bile kraljevske insignije: zakrivljena palica in pahljača. Obličje je bilo iz čistega zlata, oči iz aragonita, trepalnice iz stekla različnih barv. V tem dragocenem oklepu je počival Tutankamon. Na nesrečo pa je bilo njegovo truplo razjedeno in poškodovano od smol in mazil, ki so jih izdatno uporabljali pri balzimiranju.

Sto udarcev z bičem dobili, ki ga v Iranu zalotijo pri „poljubljanju, ki naj bi imelo za cilj spolno zadovoljevanje“. Sodišče zahteva za vsak primer najmanj štiri priče moškega spola.

x x x

Avstralski milijarder Dick Smith (38) namerava obleteti svet s helikopterjem. Smith je v helikopterju že preletel Atlantik.

drugje smo prebrali

Iskalci zlata na Serra Peladi, v jugovzhodnem delu Amazonije so našli „košček“ zlata, težak 19 kg 145 gramov (največjega, 28 kg težkega so našli v Avstraliji). Zlato so prodali za 400 tisoč dolarjev.

x x x

Vatikanski stražarji so pred dnevi Nizozemcu F. Bartelsu preprečili, da bi s svojim konjem prišel v vati-kanske vrtove. Tam ga je nameraval napasti na „sveti travi“, kot je dejal stražarjem.

x x x

Argentinska policija v provinci Cordobe je odkrila večje število trgovcev, ki so mamila svojim strankam pošiljali kar po pošti. Po 4 grame kokaina ali LSD so namestili v lepilo poštne znamke. Tako so „drogirane“ razglednice pošiljali po vsem svetu.

ČLOVEŠTVU GROZI ŽEJA

Tretjini človeštva, predvsem v deželah v razvoju, že danes primanjkuje pitna voda. Če ne bomo hitro ukrepali bo pomanjkanje vode prizadelo polovico človeštva. To so opozorila svetovne konference o vodi.

Dežele v razvoju bi do leta 1985 rabile najmanj sto milijard dolarjev, da bi zgradile prepotrebne vodne zbiralnike. Pomanjkanje vode pa čuti tudi tretjina industrijsko razvitih dežel, predvsem večmilijonska mesta. Poraba vode se je v velikih mestih v zadnjem stoletju povečala več kot stokrat.

Sodobno mesto porabi dnevno na prebivalca okoli 500 litrov vode. To je veliko več kot znaša minimum, ki je 25 litrov.

Največ vode pa porabi industrija. Za predelavo ene tone nafte porabijo v rafinerijah 18 ton vode, za izdelavo ene tone jekla 25 ton, za tono celuloze pa celih 600 ton. Letna poraba pitne vode v svetu znaša 1000 do 1300 kubičnih kilometrov. Do konca tega stoletja se bo poraba vode zvišala na 16 tisoč kubičnih kilometrov letno, kar je polovica danes razpoložljivi

vih zalog. Od skupnih rezerv vode na našem planetu odpade na sladko vodo le dva odstotka preostalih 98 odstotkov so slane vode morij in oceanov.

Strokovnjaki trdijo, da ni niti enega predmeta pri čigar izdelavi ne bi rabili vode. Trdijo pa tudi, da na našem planetu ni surovine s katero bi tako nemarno postopali kot prav z vodo. Čelo do večnega leda na Arktiki in Antarktiki so se razširile različne škodljive kemijske snovi, ki jih človek spušta v vodo.

stare koprive najbolj pečejo

»Kaj krademo? Sodeč po vesteh iz časopisja, uspešno krademo vse, od sponk in kemičnih svinčnikov v pisarnah do družbenega zemljišča in delovnega časa. Slednje tatvine so najbolj množične in najuspešnejše.

Naj najprej spregovorimo o sponkah in o tatvinah v pisarnah nasploh. Poglejmo, kaj je v svojem poročilu pred kratkim zapisala kontrolna komisija v nekem velikem beograjskem zunanjetrgovinskem podjetju: »Čistilke zadržujejo, da iz stranišča zmanjka toaletnega papirja, brž ko ga prinesejo, izginjajo tudi krtiče za čiščenje straniščnih školjk, nekdo pa je pripomnil, da ljudje množično kradejo tudi vrvice iz izpiralnih kotličkov. V računalnovodstvu pa trdijo, da uslužbenci, še zlasti septembra, ko se začne šola, nenadoma potrebujejo na kupe kemičnih svinčnikov in radirk, ki jih očitno nosijo domov...«

Takšne tatvine so kajpada najbolj nedolžne. Kako pa je s telefoni? Javna skrivnost je, da

Dolgi prsti, kratka pamet

skoraj ni uradnika v Jugoslaviji, ki ne bi iz pisarne vsaj enkrat telefoniral teti ali strici v Franciji ali Kanadi. Podatek, da na družbenih telefonih v Jugoslaviji zaznamujejo desetkrat več impulzov kot na zasebnih, dovolj govorno priča o tej množični kraji.

A tudi »telefonske tatvine« niso najresnejša oblika prilasčanja družbenega premoženja. Psihologi odločno zatrjujejo, da si večina zaposlenih pri nas najbolj prizadeva, da bi se med delovnim časom kar najmanj utrudili, da bi bili tako v prostem času spočiti. Kajti šele popoldne se za mnoge začne »pravo« delo.

V beograjski mestni skupščini je neki delegat pred kratkim vprašal: »Če statistični podatki kažejo, da je v vseh družbenih in zasebnih servisnih delavnicah mogoče vzdrževati le 50 tisoč avtomobilov, kje tedaj vzdržujejo in popravljajo preostalih 450 tisoč?«

Da me ne bi narobe razumeli: tema tega razmišljanja niso ljudje, ki pošeno in vestno opravljajo svoje delo na delovnem mestu in imajo dovolj energije in volje, da v prostem času, namesto da bi posedali v gostilnah ali kvartali, s kakršnimkoli delom kvasujejo še kakšen dinar. Tema tega razmišljanja je naš poprečni občan, ki krade tako sponke kot žarnice,

pa tudi bogu čas na svojem delovnem mestu; kakšne delovne sposobnosti ima, se izkaže šele tedaj, ko prestopi prag svojega podjetja.

Problem ni v poprečnem občanu. Takšen je, ker mu družbena praksa omogoča, da je takšen. Svoje organizacije združenega dela in delovnega mesta, kjer naj bi se izkazal kot človek in kot delavec — nima za svoja.

Mar ni tedaj osrednje vprašanje: kakšna sta v resnici mesto in položaj zaposlenega v proizvodnji? Ne normativno, temveč dejansko. To vprašanje je v različnih oblikah vsak dan slišati iz najvišjih vodstev. V drugačni obliki se glasi: kdaj bodo delavci postali gospodarji svojega dohodka? Lahko pa ga zastavimo tudi takole: ali bo lahko človek, če bi nekaj občutil kot svojo last, kradel samemu sebi?

Izjemoma smo tokrat — spričo izjemnih razmer — vsegli po svežih koprivah in izjemoma iz dnevnika Delo, pravzaprav ene njegovih zadnjih Sobotnih prilog. Kajpada smo si privoščili le par, posebej mastnih ocirkov. Avtor Jug Grizelj je vrh tega močno glosiran zapis »garnirala« s pomenljivim naslovom Kraja (samemu sebi) kot ljudski običaj, mi pa kar po ljudsko: Dolgi prsti, kratka pamet. Se najdete (mo) v njem?

-brž-

za razvedrilo

— Čujte, pa to je vozovnica za otrokal!
— Je, vendar sem se med vlakovnimi zamudami od Zagreba do Murske Sobote tako postaral, da mi bo ob vrnitvi še mati priznala polnoletnost!

ČASU ČAS

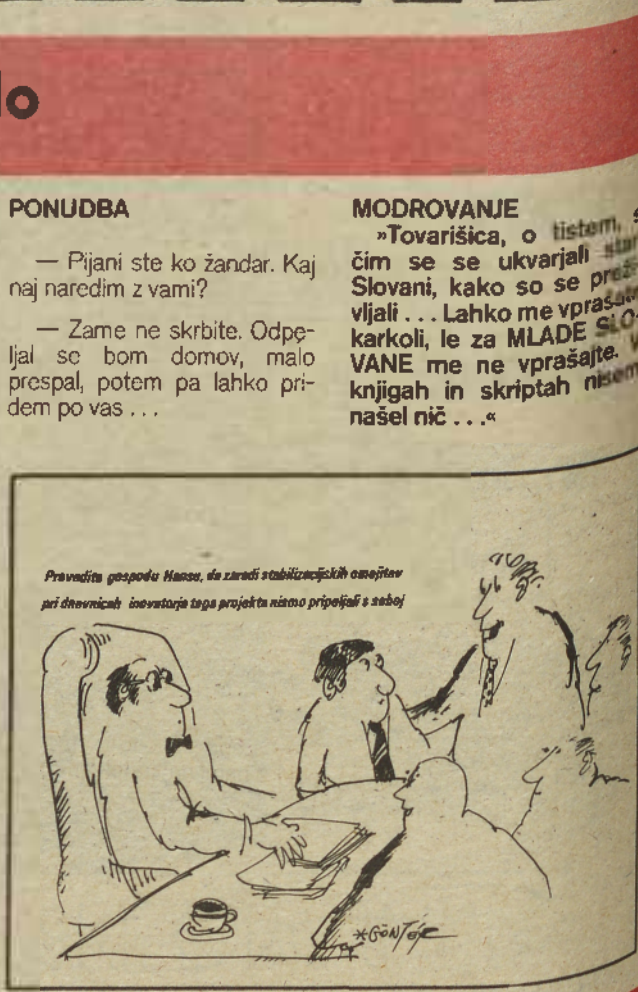
— Mica, od kod imaš tole modrico na očesu?
— Mož me je udaril.
— Zakaj pa ne groš k sodniku za prekrške?
— Se je čas. Mož bo še vsaj tri dni v bolnišnici zaradi lažjih telesnih poškodb...

Žrebička Augusta je najmanjši primerek v vsem konjskem sorodstvu. Mati Blossom, normalne velikosti, oče konjski prtilikavec. Posebnost pri tem žrebetu je tudi to, da ima dve rebri manj kot ostali konji. Augusta ne bo nikoli dosegla višine ponija. V Kilverstonu parku v britanskem Norfolku si jo je ogledalo že veliko ljudi.

Dolgonoga Peggy Jones je manekenka v Londonu, najbolj pa je uspešna ko reklamira svilene šale.

Pravdivno gospodu Hanou, da zaradi stabilizacijskih omejitav pri dnevnih inovatorja tega projekta nismo pripojili s seboj

STRAN 13

Vse notranje težave in neskladja, kateri so se tam zgodila in se še dogajajo, vali na Ruše in na komunizem. Ta vrsta zahodne propagande dobro uspeva.

Večina ljudi iz teh dežel še ni v stanju stvar trezno presoditi, da so vojne v teh deželah tudi še stvar zasitih družbenih odnosov poleg držanja strateških vele-sil.

Pred leti je KP Malezije izpušila podporo volilcev, iz legale je morala preiti v ilegalo. Po letih intenzivnega policijskega in vojaškega pregona so njene vrste ostale precej zrežene. Podobna situacija je nastala v sosednji Indoneziji po padcu Sukarnove socialistične vlade. Komunistična gverila obih dežel si je našla svoje zatočišče v džunglah centralnega Bornea. Poleg tega pa še do danes niso jasno določene meje na težko dostopnem delu Bornea, na meji med severozahodnim Sarawakom in Kalimantanom. Gverilci so se lahko nemoteno premikali po težko prehodnih džunglah, z ene strani meje na drugo, odvisno kje so bili ogroženi. Državi sta se odločili sodelovati pri skupnem preganjanju in od takrat dalje se komunistični gverili slabo piše.

Od Kuchinga do mesta Sibiu, ki leži na bregu reke Rajang (Radang) in od koder naj bi začel pot po reki navzgor v notranjost Sarawaka, me je čakalo dva dni zoprne vožnje z avtobusom.

Pripravljeni smo za start z avtobusom. Temu je slučajno ugasnil motor. Nekaj ljudi ga poriva, da bi vzgal. Domačini, kateri gredo proti Simanggangu, so s svojo prtljago popolnoma napolnili avtobus. Se ne vžge. Naokrog telovadi se mehanik. Nekaj je narobe s starterjem. Po par urah čakanja nas premestijo v neki drugi manjši avtobus. Začnemo uhitati kilometre po ovinkasti makadamski cesti, speljani po posekani džungli.

Zanimivo je, kako so ti ljudje kljub svoji prirojeni prijaznosti še zelo radovedni. Najbolj jih zanima, kaj imam v torbi in nahrbtniku. Ugibajo in razpravljaajo. Kadar si kaj zapisujem v dnevnik, potem gleda vanj še najmanj ena radovedna glava.

Da si želijo čisto sproščeno zadovoljstva, je za njih samo po sebi umevno. Ta se stopnjuje, kolikor bolj so se odmaknjeni civiliziranemu načinu življenja. To se pravi, da je vse v redu in da radovednost ni nič slubega, neotesanega. Samo civilizacija hoče ukiniti človeške navade in lastnosti.

V Simanggangu je bilo potrebno prenočiti. Kosti so mi hile ravno tako razmujane, kot da bi jahul konja, ne pa se peljal z avtobusom. Naslanil sem se v hotelu. Lastnik Kitajec se je kar ceditil in kar ni vedel, s kakšnimi kretnjami in izrazi ohraza bi mi pokazal, kako vesel je, dam sem prišel v njegov hotel. Povprašam po ceni, ker pač moram to že vnaprej vedeti. Ni razumel ali pa ni hotel razumeti. Kar nekaj je momljal in se smejal. Peljal me je v malo sobico „air-conditioned“ z zarjavelim ventilator-

jem na stropu. Kljub sprasevanju o ceni se je odgovoru še naprej izmikal. Na koncu pa le pokaže s prsti, da zahteva 15 malezijskih dolarjev. To je bilo preveč. Odidem ven, ker nisem bil pripravljen toliko plačati.

Njegova ginjenost in veselje ob mojem prihodu se je sedaj spremenila v globoko potrlost. Iz obraza mu je bilo brati, da se je pripravljen tudi jokati, samo da bi potegnil kak dolar več. Z začudenim oklevanjem, da bi povedal ceno, je še pri meni hotel izkoristiti svojo taktiko. Če koristi kakšno uslugo, predno si se znehlja za ceno, potem te to utegne stati malo več. Kot po pravilu si povsod po Aziji deležen plačati poleg prave cene še „skine tax“ (kožno tožso), ali z drugimi besedami, ker si belec, te malo opet-najstijo.

Kmetje imajo okrog svojih koč posajene manjše nasade popra. Na daleč je videti, kot da bi bil posajen fižol. Ko grozdji poprovih jagod dobijo temno rdečo barvo, jih osmukajo. Jagode razgrnejo na plachte in jih na soncu pustijo dozoreti do rjave oz. črne barve.

Po širokem rečnem rokavu reke Rajana sem prispel v mesto Sibiu, prestolnico province THE THIRTH DIVISION (trejti izmed sedmih administrativno razdeljenih delov Sarawaka).

Sonce pripeka. Zopet mora, poiskati poceni prenočišče. Že prvi vtis mi da vedeti, da je mesto malo preveč čudno, da bi prespal zunaj.

V Vzhodni Maleziji je težje potovati kot drugod. To občutim na lastni koži. S težkim nahrbtnikom kolovratim po ulicah in iščem hotel. Hlače se oprijemajo prenojene kože. Kamor pridem, povsod so Kitajci in njihov narejen smehljajoči obraz. Ko govori s tabo, se kar cedi. Po drugi strani pa že računa, kje bi te lahko „zašil“.

Ne vem ali imam slah dan. Ročutim se malo osamljenega. Kri-za ponavadi mine po dveh ali treh dneh, potem pa dalje po starem.

Ko sem še dalje iskal po mestu, me je srečal nek domačin Iban. Bil je zelo prijazen ter je razumel moje stališče, da ne želim plačati za hotel 14 dolarjev. Peljal me je v najcenejše prenočišče v mestu, to je v „NATIVE REST HAUSE“ za 0,5 M dolarjev.

Opozoril me je na umazanijo in dvomil, da bom hotel tam prespiti.

Tu so bile štiri večje sobe. Na tleh so posedele skupine domačinov Ibanov. Vse je smrdelo, naokoli umazani in krstavi otroci. Najraje bi se obrnil, pa nisem bil tako neotesan. To bi lahko razumeli kot prezir do njih.

V tej hiši so prenočevali izključno samo pripadniki plemena Iban, ki so hodili v mesto iskat zaslužek. Sredi tega smrada sem spoznal njihovo spoštovanja vredno vrtilno, katere druge verjetno ni najiti.

Namreč takrat, ko zbolijo družinski član in če je le-ta dovolj premožna, ga spravi v bolnico. Istočasno se skupaj z bolnikom seli v mesto tudi cela družina. Ti ostanejo v mestu toliko časa, dokler bolnik ne ozdravi ali pa umre. Vsak dan ga obiskujejo, da nima občutka zapostavitvenosti in pozabljenosti.

Svojci teh bolnikov si lahko privoščijo edinole najcenejše prenočišče. Živijo skromno ob kuhanem rizu in pekočih omakah.

Čutil sem, da so bili vzradoseni in nekam počašeni, ker je prespal pri njih belec. Pa tudi belcu je ostala ena popotna izkušnja več.

Zgodaj zjutraj. Rečni motorni čoln s štiridesetimi potniki zapusti pristanišče v mestu Sibiu. Čaka nas dan in pol vožnje. Reka Radang se začne po par urah vožnje ožiti. Na začetku je še videti na bregovih raztresene samotne hiše ali pa male zaselke s cerkvijo na sredini. Nekaj je tudi žag.

Kjer postavijo žago, tam zrasne tudi na hitro postavljeno barakasto naselje gozdnih delavcev. Z ladjo pripeljejo buldožerje, kamion in ostalo potrebno gozdno mehanizacijo. V džunglo speljejo zasilno cesto in začno z izsekavanjem. Gozdarske kompanije najemajo pripadnike okoliških plemen Iban in Kajan, za predelavce pa malezijske Kitajce. Hlodo vino, zvezano v splave po par kubikov, vlačijo s čolni - vlačilci po reki navzdol do mesta, kjer jo predelujejo in z ladjami pošiljajo v svet.

Dlje ko se vozimo, vse gostejša je nizka rast, ki se zgosti v bujni pragozd. Z dreves visjijo ovijalke, drevesa raztezajo veje skoraj do

vodne gladine. Ta meter ali dva pomenu spremenitve vodne gladine v sušnem in deževnem obdobju. V deževni dobi poslane plovlja po reki prenevarna. Deroči vodni tok vali s sabo kose vejavej in kamenja. Višje ležeca naselja so v teh mesecih odrezana od sveta.

Prihajamo v teritorialno območje plemena Iban, kot najštevilnejšega predstavnika plemenskih skupnosti na celnem Borneu. Dizelski motor le s težavo premaguje deroče brzice. Iz vode štrlijo čeri, kar vožnjo nekoliko popestri. Kapitan čolna je namreč prisiljen spretno manevrirati po rečni strugi sem ter tja, da se izogne podvodnim pastem.

Raztresenih samotnih hiš ni več videti. Domačini so si naredili skupinska bivališča, znana pod imenom „dolge hiše“. V takšni sto metrov dolgi hiši živi okrog 200 do 300 ljudi. To se

Mestice se ponaša z bolnico in nekaj šolami, hoteli azijskega stila, metodistično cerkvico in šolo ter s pravimi kitajskimi templji.

Pravo podobo ibanskega trgovskega središča dobi Kapit v juranji urah. Med stojnicami, postavljenimi ob cesti na bregu reke, hodijo tetovirani Iban in Ibanke z majhnimi otroki na hrbtnih in si ogledujejo, kaj je danes novega na trgu. Okrog osine ure zjutraj prispejo prvi motorni čolni, s katerimi okoliški Ibanu prinestjo sadje, zelenjavo in druge stvari, namenjene za prodajo. Kot je znano, niso samo dobri ribiči, ampak tudi dobri lovci. Danes so prinesli že četrtega jelena in nekaj divjih prašičev. Ribiči razstavljajo ulov kar na tleh ob cesti. Baje živi v tej reki neke vrste človeku nevarna riba ujeda, imenovana rečni pes. Dolga je okrog enega metra in lahko nevarno obrize.

pravi, da ena sama dolga hiša predstavlja tudi eno vas. (O tem še kaj več malo kasneje.)

Čoln se ustavlja vsakih par milj in pobira domačine s šopi banan ter vrečami riža. Peljejo se do trgovskega naselja Kapit.

Mestice Kapit je poznano kot trgovsko središče Ibanov. Prehivalci okoliških zaselkov nosijo sem prodajat uplenjeno divjačino, surovo gumo in razne izdelke. V njihov ustaljeni in umirjeni način življenja so se vrtnili kitajski trgovci, ki so prevzeli večji del trgovine v svoje roke.

Roji muh hrenčijo po mesu, potepuški psi vohljajo po stojnicah. To nikogar preveč ne moti. Starejše Ibanke posedajo ob cesti. Pred sabo imajo na kos plutna naložene kupčke banan, zelenjave in sadja.

Okoliški prebivalci ostanejo v mestu tako dolgo, dokler ne prodajo vsega, kar so prinesli s sabo.

Močno sonce naredi konec jutranjemu življaju in mesto postane dremavo lenohno.

(Nadaljevanje prihodnjič)

FERDO GODINA

ko so cvetele marelice

— Ne! Starši naj odločijo, ko se vrnejo.

Tako je bilo prav. Vsak dan sem ga peljala na sonce in pesek v Tivoli. Vsak dan po nekaj ur. Neznana ženska mi začne nekoč slediti. Že ko sem prišla v park, sem opazila, da hodi za mano. Bila je srednjih let, z očali. Kar prilepila se mi je. Spraševala me je, čigav je otrok. Čez nekaj dni je pripeljala celo policajo. Oba sta me silila, da povem. Od tistega časa sem se parka izogibala. Papa je nanosil precej peska na balkon, kamor je posijalo sonce. Stresli smo ga na staro rjuho in v njem se je Darko igral. Na soncu je imel tudi škaf vode za kopanje.

Ne dolgo za tem pridejo ponoči po Danico belogardisti. Odkrili so, da je v službi povezana z osvobodilno fronto. Dvignili so nas sredi noči.

Darko je spal pri Danici v njeni postelji. Tako trdno je spal, da ga belogardisti niso prebudili. Eden ga je s puškino cevjo obrnil v postelji in se zadril na Danico.

— Čigav je pankrt?

Danica mu pove lažno zgodbo o prijateljici iz Šibenika. A on ji zabrusi:

— Lažeš! To je partizansko seme.

Ni se več zanimal zanj, fant pa je spal naprej.

Darka sem nato prevzela jaz. Tudi spa je pri meni. Bil je živahen otrok. Zgodaj je začel govoriti. Papa ga je imel navadno v naročju v fotelju, kjer je rad zadrimal, fant pa se je kar sam igral dalje.

Ko sem šla v kino ali na trg, sem ga dala spat. Potem ga nisem nikoli našla v postelji. Skril se mi je za vrata ali pod štedilnik in me čakal.

Kadar je bil alarm za zračni napad, smo tekli v klet. Papa ga je dvignil, ga stisnil pod pazduho in tekel z njim, da mu je glavica nihala. Če je bil alarm ponoči, ga je zavil v odejo in tako z njim tekel po stopnicah. V kleti je zabaval vso hišo, ki se je tam zbrala.

Rada sem ga puščala na dvorišče, da se je igral s Petrom. Tako ga je Francka lahko videla skozi okno, ker pred ljudmi ni smela pokazati, da ga pozna. Henrika ga je pri nas obiskovala vsak teden dvakrat. Prinašala mu je jabolka, bombone in celo pomaranče.

Na dvoriščni strani naše stare hiše, ki je bila v ključu obrnjena proti jugu in od te strani odprta soncu, je obe nadstropji obkrožal leseh balkon z ograjo iz železnih palic. Darko je rad stal na balkonu v našem nadstropju in imel pred seboj hodnike in dvorišče. Vsakega stanovalca, ki je prihajal v hišo ali odhajal iz nje, je pozdravil:

— Klanjam se!

In oni so mu odgovarjali:

— Klanjam se.

Vsi so ga imeli radi od belogardistov, plavogardistov do obojcev.

Naučila sem ga, da se je vsak večer pred spanjem prekrizal. Če sem na to pozabila, mi je rekel:

— Akal in je pokazal na čelo.

Tudi molitev o angelčku varuhu je znal. Ko sva šla k frančiškankam k večernicam, se je vsedel na stopničko pred oltarjem, tako da je gledal po cerkvi, in glasno molil. Spravil je v smeh vse, ki so ga lahko videli in slišali.

Celo miklavževanje so imeli ilegalčki zadnje zimo pred osvoboditvijo. V neki vili pod Šišenskim hribom, blizu Stare cerkve se jih je zbralo okrog dvajset s krušnimi mamicami. Danica je bila takrat še doma, zato sva šli z Darkom obe. Nastopil je Miklavž s hudički, kar je otroke zelo zabavalo. Vsak je dobil malo darilo. Ne spominim se več, kaj je bilo v njem. Za otroke je bil velik veselje.

Proti koncu vojne smo mu večkrat pravili, da papa ni pravi očka in Danica ne prava mamica. Prava mamica in pravi očka šele prideta, kar pa mu ni šlo v glavo.

Ko je bral papa časopis, je zlezel k njemu v naročje in ga spraševal, kaj piše v časopisu.

— O očku in mami piše.

Potem je jemal tudi Darko časopis v roke, gledal vanj in „bral“:

— Očka, mama piše; očka, mama piše.

Rad si je časopis razgrnil na balkonu, legel je nanj in „bral“: očka, mama piše. Včasih je ob tem utihnil in nekaj premišljeval. Opazovali smo ga skozi kuhinjsko okno.

Tudi pesmi smo ga učili. Ko so bili partizani že blizu, je bila v Ljubljani prava zmešnjava. Nekega dne je sedel na balkonu na kahljici. Spodaj na dvorišču je Francka obešala perilo na vrv. Nekaj časa jo je gledal, potem jo je vprašal:

— Kaj delaš, Francka?

— Obešam perilo.

— A hočeš, da ti kaj zapojem?

— Zapoj!

— Ali tisto „Na julij“?

Francka je pograbila lavor s perilom vred in hitro šla z dvorišča, jaz pa sem dvignila fanta s kahljico vred in ga odnesla v kuhinjo. Tam je celo pesmico kljub temu odbrenkal:

— Na julij, na julij, na julij,

klic bolcev vihla skozi hoste,

sovlagove vlste so goste . . .

Ko so prihajali partizani v Ljubljano, sva stala pred sodnijo

in jih gledala. Korakali so mimo in midva sva jim dajala cigarete. Vrgla sva eno tudi tistemu, ki je jahal konja. Pa sem rekla fantu:

— Glej ga. Tudi tvoj očka bo tako prihajal.

Vračala sva se z Darkom v Ljubljano. Vozila sva se v malem topolinčku, ki je bil zaplajen Nemcem neke na Štajerskem. Darka so pred meseci dali iz vojske na politično delo. Srečala sva se v Prekmurju in skupaj odšla proti Ljubljani, kamor sva prispela nekaj tednov po njeni osvoboditvi.

O malem Darku nisva vedela ničesar že tri mesece. Čaka naju lahko strahotno presenečenje.

„Živ je, gotovo je živ,“ je večkrat ponovil Darko. Držal je trdo z obema rokama za volan. Vsa štiri leta je bilo tako, da smo v sebi, v svojih željah izsiljevali tisto, kar smo smatrali, da je za nas dobro. Štiri leta smo to počeli. Počeli smo, ker smo morali. In celo v zadnjih trenutkih nam ta klavna tolažba ni bila prihranjena.

„Najprej k Francki,“ sem rekla.

Vozila sva po istih ulicah, po katerih sem pred dvema letoma hodila s takim tveganjem. Pred dvema letoma. Kdo bi si mislil, da bo vojna trajala potem še dve leti in da bo tisti štručka zrasla medtem v fanta. Kaj je zdaj z njo, s tisto štručko?

Vežna vrata pri Francki so bila zaprta. Darko je pusl prižgan motor in jih šel odpirat. Zapeljal je avto na dvorišče.

Franckino okno je bilo razsvetljeno. Potrkala sem na kuhinjska vrata. Nihče se ni ogasil. Vrata niso bila zaklenjena. Kuhinja je bila pospravljena s Franckino pedantnostjo, vse luč nad mizo je svetila, na kavču pa sta ob tej zgodnji uri spala Francka in Peter. Tako trdno, da nista slišala trkanja.

Prijela sem Francko za ramo. Komaj se je prebudila iz sn. Strmela je v naju in ni mogla prit k sebi. Gotovo je bila prepičana, da sanja, da ni resnica, kar vidi.

„Dober večer. Midva z Darkom sva prišla.“

Počasi se je oprla na komolec, nato je z globokim glasom rekla:

„Dober večer. Ali kaj vesta o Tonetu?“

Vprašala je za moža.

„Ga še ni?“

„Ranjen je bil, pa so ga Nemci odpeljali v Dachau.“

Stisnilo me je v prsni. Če je šel v Dachau, on, komi-

dant, se ne bo vrnil. Prepričana sem bila o tem.

„Pride, ne boj se, pride,“ je pohitel Darko s tistim priz-

kom, ki ni dajal nobenega pravega upanja.

(Nadaljevanje prihodnjič)

HUDA NESREČA PRI LIČKANJU

2. oktobra okrog 8.45 se je zgodila huda delovna nesreča v Gorici pri Puconcih. Tega dne so, podobno kot marsikje drugje, z ličkalnikom, ki ga je drl kardanske gredi pogonjal traktor, ličkali koruze pri Nemčevih v Gorici. Delo so opravljali oče, mati in 17-letna hči R. N. Ker je nekaj koruze padlo iz ličkalnika v prostor med ličkalnikom in traktorjem, jo je R. N. šla pobrat, da bi jo vrgla nazaj v stroj za ličkanje. To pa je bilo usodno: vrteci se kardan, ki ni bil zaščiten s plastično cevjo, je dekletu zgrabil krilo in predpasnik in ju začel navijati. R. N. ju je poskušala z levo roko odvrniti, vendar je kardan zgrabil tudi roko in ji jo odtrgal. Dobila je tudi hude poškodbe na nogi. To je najhujša nesreča, ki se je letos zgodila pri ličkanju koruze.

Ostale nesreče: 27. septembra so se hudo poškodovale traktorist Franc Županek, star 29 let, iz Salovec 48. Zaradi domnevnih vinjenosti in neizkušenosti je zunaj naselja Krplivnik zapeljal v jarek, od tam pa na njivo, padel s traktorja, nakar je zadnje kolo vozila zapeljalo čez levo nogo ter mu

jo v stegnu zlomilo.

27. septembra je v mariborski bolnici umrl 58-letni Andrej Ritlop iz Zgornjega Konjščarja v Apaški dolini. Zvedeli smo, da je 21. septembra stresal v traktorski trosilec umetno gnojilo, ki je prihajalo do njega po tekočem traku. Ritlop je bil namreč zaposlen na KK Gornja Radgona — delovna enota Črnci. Naenkrat pa so sodelavci opazili, da ga ni več pri stroju. Našli so ga ležečega na tleh, opazili pa so tudi rane. Kaže, da je padel s stroja in se tako hudo poškodoval, da mu niso mogli pomagati niti v mariborski bolnici.

29. septembra se je pripetila prometna nesreča na cesti med Gajševci in Radoslavci. 25-letni Milan Marinič iz Veržej 19 se je peljal s traktorjem, h kateremu je imel priključen priklonik. Med vožnjo, ko je peljal po cesti navzdol in rahlo zaviral, je počila cev na zračnem zavornem mehanizmu, zavore torej niso več delovale, zato se je traktor prevrnil na bok, ravno tako pa tudi prikolica. Voznik se je lažje poškodoval, materialna škoda pa znaša 80 tisočakov.

29. septembra so prepeljali v murskosoboško bolnico 39-letnega Karla Flisarija iz Sodišnice 3. Tega dne je po deskah hotel zapeljati traktor na silažo, da bi jo z njim potlačil. Ko je bil traktor s prednjim delom že na silosu se je »most« porušil, traktor se je prevrnil s kolesi navzgor in pod seboj pokopal voznika.

Tudi v naslednji nesreči je bil udeležen traktorist. Poročajo, da je 30. septembra okrog 14. ure Geza Kološvari iz Ivanovca 53 peljal traktor iz Sela proti Andrejcem. Ko je pripeljal do domačije številka 27 v Fokovcih, je zavijal na dvorišče in tako zaprl pot avtobusu, ki je pripeljal iz nasprotnih smeri, vozil pa ga je Štefan Kučan iz Gornjih Petrovc 55. Traktorist je torej izsilil prednost, zato je prišlo do trčenja, ki ga voznik avtobusa, dasiravno se je trudil, ni mogel preprečiti. Materialna škoda znaša 90 tisočakov.

2. oktobra ob 4.45 pa se je zgodila prometna nesreča tudi v Gornjem Lakošu. Pravilno po svoji desni strani ceste se je peljal kolesar Ivan Kolenko,

star 48 let, iz Srednje Bistrice 37. Ko je v Gornjem Lakošu pripeljal do hiše številka 47, mu je naproti privozil z osebnim avtom Silvano Čivre, star 24 let, iz Gaberja 68/a. Med srečanjem je zaradi domnevnih vinjenosti zapeljal na levo, trčil v Kolenka in ga zbil v jarek, kjer je obležal s hudimi poškodbami. V jarek je zapeljal tudi Čivre, po njem vozil 60 metrov, dvakrat trčil v betonski propust, od tam pa ga je odbilo in se je znašel spet na vozišču; pritisnil je na plin in se odpeljal domov. Tu so ga poiskali miličniki.

V Segovcih pa se je prometna nesreča pripetila 3. oktobra ob 1. uri. Vzrok: vinjenost in neprimerna hitrost.

Fredi Pertoci, star 39 let, doma v Lutvercih 43, se je peljal z osebnim avtom po cesti Radgona—Apače. S seboj je imel sopotnika Zvonka Župančiča iz Apač 76. V Segovcih je med vožnjo v blagi ovinek zapeljal s ceste v jarek in trčil v drevo. Pertoci se je poškodoval hudo, sopotnik pa lažje, škoda na avtomobilu pa znaša 80 tisočakov.

S. S.

Priporočila za pridelovanje pšenice

Povečevanje kmetijske proizvodnje je ena osnovnih nalog v srednjem razvoju kmetij. Pomembnejšo vlogo na tem področju ima poljedelska proizvodnja. V tem času je posebej aktualna pšenica. Ker se vzporedno s tem programom povečuje obseg intenzivne proizvodnje, moramo temu prilagoditi tudi primerno agrotehniko.

Prilagojenost se pri nas določa na osnovi rezultatov v mikro in makroposkusih, kjer je izvedena primerjava sort pšenice s standardi parizanka v mikro poskusih in KG 56 v makroposkusih. Kriteriji na podlagi katerih se določi sortiment, pa so:

- rodovitnost (količina suhega zrna);
- kakovost pridelka (I, II, III);
- dolžina rasti (čas žetve, strniščni dosevki);
- višina rasti (poleganje);
- odpornost (boleznim, škodljivci).

Na osnovi teh kriterijev je priporočen (objavljen) izbor pšenice za Slovenijo oziroma za ožje Pomurje. Priporočene so predvsem intenzivne sorte, od katerih lahko pričakujemo dober pridelek:

- superzlat — srednje rana in srednje nizka zagrebška sorta, potrjena leta 1978. Spada v III. kakovostni razred, odporna pred mrazom in boleznimi. Od vseh sort bi morala zavzeti prvo mesto.
- močvanka 2 — srednje rana in srednje nizka novosadska sorta, potrjena leta 1979. Spada v I. kakovostni razred, odporna pred mrazom in boleznimi. Zaradi rodovitnosti in kakovosti jo priporočamo kot superzlat.

— zlatoklasa — srednje rana in nizka sorta, potrjena leta 1979. Spada v III. kakovostni razred, sicer rodna, toda zaradi slabše odpornosti pred mrazom, jo izpodriva prvi dve sorti.

— karanjka — rana in nizka zagrebška sorta, potrjena leta 1979. II. kakovostnega razreda. Zaradi rodovitnosti, dobre odpornosti pred mrazom in zelo dobre odpornosti pred boleznimi, naj se seje v širši poskusni proizvodnji.

— bulkan — srednja rana in srednje nizka novosadska sorta, potrjena leta 1979, II. kakovostnega razreda. Odporna pred mrazom, nekoliko slabša pred boleznimi, primerna tudi za razgibana področja goriških in štajerskih hribov.

SEME — mora biti zdravo in kalivo, da dobimo zanesljiv vzrok in dober razvoj posevka. Uporabimo le prvorazredno seme, če je mogoče 1. semenske množitve.

SETEV — naj bo v naših razmerah od 10 do 25 oktobra. Prepozna setev običajno ne daje zaželenih rezultatov, s tem da po 20. oktobru že povečujemo količino semena. Zelo intenzivne sorte sejemo v količini 100 kalivih zrn/m². Pri določanju gostote setve na podlagi lastnosti semena izhajamo iz njegove uporabne vrednosti (odstotek kalivosti in čistote) in absolutne teže (teža 1000 zrn). Na ta način dobimo potrebno količino semena na ha:

$$\text{Število zrn/m}^2 \times \text{teža 1000 zrn v g} = \text{uporabna vrednost}$$

Za vsak teden zakasnitve pri setvi po normalnem roku povečamo količino za 10 kg. Če na deklaracijah ne dobimo podatka za absolutno težo, je nujno, da za posamezne partije semena kmetijske organizacije ugotovijo ta podatek in posredujejo kmetu izračunano potrebno količino semena na hektar.

Pred setvijo gnojimo zlasti s fosforjem in kalijem, dodajamo pa tudi manjše količine dušika. Pri odmerkih gnojil se ravnamo po priporočilih tal s hranili, in sicer tako, da dobi posevek na srednje obdelanih tleh 30 kg N, 80—100 kg P₂O₅ in 120—140 kg K₂O.

Pazimo na naslednje:

- kjer so tla revna, količine hranil povečamo;
- kjer je predposevek koruza (koruzinje zaorano), povečamo dušik na 50—60 kg, kalij zmanjšamo na 100—120 kg/ha;
- če zemljo gnojimo z velikimi dozami organskih gnojil (gnoj, gnojevka 3—4 GVZ/ha) lahko jeseni gnojimo z manjšimi dozami gnojil.

Primer gnojenja: 700 kg NPK 9—18—18 ali 6—18—18 za povprečne razmere.

manjši del nitrofoskala (150 kg) lahko tudi prihranimo in ga dodamo ob prvem dognojevanju zgodaj spomladi.

Gnojenje z dušikom ob koncu zime je v številnih primerih odločilno za doseganje visokih pridelkov. V letošnjem letu je bilo neprimerno

več tistih posevkov, ki so stradali zaradi pomanjkanja dušika kot tistih, ki so bili pregnojeni z dušikom. S prvim dognojevanjem vplivamo na boljše zaraščanje in razvoj zasnov klaskov v nastavkih. Na ta način dobimo večje število klasov (bilk) na enoto površine in večje število zrn v klasih — skratka višji pridelek.

Potrebne količine dušika za dognojevanje pa naj bi bile naslednje (v kg):

	srednje intenzivne	intenzivne
	razmere	razmere
ob koncu zime	40—50	40—50
ob kolenčenju	30—40	40—50
ob klaseanju	—	40—50

Razumljivo je, da zgornje količine hranil zopet prilagajamo posameznim razmeram. Tam kjer predposevek gnojimo z velikimi količinami organskih hranil (koruza, pesa, krompir) zgornje količine hranil zmanjšamo in morebiti opustimo tretje dognojevanje.

Primer dognojevanja:

- ob koncu zime 300 kg NPK 17-8-9
- ob kolenčenju 150 kg KAN
- ob klaseanju 150 kg KAN.

Večje odmerke dušika omogočimo tudi z uporabo pripravkov proti poleganju (stabilan) in fungicidov proti razvoju glivičnih bolezni (bayleton).

Zatiranje plevela je možno že v jeseni, ko uporabimo določene herbicide. Spomladi včasih zamujamo ali pa nas vremenske razmere ovirajo pri pravočasni uporabi herbicidov.

Tako bi lahko jeseni uporabili:

- dicuran 500 3 l/ha in
- faneron 50 3 l/ha

V nasprotnem primeru, torej takrat, ko ne bomo opravili jesenskega zatiranja plevelov, moramo obvezno pripraviti za spomlad sredstva proti travnatim (srakoperec), npr. dicuran 500, in širokolisnim plevelom — dicofluid MP combi, deherban special ipd. V zadnji številki Kmečkega glasa imamo nazorno prikazane variante intenzivnega pridelovanja pšenice.

PRIPRAVA TAL IN SETEV PŠENICE je izredno zahtevno delo, za katerega mislimo, da ga vsako obvlada, kar pa seveda ni res.

Zaoravanje koruznice, česar je vsako leto več, je delo, ki zahteva znanje. Večina plugov, ki orje kmečke njive, ni primerna za zaoravanje koruzinja. To moramo namreč zaorati pod plast (horizont) setve. Za normalno usejanje zemlje navadno ne preostane dovolj časa, zato ga dodatno pospešimo z valjarji in krožnimi branami. Razumljivo, da je tudi za setev pšenice potrebna ravna parcela.

Posebno pomembna je priprava zemlje za setev, ko moramo:

- zaravnati grobe brazde v ravno površino;
- zdrobiti grude v drobne grudice in z njimi zapolniti vse votline v zemlji;

— grudičasta plast naj enakomerno zakrije seme, da tako dobimo enakomeren vzrok semena;

— nezdružljene kepe — grude pa vtisnemo v zemljo, da pod vplivom zime razpadejo.

Da bi vse to uspešno opravili, uporabimo dober predsetvenik. Globina te obdelave naj bo do globine setve, to je od 3 do 4 cm.

Sejalnica je stroj, ki mora drobno seme natančno odložiti v primerno globino v pravi količini. Naravnavanje sejalnice naj bo dosledno — natančno.

Hitrost vožnje ne sme presegati od 6 do 7 kilometrov na uro.

Pri intenzivnih variantah setve pšenice zadnje čase govorimo o tako imenovani *stezasti setvi*. To je način setve, ko vnaprej izpusimo določene vrste, po katerih bomo spomladi, ko bomo škropili posevek proti plevelom, boleznim, škodljivcem in proti poleganju. Na ta način preprečimo možnost prekrivanja ali slabega povezovanja delovnih širin pri posameznih prehodih. Tako prilagodimo steze delovni širini trosilca umetnih gnojil in škropilnice.

Upravičenost te setve pa je tam, kjer so delovne širine večje kot 10 metrov.

DŽUBAN Geza, kmet. ing.
ŽVZ za Pomurje M. Sobota

800.- din Trg. podjetje »Vesna« Ljutomer, namesto venca na grob pok. matere Antona Marinčiča iz Cvena, 500.- din »Pomurje« TOŽD Gradbeništvo M. Sobota, namesto venca na grob pok. matere Andreja Horvata iz Bratonec, 800.- din. Zavarovalnica »Triglav« M. Sobota (odd. škod.) namesto venca na grob pok. Rozike Dominko iz Beltince, 800.- din VGP »Mura« M. Sobota, namesto venca na grob pok. Lovrenca Gubica iz Trdkove, 1600.- din Trg. podjetje »Vesna« Ljutomer, namesto cvetja na grob pok. Alojzu Severju iz Cvena ter pok. Stanislavu Novaku iz Lukavec, 1000.- din Družina Andjeljič M. Sobota, Lendavska 15, namesto venca na grob pok. očeta Franja in Boža ŠKARICA, 1500.- din Osn. org. sindikata osn. šole »17. oktober« Beltinci, namesto cvetja na grob pok. tovarišice Slave Zalik.

Namesto cvetja na grob pok. tovarišice in sodelavke Slave ŽALIK so prispevali: 2000.- din kolegice 3. in 4. razredov ter šolske zobne ambulantne, 740.- din: učenci 3. a razreda, 1000.- din: družina Rešek, 500.- din družina Šraj, 500.- din: družina Matko, 500.- din: družina Jurgec, 500.- din: družina Farkaš.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Prispevke nakazujte na št. tek.rač. 51900—678—48545 Pomursko društvo za boj proti raku.

ARCEOMURKA

DELOVNA ORGANIZACIJA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

razpisuje JAVNO LICITACIJO

za prodajo tovornega avtomobila IMV 1000, letnik 1966 v neregistriranem in nevoznem stanju, izključna cena 7.000.— dinarjev

in ponovno javno licitacijo za:

- hidravlično dvigalo — izključna cena 1.000.— din
- hidravlično dvigalo — gar. za oseb. vozila — izključna cena 400.— din
- hidravlično dvigalo IMV 1,5 t — izključna cena 25.000.— din
- avtodvigalo — Federal, — izključna cena 50.000.— din.

Licitacija bo na dvorišču DO v soboto 16. oktobra 1982 ob 8. uri.

Ogled je možen 15. oktobra in na dan licitacije.

„LESNINA“ proizvodno in trgovsko podjetje z lesom, lesnimi izdelki, pohištvo in gradbenim materialom n. sol. o. Ljubljana, Parmova 53, objavlja po sklepu komisije za delovna razmerja TOŽD MALOPRODAJA GRADBENI MATERIAL, Ljubljana, n. sub. o. Ljubljana, Parmova 53, prosta dela oziroma naloge

POSLOVODJA II.

za trgovino „LESNINE“ v Murski Soboti — les

Pogoji:

- srednja tehniška ali poslovodska šola
- 4 leta ustreznih delovnih izkušenj.

Za dela oziroma naloge poslovodja II. se zahteva 3-mesečno poskusno delo.

Za objavljenega dela oz. naloge združujemo delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidate vabimo, da oddajo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev na naslov: „LESNINA“ Ljubljana, Parmova 53, 61000 Ljubljana v 15 dneh od dneva objave.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

DOLGA JE POT
DO KVALITETE

OBRTNA ZADRUGA „14“ OKTOBER“ GORNJA RADGONA

Poslužujte se storitev in proizvodov, ki vam jih nudi „14. OKTOBER“ s svojimi člani za področje agrokompleksa.

Energetski program Interaktivno orientirani mikroročunalniški sistemi za kmetijsko proizvodnjo

Mikroročunalniški sistemi za živilsko predelovalno proizvodnjo

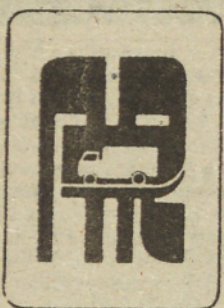
Obrotna zadruga posreduje, organizira in izvaja preko svojih članov: različne vrste instalacijskih in obrtnih storitev, vse vrste gradbenih in zaključnih del v gradbeništvu.

izdelavo kvalitetnih kovinskih cistern, kovinske konstrukcije, izdelava in montaža različnih počitniških in vno-gradniških hišic, razmnoževanje in priprava tiskovin, storitve z gradbeno mehanizacijo in avtoprevoznitvo, druge storitve po dogovoru.

69250 Gornja Radgona
Trg svobode 10
tel.: 0691/74-641

Ob prazniku občine
Gornja Radgona
najtopleje čestitamo!

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
AUTORADGONA
GORNJA RADGONA

Ljutomerska 26
h. c. 069 74-311
telex: 35 236 YU AR

TOZD Proizvodnja bivalnih enot TOZD Proizvodnja nadgradenj TOZD Transport TOZD Avtotrgovina — servisi

- projektiranje, proizvodnja in montaža standardnih in razstavljivih bivalnih enot, bungalovov in počitniških hišic
- izdelava specialnih nadgradenj na vseh vrstah vozil, varnostnih traktorskih kabin, strojne usluge
- servisi na tovornih vozilih, traktorjih in kmetijskih strojih
- prodaja traktorjev in kmetijske mehanizacije programa IMT (pri devizni prodaji dobava takoj)
- prevozi doma in v tujini z lastnim voznim parkom

Cestitamo ob prazniku
občine Gornja Radgona!

MOŠČANCI

Težko slovo — novo upanje

Kako živahno je bilo še lani in leta nazaj v osnovni šoli v Moščancih! Zdaj temu ni več tako, kajti otroci so v tem šolskem letu morali v šolo v Mačkovec (do 4. razreda) oziroma v novo centralno osemletko v Puconce. Šolska zgradba v Moščancih pa sameva... Mnogim je seveda še vedno žal zanjo, toda tako so se odločili zaradi boljših izobraževalnih razmer sedanjih in bodočih rodov mladih.

No, vse kaže, da moščanska šola vendarle ni zapisana propadu.

»Mi si seveda zelo želimo, da bi v njej uredili otroški vrtec.

ŠTEFAN TEMLIN, novi predsednik vaškega odbora: »Smo izgubili, upamo pa, da ne bo dolgo samevala in da se bodo vanjo nastanili predšolski otroci.« (Foto: J. G.)

Učilnici sta še dobri, prav tako tudi kuhinja, le sanitarije bi bilo treba preurediti, pa bi lahko našim malčkom zagotovili predšolsko varstvo. Krajanimo pripravljeni, kolikor je to v naših močeh, pomagati pri uresničitvi tega, nam je dejal novi predsednik vaškega odbora v Moščancih Stefan Temlin. Dodal pa je še, da bi bilo najbrž nepravilno, če bi morali njihovi otroci tudi vrtce obiskovati v Mačkovec, saj bi to pomenilo tako zanje kot starše precejšnje breme. Zato so že vložili prošnjo, oziroma poslali svoj predlog za ureditev otroškega vrtca, ki bi ga obiskovalo več kot 30 otrok iz Moščancev in nekateri iz Pečarovec. Bodo morali dolgo čakati?

ZAGNANI PRI POPRAVILU CEST

Da so Moščančarji pripravljeni z lastnimi sredstvi in delom marsikaj postoriti, dokazuje tudi dve zadnji akciji. Spomladaj so se družno lotili zavarovanja vaških cest, na katere so navozili kar 550 kubičnih metrov gramoza in dva dni precej zagnano prostovoljno delali. Od nekaterih hiš so se akcije udeležili tudi po trije člani. Gradijo pa tudi novo mrtvašnico, kjer so večino del že opravili, za dokončno ureditev pa jim je zmanjkalo denar, zato bodo to nalogo končali, kot kaže, šele prihodnje leto.

JOŽE GRAJ

MOŠČANCI — na levi poslopje bivše osnovne šole, v katerem bi radi imeli otroški vrtec. (Foto: Štefan Abraham)

Proizvajamo vse pekarske izdelke, tudi slaščičarske.
Sprejemamo vsa naročila za torte in ostalo pecivo.

intes

IMA

živilski kombinat intes n.s.o.
tozd pekarna mura b.o.
69250 gornja radgona, lackova 23

Ob občinskem prazniku čestita
vsem občanom gornjeradgonske občine kolektiv Intes, tozd
Pekarna Mura, G. Radgona.

Sistemi za prenos slike in tona

V majhnem kraju ob Muri in ob državni meji z Avstrijo, v Gornji Radgoni, je leta 1955. nastalo obrtno podjetje z imenom ELEKTRO-RADIO, ki se je s časoma preimenovalo v ELRAD. Prve antene v Jugoslaviji so bile izdelane v Elradu, prav tako pribor in visoko frekvenčni kablji. V to obdobje do leta 1965. spada tudi začetek razvoja oddajnikov, pretvornikov, profesionalnega pribora. V družini delovnih organizacij GORENJE se je Elrad vključil 1. 1. 1973. S tem so bili dani novi impulzi za še bolj strmi razvoj Elrada. Danes nudi GORENJE ELRAD vse od izvora TV in radijskih signalov pa do končnega sprejema in je eden od največjih proizvajalcev te opreme v Jugoslaviji.

Distribucija radijskih in TV programov se vrši prek oddajnikov in pretvornikov. TV in radijski signali so elektromagnetno valovanje, ki se širi premočrtno.

Zaradi konfiguracije terena, so številni kraji v senci (območja kjer je signal zelo slab, ali pa ga sploh ni). Na takem območju so postavljeni pretvorniki. Pretvornik sprejema s sprejemno anteno signal od oddajnika, ter ga pretvarja in oddaja z oddajno anteno na drugem kanalu. GORENJE ELRAD nudi v odvisnosti od velikosti področja, ki ga naj pretvornik pokriva, pretvornike od 100 mW do 100 W kompletno s sprejemnimi in oddajnimi profesionalnimi antenami.

TV in radijske signale sprejemamo s pomočjo individualnih anten, skupinskih antenskih naprav (SAN), CATY sistemov.

Pri izbiri anten moramo poleg sprejemnega kanala moramo poznati tudi jakost sprejemnega signala, ki je odvisen od oddaljenosti oddajnika oziroma pretvornika in konfiguracije terena.

Za slabe sprejemne pogoje izberemo anteno z večjim ojačanjem, ker v nasprotnem primeru se nam pojavi na TV sprejemniku šumna slika.

Na hribovitih terenih in večjih mestih, se TV signali odbijajo od večjih površin, kar se odraža na TV sprejemnikih kot refleksna slika. Da odpravimo te motnje izberemo antene z velikim razmerjem spredaj-zadaj in majhnim horizontalnim sprejemnim kotom.

Po pravilni izbiri anten (VHF ali UHF) lahko povežemo te antene klasično ali s TV PLUSOM.

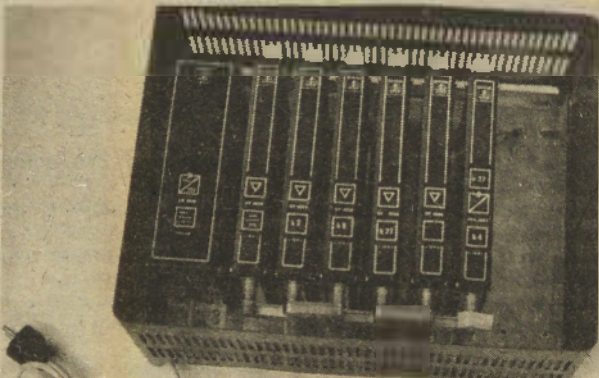
Klasično povežemo antene s pomočjo TKF filtrov, v primeru šumne slike vgradimo v priključno omarico antene antenski ojačevalnik TKO, ki ga napajamo z usmernikom NEO 2202, ali pa ojačamo signale z širokopasovnim ojačevalnikom TKO 2074, ki ga prav tako napajamo z usmernikom.

S TV PLUSOM povežemo antene s TPE filtri. V primeru slabega sprejema uporabljamo TPO ojačevalnike. TV PLUS nam omogoča da lahko preko enega antenskega sistema napajamo tudi več TV sprejemnikov preko TPR razdelilca. Napajanje TV PLUSA je prav tako prek usmernika NEO 2202.

Pri zelo šibkih sprejemnih signalih, ali pri napajanju večjega števila TV sprejemnikov, uporabljamo dvostopenjske ojačevalnike TV PLUS.

V primeru ko lahko z eno sprejemno anteno sprejemamo več UHF signalov iz iste smeri uporabimo TV PLUS z dvema vhodoma.

Skupinske antenske naprave (SAN) omogočajo kvalitetni prejem TV in radijskih signalov v večjih in velikih zgradbah, pri čemer se uporablja en sam antenski sistem. S pomočjo linijskega širokopasovnega ojačevalnika OL 4015 je mogoče takšni sprejem razširiti v več zgradb brez dodatnih antenskih sistemov. Izbira anten je enaka kot pri individualnem sprejemu, ojačevalni sistem pa se projektira na osnovi števila TV priključkov.

Skupinska antenska naprava SAN MULTI.

Ojačevalniki in pretvorniki so izvedeni v najsodobnejši hibridni in polvodniški tehniki. Zaradi večjega dušenja razdelilne mreže UHF programe pretvarjamo s pretvorniki na področje F I, F III. Ojačevalniki in pretvorniki z avtomatsko regulacijo nivoja, nam spreminjajo izhodni nivo sa plus — minus 1 dB, če se vhodni nivo signala spremeni za plus — minus 10 dB.

V razdelilni mreži so prehodne in končne vtičnice, ali pa se razvod vrši preko odvzemnika. V objektih ločimo horizontalni in vertikalni razvod. Vertikalni razvod poteka po stopniščih, kjer je v vsakem nadstropju po en odvzemnik, ki se koristi za dve ali več vtičnic. Od odvzemnikov do vtičnic je horizontalni razvod, prednost tega sistema je v tem da se na vsaki vtičnici zagotovi približno enak nivo signala in to s ustrežno izbiro odvzemnika, prav tako je velika prednost v tem da stanovalci ne motijo eden drugega če slučajno uporabijo napačno priključno vrvico ali pa če v svoji antenski vtičnici napravijo kratek stik.

gorenjeelrad

Tovarna elektronike, elektromehanike, anten in kablov, n. sol. o.
69250 GORNJA RADGONA, Partizanska 3

Za velika naselja projektiramo, proizvajamo in montiramo CATV sisteme, s pomočjo katerih lahko dosežemo visoko kvaliteto sprejema in prenos velikega števila kanalov. Z enim samim sprejemnim antenskim sistemom lahko napajamo veliko število TV priključkov oziroma veliko število objektov.

CATV sistem se sestoji v grobem iz naslednjih elementov:

— sprejemni antenski sistem s profesionalnimi antenami in glavno postajo,

— zunanji kabelski razvod,

— notranje instalacije v objektu.

Na mestu najboljšega sprejema postavimo profesionalni antenski stolp, kjer se pritrdijo antene profesionalne izvedbe. Od tod se po koaksialnih kabljih vodi signal do glavne postaje. Tu so ojačevalniki in pretvorniki za posamezne kanale. Iz glavne postaje se signali vodijo preko koaksialnega kabla v zunanjo — primarno mrežo.

Zunanji kabelski razvod se sestoji iz koaksialnih kablov, linijskih ojačevalnikov, korektorjev in konektorjev. Kable polagamo v PTT jaške, ojačevalna mesta pa montiramo v ormarice. Glavna ali primarna linija poteka v smeri naselja, a od nje se potem cepi skundarna mreža prek odvzemnikov do posameznih objektov naselja. Notranje instalacije v objektih so izvedene s širokopasovnimi ojačevalniki OL 4015 ter z odvzemniki in vtičnicami.

Preko CATV sistemov bo možen satelitski prenos signalov, istočasno je omogočen sprejemanje lokalnih TV programov, v prihodnosti bo možna dvosmerna komunikacija (informacijski sistem, kontrola požarov, vlovov itd.).

Satelitski sprejem TV programov se bo vršil preko posebnih anten (parabol). Signal se bo ojačal z malošumnim predojačevalnikom v frekvenčnem področju 11,7 — 12,5 GHz. V mešalni stopnji se bo pretvorila vhodna frekvenca na medfrekvenco od 950 — 1750 MHz. Vršila se bo demodulacija in remodulacija ter sprejem na UHF področju.

Prenašanje TV programov preko satelita ne bo motila konfiguracija terena in bo možni sprejem v vsakem kraju brez-refleks, prav tako bo možen sprejem TV programov sosednjih držav.

Jugoslavija bo imela 10 kanalov od teh 12 TV in 2 radijska.

GORENJE ELRAD je eden od največjih proizvajalcev TV kanalnikov v Jugoslaviji, saj proizvajamo cca 350.000 komadov letno. Poleg standardnih tipov izdelujemo tudi CATV kanalnik TU 911 P. P. To je univerzalni tip kanalnika, ki pokriva frekvenčno področje od 47 — 293 MHz, ter standardno UHF področje. V kanalnik je vgrajen tudi frekvenčni delilnik oscilatorjeve frekvence, ki je namenjen izvedbi sinteze pri digitalno ugašanih TV sprejemnikih. Ustareli najbolj zahtevni zapadno evropskim normam.

gorenjeelrad

ČESTITA DELOVNIM LJUDEM RADGONSKE OBČINE

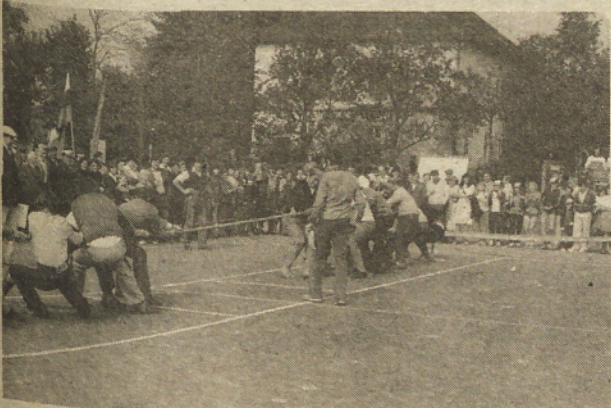
ŠPORTNO-REKREATIVNE IGRE KS

V Puconcih zmagala
KS Tišina

V nedeljo je bil v Puconcih finale tretjih športno-rekreativnih krajevnih skupnosti soboške občine, ki so ga vzorno organizirali telesnovzgojni delavci iz Puconec, pritegnile pa so tudi ipeo številu obiskovalcev.

Po povorci ekip je udeležencem najprej spregovoril predsednik sveta KS Puconci Stefan Harkai. Zatem pa je v imenu ZTKO govoril predsednik Marjan Žekš, v imenu pokrovitelja LD Dolina pa starešina Feri Poredoš. Nastopila je tudi skupina Presenečenje s srednje družbenoslovne šole v Murski Soboti in godba iz soboške Diane.

Na igrah je sodelovalo sedem ekip, medtem ko se lanskeletni organizator finalnih iger Bakovci tekmovalja ni udeležil. Tekmovali so v desetih družabnih igrah, in sicer: vodenju avtogume, slalomu z žogo, žaganju drv, štafetnem teku v vrečah, prevozu vode s samokolnico, visenju na drogu, metu kamna, raznih igrah, prenosu koruznih storžev in vlečenju vrvi.

Rezultati — vodenje avtogume: 1. Tišina, 2. Lipovci, 3. Martjanci; **slalom z žogo:** 1. Puconci, 2. Tišina, 3. Martjanci; **žaganje drv:** 1. Tišina, 2. Martjanci, 3. Bodonci; **štafetni tek v vrečah:** 1. Lipovci, 2. Tišina, 3. Puconci; **prevoz vode s samokolnico:** 1. Lipovci, 2. Tišina, 3. Dokležovje; **visenje na drogu:** 1. Dokležovje, 2. Lipovci, 3. Puconci; **met kamna:** 1. Dokležovje, 2. Bogojina, 3. Martjanci; **razne igre:** 1. Puconci, 2. Tišina in Lipovci; **prenos koruznih storžev:** 1. Puconci, 2. Bodonci, Lipovci in vlečenje vrvi: 1. Tišina, 2. Dokležovje, 3. Puconci. **Skupni vrstni red:** 1. Tišina 63 točk, 2. Lipovci 52, 3. Puconci 45, 4. Martjanci 44, 5. Dokležovje 42, 6. Bogojina 30 in 7. Bodonci 28 točk.

NAMIZNI TENIS — SEL. mlad. turnirji

Dušan Kovač tretji

Drugi republiški selekcijski turnir za mladince, ki je bil v Ljubljani, najboljšima pomurskima mladincema Kovaču in Močanu ni prinesel toliko uspeha kot prvi, ko sta zasedla prvi dve mesti, vendar pa je najvažnejše, da sta se oba uvrstila med peterico slovenskih mladincev, ki bo sodelovala na zveznem pozivnem turnirju. Kovač je z rezultatom 7:2 — poraza je doživel z najboljšima Šorlom in Zalaznikom — zasedel 3. mesto, Močan pa je dosegel rezultat 4:5 po precej slabši igri kot na prvem turnirju in zasedel 5. mesto. V tretji skupini je Zdravec dosegel rezultat 7:2 in zasedel 2. mesto, Benko z rezultatom 4:5 7. mesto in Veren z 1:8 10. mesto. Na podobnem turnirju mladink v Ptujju je Tanja Sinic prvič igrala v drugi skupini ter dosegla rezultat 2:7 in osvojila 9. mesto.

Na regijskem selekcijskem mladinskem turnirju, ki je bil v Gornji Radgoni, je pomursko zastopstvo doseglo nekaj dobrih uvrstitev. V prvi skupini je Benkovič dosegel rezultat 6:1 in zasedel 2. mesto, Kuzma z rezultatom 5:2 3. mesto, Mekicar z rezultatom 4:3 4. mesto, Lazar 6. mesto, Unger S. in Unger M. pa 7. oziroma 8. mesto. V drugi skupini je Lendavčar Varga z rezultatom 5:2 osvojil 2. mesto, Sobočan Veselinovič z istim rezultatom 3. mesto, Perša(Le) je bil četrti, Vrišič(Ra) peti in Gazdag(So) sedmi. V tretji skupini je z rezultatom 7:1 zmagal rivalar iz Lendave, drugi je bil Zajmi iz Radgone in šesti Žitek iz Sobot. V najboljši skupini mladink je brez poraza prepričljivo zmagala Golenkova iz Lendave, drugo mesto z enim porazom je osvojila Vogrinčeva iz Sobot ter sedmo Drozdokova iz Radgone. V drugi skupini je bila Mikolčičeva(Ra) druga, Trčkova(So) tretja in Lahova(So) šesta.

M. U.

MARATON „TREH SRC“ V BOVCU

Uspeh pomurskih
tekačev

Pred kratkom je bil v Bovcu tekaški maraton „Treh src“, katerega se udeležila tudi skupina tekačev iz Pomurja in dosegla nekaj dobrih rezultatov. Prvi je bil drugi v trim teku, Balek je bil tretji na 21 km, pri ženskah pa so v kat. do 18 let na 21 km prva tri mesta osvojile dijakinje. Udeleženci tretjega maratona „Treh src“ v Kranju vabijo, da se ga udeležijo tudi pomurski tekači. Poseben avtobus bo odpeljal 23. oktobra 1982.

Dani Mauko

Dijakinje srednje medicinske šole iz Rakičana — zmagovalke teka na 21 km. Foto: D. Mauko

ŠPORTNA REKREACIJA

Vsi na kolo za zdravo telo

Kot nosilke športno rekreacijske dejavnosti v občini Gornja Radgona se vse bolj uveljavljajo tudi delovne organizacije. Eden zadnjih poskusov je bil športno-rekreacijski dan v Apačah, ki sta ga pripravili športna komisija pri sindikalni konferenci DO Elkom Lina Apače in Partizan Apače pod geslom „Vsi na kolo za zdravo telo!“ Udeleženci so se pomerili v tekmovalnih skupinah in kolesarjenju. Prireditev je lepo uspela, najboljšim pa so podelili pokale in priznanja. K prijetnejšemu vzdušju sta prispevala pozdravni nagovor in osvežilni čaj.

Udeleženci te športno-rekreacijske aktivnosti so si zaželeli več takih akcij.

Jože Lebar

TENIS

Prvenstvo Pomurja v Radgoni

Društvo Partizan Gornja Radgona organizira v soboto, 9., in v nedeljo, 10. oktobra 1982, s pričetkom ob 8.00 uri na igriščih v Gornji Radgoni prvenstvo Pomurja v tenisu. Pravico nastopa imajo vsi občani pomurskih občin. Prijave za tekmovalje sprejema tov. Drozdek, Merkator—Sloga Gornja Radgona najpozneje do 8. oktobra 1982. Zrebanje bo 8. oktobra 1982 ob 18.00 uri v prostorih Hotela Grozd v Gornji Radgoni. Prijavnina znaša 100,00 dinarjev za posameznika in za par.

M. S.

SRL — ŽENSKE

Zmaga Radgone

V petem kolu tekmovalja slovenske ženske rokometne lige je Radgona zmagala v Dupljah z rezultatom 16:14. Junakinja srečanja je bila Slavica Mlinarič, ki je dosegla 13 golov. Polano pa je v Škofijah premagala Burja 9:12. Najučinkovitejša je bila Toplakova s 5 goli.

V naslednjem kolu igra Radgona doma s Pekom, Polana pa gostuje v Kočevju.

SNL

Mura le točko

V sedmem kolu tekmovalja slovenske nogometne lige je soboška Mura igrala doma s Primorjem le neodločeno 1:1. Gol za Muro je dosegel Hartman. Lendavska Nafta je gostovala pri vodčem Slovanu in izgubila z 0:3.

V naslednjem kolu igra Nafta doma s Smartnim, Mura pa gostuje v Titovem Velenju.

POMURSKA NOGOMETNA LIGA

Rezultati — 6. kolo

Hotiza: Tišina 5:0	
Tešanovci: Črenšovci 4:0	
Radgona: Petišovci 2:4	
Lipa: Turnišče 3:6	
Bakovci: Dobrovnik 6:1	
Veržej: Beltinca 3:0	
Veržej 6 4 2 0 17:5 10	
Hotiza 6 5 0 1 16:6 10	
Beltinka 6 4 1 1 24:11 9	
Turnišče 6 4 1 1 23:11 9	
Tešanovci 6 3 1 2 16:12 7	
Dobrovnik 6 2 3 1 18:16 7	
Bakovci 6 2 2 2 16:11 6	
Petišovci 6 2 1 3 12:12 5	
Črenšovci 6 0 3 3 7:15 3	
Tišina 6 0 3 3 5:18 3	
Lipa 6 0 2 4 9:27 2	
Radgona 6 0 1 5 7:26 1	

I. MNL M. Sobotna

Rezultati — 4. kolo

Puconci: Bogojina 3:2	
Apače: Rogašovci 5:1	
Dokležovje: Čarda 1:5	
Salovci: Rakičani 3:3	
Rakičani 4 3 1 0 16:5 7	
Čarda 4 3 1 0 15:4 7	
Salovci 4 3 1 0 10:6 7	
Puconci 4 2 1 1 10:5 5	
Bogojina 4 1 1 2 5:13 3	
Apače 4 1 0 3 9:13 2	
Dokležovje 4 0 1 3 6:12 1	
Rogašovci 4 0 0 4 2:15 0	

II. MNL M. SOBOTA

Rezultati — 4. kolo

Romah: Pušča 0:2	
Gančani: Vrelec 11:2	
Brattonci: Grad 0:4	
Ižakovci: Melinci 1:0	
Pušča 4 3 1 0 17:5 7	
Grad 4 3 0 1 14:6 6	
Ižakovci 4 2 1 1 10:8 5	
Romah 4 2 1 1 6:5 5	
Melinci 4 1 2 1 13:8 4	
Gančani 4 1 2 1 15:12 4	
Brattonci 4 0 1 3 5:18 1	
Vrelec 4 0 0 4 6:24 0	

III. MNL M. Sobotna

Rezultati — 4. kolo

Križevci: Selo 2:2	
Prosenjak: Filovci 10:2	
Serdica: Cankova 1:1	
Slaveči: Tronejnik 1:1	
Selo 4 3 1 0 18:7 7	
Serdica 4 3 1 0 14:3 7	
Prosenjak 4 3 0 1 22:7 6	
Cankova 4 2 1 1 11:9 5	
Slaveči 4 1 1 2 3:11 3	
Filovci 4 1 0 3 8:23 2	
Križevci 4 0 1 3 5:12 1	
Tronejnik 4 0 1 3 2:11 1	

MALI NOGOMET

Radenska —
„Zlata selekcija“
11:6

V Radencih je bilo prijateljsko srečanje v malem nogometu med ekipno „Zlate selekcije nedeljskega“, za katero so nastopili: Tof, Oblak, Vogrinec, Daneu, Klemenc, Popivoda, Brodnik, Polončič, Pavčič, Hvale, Rifle ter ekipo Radenske, za katero so v prvem polčasu igrali pomurski direktorji, v drugem polčasu pa neposredni proizvajalci Radenske. Tekmo sta povezovala Janez Čišnovar in Dodo. Zmagala je Radenska zaradi boljše igre neposrednih proizvajalcev, ki so popravili rezultat direktorjev iz prvega polčasa. Izkupiček so namenili v korist društva paraplegikov.

D. Mauko

JUDO

Vpis novih članov

Judo Partizan Murska Sobotna bo v torek, 12., in v četrtek, 14. oktobra 1982, od 18. do 20. ure vpisoval nove člane v judo šolo. Vpisovanje bo v domu Partizan za pionirje, pionirke, mladince, mladinke, člane in članice.

KAJAKAŠKI MARATON

Dve drugi mesti

Na reki Savi v Zagrebu je bil mednarodni kajakaški maraton v spustu na 42 kilometrov, katerega se je udeležilo okrog 300 tekmovalcev. Pri članih C-2 sta Franc in Andrej Titan zasedla drugo mesto. Pri pionirjih K-1 je bil Milan Karas drugi, Borut Borovič pa peti.

25 LET STRELSTVA V KANČEVCIH

Ob jubileju bodo razvili prapor

Strelska družina Goričko Kančevci letos praznuje 25-letnico uspešnega delovanja. V ta namen organizirajo v nedeljo, 10. oktobra 1982, ob 10.00 uri v galskem domu v Kančevcih proslavo, na kateri bodo počastili jubilej, razvili prapor in zaslužnim podelili priznanja. To bo hkrati tudi osrednja strelska proslava v soboški občini ob bližajočem se občinskem prazniku.

V Kančevcih je bila pred 25 leti ustanovljena strelska družina Goričko, njen prvi predsednik pa je bil Jože Farkaš, ki ima tudi veliko zaslug za razvoj strelstva v tem kraju na Goričkem. Prvi vidnejši uspeh so strelci iz Kančevcev dosegli leta 1969 na tekmovalju v Prosenjakovcih, kjer so osvojili šesto mesto v soboški občini. Dve leti kasneje so se strelci iz Kančevcev vključili v ligaško tekmovalje in v četrti skupini osvojili drugo mesto, za kar imata največ zaslug Koloman Lepoš in Emil Panker. Tega leta so v počastitev prvega maja organizirali tekmovalje z malokalibrsko puško, na katerem je Adam Kučinec (SD Borac, M. Sobotna) dosegel 101 krog od 150 možnih. V letu 1962 je strelstvo v Kančevcih doseglo velik razmah.

SPEEDWAY — 5. ZLATA ČELADA AMD GORENJE—VARSTROJ LENDAVA

Tretjič zmagovalec
Ivan Mauger

— DOMAČIN ŠTEFAN KEKEC OSMI

Avto-moto društvo Gorenje-Varstroj iz Lendave je preteklo soboto in nedeljo na stadionu v Petišovcih že petič pripravilo mednarodno dirko za Zlato Čelado. V sobotni kvalifikacijski dirki je med 25 tekmovalci iz desetih držav zmagal Hadek s Češkoslovaške, ki je prvi privozil na cilj v vseh treh vožnjah. V kvalifikacijah je nastopilo tudi osem Jugoslovancev, ki pa se niso uspeli uvrstiti v nedeljski finale. Najbližje cilju je bil Radgončan Vlado Kocuvan, ki pa priložnosti ni izkoristil. Na finalni dirki je nastopilo 16 tekmovalcev, od tega 12, ki se je kvalificiralo iz sobotne dirke, ter štirje nosilci skupin, med katerimi je bil tudi domačin Štefan Kekec. Letošnji državni prvak Kekec je odlično štartal v prvih treh vožnjah in se uvrstil v polfinale, s čimer mu je že bilo zagotovljeno osmo mesto. Ker so bili po šestih vožnjah znani samo trije finalisti, sta za četrto mesto v velikem finalu morala še enkrat voziti Anglež Wilson in domačin Kekec. Uspešnejši je bil Wilson. V malem finalu je Kekec zasedel četrto mesto, končno pa je zasedel osmo mesto. Sicer pa je bil Štefan Kekec izredno vesel zmage nad Maugerjem. Čeprav je organizatorjem nagajalo vreme, zlasti v soboto, ko je bilo zaradi razmočene proge tudi nekaj padcev, ki pa so se končali brez posledic, so dirke vzorno pripravili. Dirke si je ogledalo okrog 5.000 ljubiteljev moto športa. Zlato Čelado je osvojil Ivan Mauger, tokrat že tretjič.

Vrstni red: 1. Mauger (NZ), 2. Wilson (VB), 3. Jankowski (Pol.), 4. Berlinski (Pol.), 5. Hajdu (Mad.), 6. Mayr (ZRN), 7. Adorjan (Mad.) in 8. Kekec (Jug.).

JUGOSLOVANSKI KASAŠKI MARATON

Zmagala Dimitrija MS
Marko Slavič

Konjeniški klub Ljubljana je na hipodromu v Stožicah pripravil veliko konjeniško prireditev, na kateri je bil v središču zanimanja okrog 2.000 obiskovalcev jugoslovanski kasaški maraton na 4.000 metrov. Prepričljivo je zmagala Dimitrija MS z Markom Slavičem mlajšim iz Ključarovec. Dosegla je kilometrski čas 1:27,4. Fegrina (A. Slavič) je bila tretja. To je vsekakor še en lep uspeh ljutomerskih kasačev.

Od ostalih ljutomerskih kasačev velja omeniti zmago Albe MS (Marko Slavič, m. Ključarovič), v dirki za od 3 do 12-letne kasače z dvema tekoma in avtoštarom s časom 1:26,9, ter drugo mesto Fegrine v dirki za od 4 do 12-letne kasače na 1.800 metrov s časom 1:22,9.

OBC. PRVENSTVO V KROSU

Sodelovalo 430
atletov in atletinj

V organizaciji ZTKO Ljutomer in učiteljev telesne vzgoje je bilo občinsko prvenstvo v jesenskem krosu, na katerem je sodelovalo 430 atletov in atletinj. Žal tudi tokrat niso tekmovali predstavniki delovnih organizacij, ustanov in društev Partizan, temveč le predstavniki osnovnošolskih društev. Najboljši bodo sodelovali na krosu „Deja“, ki bo 17. tega meseca v Titovem Velenju.

Rezultati — Pionirji (1975—75): 1. Kosi (Cv), 2. Šalamun (VV), 3. Grut (IC); (1972—73): 1. Horvat (Šaf), 2. Kavčič (IC), 3. Farkaš (VV); (1970—71): 1. Golob (CG), 2. Gaberc (Ve), 3. Semenič (CG); (1968—69): 1. Habjanič (IC), 2. Kolman (Ša), 3. Müller (IC); **Pionirke — (1974—75):** 1. Sever (Cv), 2. Vrbančič (IC), 3. Gjerek (IC); (1972—73): 1. Habjanič (Ce); 2. Tršovec (Cv), 3. Jurčič (IC); (1970—71): 1. Kovačič (Ce), 2. Zajnkovič (Ša), 3. Rojht (Buč); (1968—69): 1. Kovačič (Ce), 2. Belšak (CG), 3. Kovačič (Ce); **Ml. mladinci:** Krajčan (Gim); **St. mladinci:** 1. Smolkovič (Marles), 2. Torič (Gimn), 3. Fridau (Gimn); **Ml. mladinke:** 1. Koki (Gimn), 2. Bogdan (Gimn), 3. Krauthaker (Gimn); **St. mladinke:** 1. Potočnik (Gimn);

Skupni vrstni red: 1. Ivan Cankar 46,5 točk, 2. Veržej 18,5, 3. Cvetko Golar 16,00, 4. Cven 15,0, 5. Safarsko 11,5, 6. Cezanjevi 6,0, 7. Križevci 6,0, 8. Vučja vas 4,0, 9. Strožja vas 3,5 in 10. Bučkovi brez točke.

T. Ficko

od 300 možnih v trostavu, prvi pa je bil tudi na družinskem tekmovalju ob 22. juliju. V ligaškem tekmovalju pa so strelci iz Kančevcev zasedli drugo mesto. Zatem je nekaj časa vladalo mrtilvo, ponovno pa je strelstvo zaživelo leta 1971. V tem času se je strelska

sodelovali na republičkih tekmovaljih. Za dobro delovanje strelske družine Goričko Kančevci ima tudi veliko zaslug sedanji predsednik Geza Malačič. Strelstvo pa ima v Kančevcih tudi vse možnosti za nadaljnji razvoj.

F. M.

Železne dveri še naprej rjavijo

Mirno lahko zapišemo, da je krajevna skupnost Železne dveri, katero sestavlja 9 vasi: Železne dveri, Radomerje, Radomerščak, Jeruzalem, Ilovci, Gresovščak, Slamjak, Cuber in Plešivica, pretežno hribovita in verjetno najbolj znana krajevna skupnost — vsaj

po imenih. Jeruzalem in Železne dveri sta vinorodni območji, ki sta ponesli ta imena v svet.

1200 krajanov je pretežno delavsko-kmečkega porekla, saj je tu precej kmetov, ostali pa se vozijo na delo v Ljutomer ali Ormož. Zanimivo je to, da kljub tolikim

vinogradom ni v tem okolici prebivalca, kateremu bi dohodek od vinograda bil edini vir življenja. So pa kooperanti, ki imajo sklenjene pogodbe z DO Ljutomerčan.

V preteklih letih so na tem območju precej naredili. O tem kaj več predsednik

KS Železne dveri Slavko Ivanjnski:

»V preteklih letih smo asfaltirali in popravili 9 kilometrov krajevnih cest. Zanimivo je tole, da smo asfaltirali tudi ceste, ki so občinske in bi jih morala urediti cestno-komunalna skupnost, smo jih pa dejansko krajanji sami s samoprispevkom. V naši krajevni skupnosti smo uredili tudi oskrbo z vodo, saj skoraj ni gospodinjstva, ki ne bi imelo tekoče vode. Okrog 260 je takšnih gospodinjstev. 27 kilometrov vodovodnih cevi smo položili, vodo pa dovajamo iz sosednje občine Ormož. Zgradili smo tudi en transformator, tega so pravzaprav zgradili vaščani Gresovščaka sami.«

»Tovariš Ivanjnski, Železne dveri, dvorec, ki naj bi nekaj pomenil, se je lansko leto pričel rušiti. Kako napredujejo dela tam?« »Nikakor, saj v občini ne najdemo sredstev in se ne morejo

sporazumeti, kako bi sanirali nastalo škodo. V tej stavbi je imela krajevna skupnost tudi svoje prostore, ki jih sicer še delno uporabljamo, a na lastno odgovornost, saj

se več ali manj vse podira. Res pa je tudi, da dokumentacije ne moremo spraviti nikamor drugam.«

»V večini ostalih KS v občini Ljutomer so si kot prioriteto nalogo zadali tudi telefonijo. Kako pa je s tem pri vas?« »Kot kaže pri nas še ne bo telefona tako kmalu. Pošta je sicer pred nedavnim mimo naše vasi potegnila vod, a se ne bomo priključili na njega. Žev prejšnjem srednjeročnem obdobju smo se pričeli pogovarjati o telefonu. Takrat smo prosili za predračunske vrednosti, ki pa jih nikoli nismo dobili. Odgovori so bili zelo nejasni, brez števil. Sedaj, ko so postavili ta vod, pa so naenkrat zbrali vaščane in jim rekli, da sedaj vod je, stal pa bo dva milijona novih dinarjev. Na tem sestanku bi nas skoraj pobralo, saj vendar nimamo toliko denarja. Tako bomo še nekaj časa ostali brez telefona.«

»Kaj pa načrti za naprej?«

»Se naprej si bomo prizadevali vzdrževati naše krajevne ceste, saj bi na vseh morali narediti asfaltno prevleko, čeprav je grobi asfalt

Slavko Ivanjnski: »V naši krajevni skupnosti smo aktivni vsi: DPO, društva in krajanji. V zadnjih letih smo dosegli nekatere pomembne uspehe.«

že na cestah. Tudi transformatorje bi rabili, načrtujemo pa še gradnjo prostorov za potrebe krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v KS — mladine, komunistov, SZDL in ostalih.«

»Kako pa so aktivne te DPO in društva?«

»Lahko bi jih ocenil kot zelo aktivne, predvsem gasilce, socialistično zvezo, mladino in ostale. Kadarkoli se lotimo kakšne akcije, smo družni in složni, nikoli nam ni žal prostega časa.«

Dušan Loparnik

Tudi telefona še ne bo v tej krajevni skupnosti. Osamljen je ostal ta kabel in osamljeni bodo ostali vaščani, ki jih sicer ni strah nobenega dela in akcij.

ELKOM LINA

Proizvodnja glasbil, lesnih in kovinskih izdelkov n. sol. o., Apače 2, tel. 79-007, 79-017, 79-020, 79-021, telegram: LINA Apače

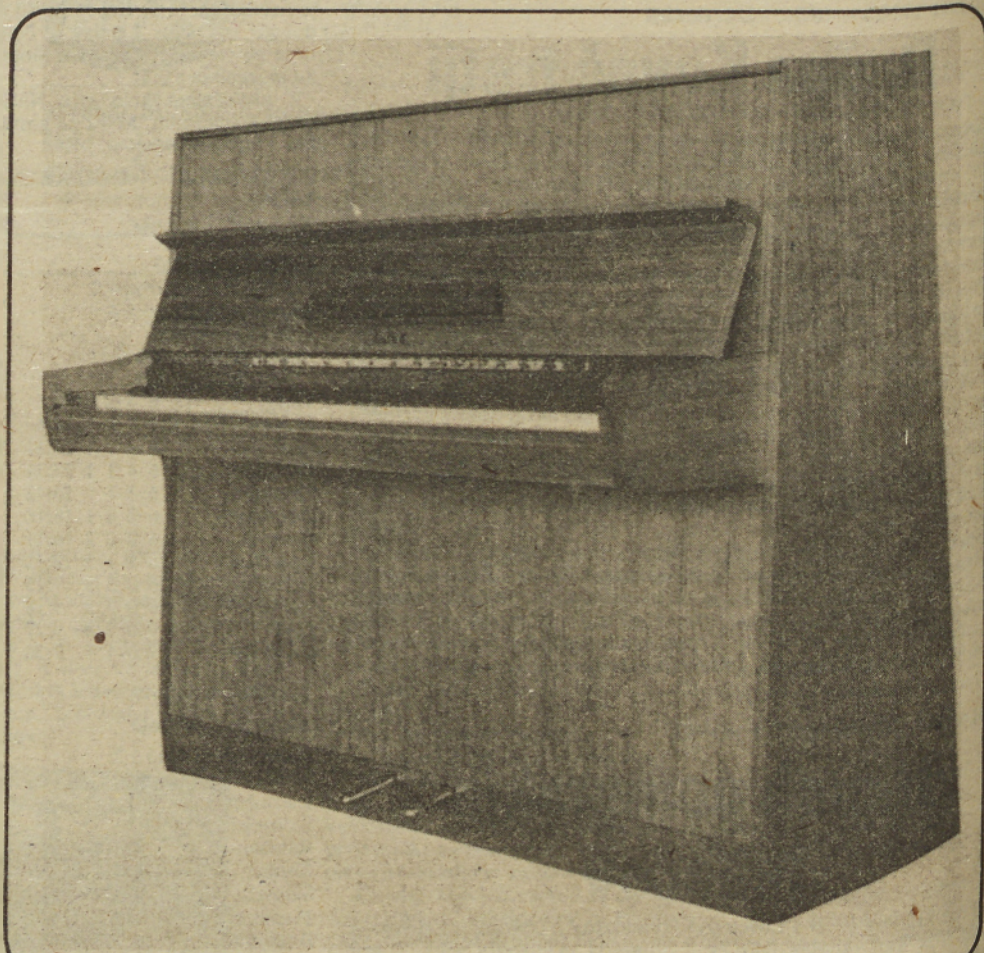
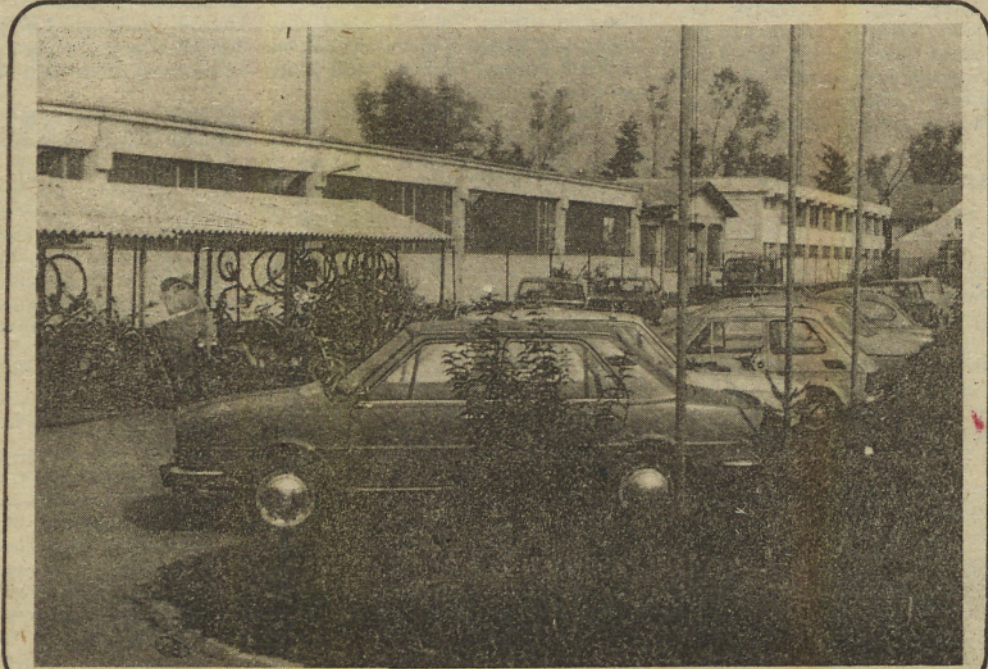
LINA je postala predvsem tovarna glasbil. Ob dolgotrajnih prizadevanjih in bogatih delovnih izkušnjah, so uspeli razviti nove pianine, ki so izdelani iz najkvalitetnejšega resonančnega lesa, so solidne konstrukcije in moderne dizajna s katerim se vklaplajo v vsak prostor. Tehnična in likovna do-

vršenost LINA pianinov je na svetovni ravni in zadovolji okus tudi najbolj prefinjenega kupca. Prav zaradi teh prednosti so pianini zelo dobro sprejeti na domačem in tujem trgu.

V zaključni fazi se nahaja tudi proizvodnja drugih glasbil, kar je dokaz da se LINA dokončno preusme-

rja v proizvodnjo glasbil, kot nosilnim proizvodnim programom.

Pred skorajšnjo realizacijo pa je že tudi izvoz pianinov na zahodno tržišče. Delovna organizacija vlaga velike napore za povečanje izvoza. Trenutno je to sodelovanje z Avtoradgono iz Gornje Radgone pri izvozu bungalovov.

LINA — proizvodnja glasbil, lesnih in kovinskih izdelkov čestita občanom radgonske občine ob njihovem prazniku!

Prenovljen hotel „GROZD“ v Gornji Radgoni.

Hotel Grozd, ki se nahaja v središču mesta, je bil pred kratkim obnovljen, tako da razpolaga s 54 ležišči v 38 sobah (vse sobe imajo TWC) in eno najlepših restavracij v Pomurju s cca 200 sedeži. V sklopu hotela je tudi sodobno urejen lokal Radgonska klet, kjer vam v ambientu klasične kleti postrežejo z domačimi prlekimi specialitetami.

**TOZD GOSTINSTVO IN TURIZEM
„GROZD“ GORNJA RADGONA**

Janjev hram, oddaljen 8 km od Gornje Radgone, je bil zgrajen 1837. leta v kraju Janjev vrh kot letni dvorec lastnikov radgonske kapelskih gorc. Sedaj je preurejen v zanimiv turistični objekt, kjer postrežemo z domačimi specialitetami in kakovostnimi vini. Odprt od 17.00 do 20.00. Za najavljene skupine odprt po dogovoru. Informacije in rezervacije: „RADENSKA“, TOZD GROZD, 89250 Gornja Radgona, tel.: (069) 74-030.

Čestitamo občanom radgonske občine ob njihovem prazniku!

tedenski koledar

PETEK, 8. oktober — Pelagija
SOBOTA, 9. oktober — Abraham
NEDELJA, 10. oktober — Zlatko
PONEDELJEK, 11. oktober — Emilijan
TOREK, 12. oktober — Maksimilijan
SREDA, 13. oktober — Edvard
ČETRTEK, 14. oktober — Nedeljk

kino

GORNJA RADGONA

8. oktobra ob 17. uri sovjetski film: „POSADKA“;
8. oktobra ob 19. uri nemški film: „ZGODBE ČUVAJA PLAŽE“; ogled filma otrokom ni dovoljen.
9. oktobra ob 19. uri domači film: „BERLIN KAPUTT“;
10. oktobra ob 17. in 19. uri domači film: „DESETI BRAT“;
12. oktobra ob 19. uri domači film: „PUSTOTA“;
13. oktobra ob 17. in 19. uri domači film: „RAZSELEJENA OSEBA“;
14. oktobra ob 17. in 19. uri domači mladinski film: „UČNA LE-TA IZUMITELJA POLŽA“.

LJUTOMER

9. oktobra ob 20. uri ter 10. oktobra ob 17.45 in 20. uri zahodno-nemški film: „ABC OD LJUBEZNI DO SEKSA“.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

9. in 10. oktobra film: „KO SE BLIŽA KONEC“.

ČRENŠOVCI

8. in 9. oktobra ameriški barvni film: „DETEKIV TOMA“.

„PARTIZAN“ ŠALOVCI

9. oktobra francoski barvni film: „POLICISTKA“.

prodam

ŽAGAN LES ZA OSTREŠJE in novo hidravlično koso za traktor ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-3675

GROZDJE PRODAJ. Alojz Stevanec, Tropovci 22/B. M-3678

GROZDJE Z BRAJD (jurko in klinion). brejo telico in motorno žago prodam. Franc Pintarič, Petanjci 106, p. Tišina. M-3679

19 AROV ZEMLJE ob asfaltni cesti Radgona—Cmurek prodam. Možna gradnja. Informacije po telefonu 74-595. M-3680

SVINJO z malimi pujski, starimi pet tednov, prodam. Dolnja Bistrica 88. M-3681

PARCELO ZA VIKEND NA VANEČI PRODAJ. Telefon po 19. uri: 22-080. M-MM

VISOKO BREJO SVINJO PRODAJ. Novak, Gaberje 115. Le-313

MOŠKE OBLEKE, velikost 50—56, in zimske plašče, malo rabljene, uvožene iz Amerike, ugodno prodam. Ogled in ugoden nakup vsak dan do 14. oktobra ob 9. do 14. ure. Žerdin, dom upokojeencev, 3. nadstropje, M. Sobota. M-3682

KRAVO, tri mesece brejo, prodam. Poznanovci 60. M-3683

TRAJNOGORECO PEČ TOBI PLAMEN, skoraj novo, prodam. Janez Kovačič, Gregorčičeva 39. Beltinci. M-3684

GROZDJE (več sort) prodam. Andrejci 7, p. Martjanci. M-3686
OJACEVALEC LESLI TREP ZA ORGLE, 100 W, prodam. Marjan Perša, Rožički vrh 75, p. Videm ob Ščavnici, telefon dopoldne 73-040, interna 408. M-3687

PEUGEOT 204, dobro ohranjen, nujno prodam. Kličite po telefonu 73-040, interna 395, po 14. uri. pa 73-209. M-3685

LEPE SADIKE MAČEH PO ZELO UGODNI CENI PRODAJ. Markišavci 36/B. M-3690
ŠKODO in fiat 1300, oba neregistrirana, ugodno prodam. Šebjanč, Sebeborci 10, p. Martjanci. M-3692

POHIŠTVO ZA SPALNICO PRODAJ. Geza Maček, Puconci 22/C. M-3693

LADA 1600, stara tri leta, naprodaj. Srša, Melinci 163/B. M-3695
GROZDJE (800 kg) zelo ugodno prodam. Janez Ošljaj, Strehovci 52. M-3696

ZASTAVO 750, registrirano do maja 1983, prodam. Kupšinci 37/A. M-3697

BELO IN RDEČE GROZDJE PRODAJ. Jošar, Križevci 68 v Prekmurju. M-3698

GROZDJE (rizling) in stelo kravo, pripušeno, staro sedem let, prodam. Andrejci 13. M-3699

ZASTAVO 101 LUX PRODAJ. Vrtina 8, stanovanje 43, Murska Sobota. M-3701

ZASTAVO 101 C/1300, letnik 1981, prodam. Alojz Novak, Šalinci 14, p. Križevci pri Ljutomeru. Ogled po 15. uri. M-3702

RABLJENO POHIŠTVO, starejšega tipa, primerno za brivsko obrt, zelo ugodno prodam. Informacije po telefonu 22-769 — od 6. — 11. ure. M-3706

MALE PUJSKE PRODAJ. Lipovci 178. M-3707

SIPOREKS, 25 cm, 6 m³, ugodno prodam. Lanjšček, Prešernova 59, Murska Sobota. M-3708

ŠKODA Š 100, registrirana do 5. 7. 1983, naprodaj. Štefan Lebar, Staneta Rozmana 6, Murska Sobota. M-3641

KORUZO Z NJIVE V TEŠANOVCIH (35 arov), prodam. Fujs, Grajska 6, Murska Sobota. M-3709

UVOŽENO PEČ Z GORILNIKOM, 20.000 kalorij, prodam. Vrazova 14, Murska Sobota. M-3710

GROZDJE, večjo količino, prodam. Gradišče 7, p. Tišina. M-3711

SILAŽNI KOMBAJN FELLA, v dobrem stanju, naprodaj. Brezovica 65, p. Velika Polana. M-3712

MOPED, 4-prestave, izpit ni potreben, v dobrem stanju, prodam. Kupšinci 69. M-3714

FIAT 126 P PRODAJ. Kupšinci 47. M-3715

GROZDJE Z BRAJD PRODAJ. Tropovci 26. M-3716

ZASTAVO 101, letnik 1976, prodam. Panonska 22, Bakovci. M-3718

PLOČEVINO 4 m x 1 m x 4 mm (3 kom.) in zastavo 101, staro dva meseca, karambolirano, prodam. Avgust Horvat, Martjanci 39/B. M-3720

1000 I SLIV Z DVEMA SODOMA, več vinskih sodov, slamo-reznic s puhalnikom, 14-colno, drobilec z elektromotorjem, 13,5 KM, 4-delne klinaste brane in nakladalec za gnoj prodam. Lola Ribarja 8, Murska Sobota. M-3722

BREJO KRAVO, staro tri leta, prodam. Franc Celec, Murski Črnci 15, p. Tišina. M-3725

MALE PUJSKE PRODAJ. Vaneča 80, p. Puconci. M-3727

KOMBINIRANI, 5-operacijski mizarski stroj in hidravlično mizarsko stiskalnico na toplotno grejje, malo rabljeno, prodam. Stajniko, Noršinci 1/C, p. Ljutomer. In-361

Birostoritve!

Prepisi, prerisi, kopiranje, fotokopiranje, tehnično risanje načrtov po že izdelanih skicah. Nudimo tudi ostale pisarniške usluge.

S kvalitetno opravljenimi in hitrimi uslugami se še v bodoče najtopleje priporočamo.

Tone Frelih, Lendavska 19, Murska Sobota.

WARTBURG CARAVAN, letnik 1976, prodam. Informacije vsak dan po 15. uri. Velnar, Razlagova 46, Murska Sobota (vrstne hišice). M-3728

PUJSKE, stare sedem tednov, prodam. Farkaš, Zvezna 15, Rakičan. M-3729

AVTO PALACE, garažiran, v odličnem stanju, prodam. Zlato Pavlica, Gornja Radgona, Cankarjeva 6, telefon 74-128. M-3730

OPEL KADETT, odlično ohranjen, prodam. Černelavci 32. M-3731

OPEL REKORD, 1700 m³, registriran in v voznom stanju, lahko tudi po delih, zelo poceni prodam. Telefon 76-215 — po 16. uri. M-3732

TELEVIZOR črno-beli, prodam. Jože Kovačič, Krog 158/a. M-3733

KRAVO, brejo sedem mesecev, kontrola A, prodam. Koren, Renkovci 63, p. Turnišče. M-3734

PEUGEOT 504, letnik november 1978, prodam. Naslov v upravi lista. M-3735

TELEVIZOR GORENJE, nov, črno-beli, prodam za 3.000 din ceneje. Alojz Kovač, Drobinci 2, p. Apače. M-3736

GRADBENO PARCELO V RAKIČANU PRODAJ. Horvat, Stara 5, Murska Sobota. M-3737

MALE PUJSKE PRODAJ. Domajinci 35. M-3739

ZASTAVO 101 po delih prodam. Milan Čurman, Serdica 67, p. Rogoševci. M-3740

FORD CAPRI, obnovljen, ugodno prodam. R. P., Gregorčičeva 15, Murska Sobota. M-3741

KVALITETNO VINO, letnik 1981, večjo količino, prodam. Informacije: Integral, Glavni trg 1, Ljutomer. In-363

TOVORNI AVTO MAN 635, kiper, prodam. Jože Antolin, Gaberje 96. Le-315

ZASTAVO 750, letnik 1977, ugodno prodam. Banovci 1, p. Veržej. In-358

FIAT 126 P, letnik 1980, prodam. Naslov v upravi lista. In-359

NEŠKROPLJENA JABOLKA po 7 din za kg prodam. Možnost nabiranja. Smodiš, G. Petrovci 89. M-3654

KOMBINIRANI VOZIČEK (globoki in športni) prodam. Naslov v upravi lista. M-3655

DVE KRAVI (stari 4 in 7 let) obe sedem mesecev breji prodam. Robert Kerec, Zenkovci 80. M-3658

POHIŠTVO — KOMPLETNO SPALNICO — po zelo ugodni ceni prodam. Časar, Stara 3, 5. nadstropje, M. Sobota. M-3658

ŠKARJE — strojne — 1000 x 3, prodam. Geza Kranjec, Martjanci 28, telefon 72-001. M-3659

TRAKTOR HOFERSCH-RANTZ s kosilnico in jermenico prodam. Alojz Ficko, Kovačevci 17, p. Grad. M-3660

RENAULT-6, registriran do junija 1983, ugodno prodam. Leopold Černela, Stara 3, Murska Sobota. M-3661

KADETT L, 1968, malo karamboliran, prodam za 20.000 din ali po delih. Andrej Klemenčič, Kocjan 12, p. Videm ob Ščavnici. M-3662

OPEL REKORD POCENI PRODAJ. Naslov v upravi lista. M-3664

KOMBINIRANI (plinsko-električni) ŠTEDILNIK, napo in nerjaveče pomivalno korito ugodno prodam. Berden, Prešernova 20, Murska Sobota. M-3665

VEČJO PARCELO ob asfaltni cesti v bližini Gornje Radgone, z lokacijskim dovoljenjem, prodam. Naslov v upravi lista. M-3663

MOPED M 14 AVTOMATIK, skoraj nov, prodam. Gusti Horvat, Rakičan 118. M-3666

NOV OJACEVALEC ZA KLTARO, 50 W, prodam. Zdenka Graniša, Staneta Rozmana 6, Murska Sobota. M-3646

RDEČE GROZDJE in jabolka za predelavo prodam. Štefan Ritupe, Andrejci 3/A, p. Martjanci. M-3647

JABOLKA ZA OZIMNICO ali za predelavo prodam. Cena ugodna. Naslov v upravi lista. M-3648

TERMOAKOMULACIJSKO PEČ, 3 KW, prodam. Ignac Zver, Mlajinci 1/C, p. Martjanci. M-3649

SEJALNIK TEMPO, 16-redni, prodam. Strukovci 25, p. Bodonci. M-3651

KRAVO, dobro mlekarico, prodam. Ogled v soboto in v nedeljo. Moščanci 73. M-3652

HIŠO z gospodarskim poslopjem v Pertoci s 5 ha posestva ali brez prodam. Vprašati v Domajincih 29. M-3653

TRAKTOR FERGUSON 533, star dve leti, prodam. Prevoženih 540 ur. Marija Potočnik, Grabe 18, p. Apače pri Gornji Radgoni. M-OP

RENAULT 6 TL, vozen, registriran, tudi po delih, prodam. Žerdin, telefon 069 81-829 — od 6. do 14. ure. In-354

LADO 1200, letnik 1973, prodam. Jože Lukač, Krog 158/A. M-3672

PRIKOLICO za osebni avtomobil, nosilnost 1000 kg, z novo cerado, prodam. Nedž Kotorčević, Otovci 70, p. Mačkovci. M-3673

GROZDJE (šmarico) iz vinograde prodam. Binder, Domanjševci 14. M-3676

kupim

MEŠANI GOZD (jelka, hrast, bukev) kupim. Naslov v upravi lista. M-3721

MOTOR MZ, star do štiri leta, kupim. Ponudbe po telefonu 81-157, interna 44. In-360

sobe

DIJAKINJO ali mlajšo žensko za manjšo pomoč sprejemem na stanovanje. Ana Horvat, Kocljeva 6/A. M-3668

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero, opremljeno ali neopremljeno, za eno leto, iščeta mlada zakonca. Možnost plačila vnaprej. Ponudbe popoldne po telefonu 21-036. M-3717

Čestitke in pozdravi

Dragemu sinu in bratu Antonu Semnu iz Nedelice, ki je trenutno na odsluženju vojaškega roka v Brčkem iskreno čestitajo za 19. rojstni dan ter želijo izpolnitev vseh življenjskih upov — mama oče in sestra Nada.

Martinu Šteineru iz Beltincev, ki služi vojaški v Pivki, iskreno čestitajo ob praznovanju 20. rojstnega dne ter mu želijo še veliko lepih trenutkov v novem okolju in čim hitrejšo vrnitev med svoje najdražje — oče in mama. Čestitki se pridružujejo Andrej iz Kranja.

Tovarišici Anici Čurovici in Markovci se za 25-letno poučevanje na osnovni šoli Markovci najlepše zahvaljujejo za ves trud in prizadevnost — nekdanji in sedanjí učenci.

LIVARNA BARVNIH KOVIN SE PRIPOROČA ZA OBISK. Tone Gomboc, Pristava 36, p. Ljutomer. M-3453

zaposlitve

KV PEKOVSKEGA POMOČNIKA takoj zaposlimo. Hrana in stanovanje v hiši. Pekarna Vidie, Brata Rupar 9, Jesenice na Gorenjskem. M-OP

DEKLE ZA PRIUČITEV DELA V BIFEJU v Ljubljani sprejmemo. Delo dopoldansko, nedelje proste, stanovanje preskrbljeno. Telefon: 061 443-857. M-3723

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA PRIUČITEV DELA V BIFEJU v Ljubljani sprejmemo. Delo dopoldansko, nedelje proste, stanovanje preskrbljeno. Telefon: 061 443-857. M-3723

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

DEKLE ZA ČIŠČENJE kopalnic in poslovnih prostorov v Murski Soboti zaposlimo. Delo je za določen čas s polovičnim delovnim časom. Prijave pošljite na naslov: »Dimnikar« Beltinci, Panonska ulica 17, Beltinci.

V SPOMIN

12. oktobra mineva leto, polno žalosti in bolečin od kar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, sin, brat, zet, svak in boter

Konrad Donko

brivec
iz Murske Sobot

Bridko je spoznanje, da te ni več, vendar v naših srcih še živiš in boš živel do konca naših dni.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Žalujoci: vsi, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

Tiho, mirno in mnogo prezgodaj je v 58. letu starosti prenehalo biti plemenito srce našega draga moža, očeta, dedka, tasta in brata

Franca Vereša

ZAHVALA

Ob izgubi naše nadvse drage

Slave Žalig

iz Beltincev

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih, sočustvovali z nami v času bolezni in smrti, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se kolektivu in učencem osnovne šole 17. oktobra Beltinci za organizacijo pogreba, ostalim osnovnim šolam, pevcem in folkloristom KUD Beltinci, godbi na pihala iz M. Sobote ter vsem govornikom.

Lepa hvala zdravstvenemu osebju ZP Beltinci, prijateljem in sodelavkam, ki ste jo z ljubeznijo negovali in ji pomagale premagovati najtežje trenutke v njeni bolezni.

Vsem iskrena hvala!

Beltinci, 1. oktobra 1982

VSI NJENI GLOBOKO ŽALUJOČI

V SPOMIN

1. oktobra sta minili dve žalostni leti, odkar nas je zapustil naš dragi mož in oče

Franc Ftičar

iz Dolge vasi

Odkar te ni več med nami, je življenje grenko, pusto in prazno. V naših srcih so ostale boleče, nezaceljene rane. Nikoli te ne bomo pozabili, še vedno živíš z nami in mi s teboj.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, prinašate rože in prižigate sveče na njegovem grobu.

Neutolažljivi vsi, ki smo te imeli radi

Ni več tvojega smehljaja, pozdrava ne, ne toplega pogleda...

V SPOMIN

1. oktobra mineva boleče leto, odkar nas je za vedno zapustila draga mama in stara mama

Marija Dravec

iz Moravca

Čas hiti, a spomin na tebe draga mama še živi. Tvoj dragi lik ostane v naših srcih do konca dni.

Žalujoči: hčerka Jolanka z možem Belemekom in vnuk Milan

V SPOMIN

8. oktobra 1982 mineva žalostno leto, odkar je prenehalo biti zlato srce naši predragi mami

Anici Šparaš

iz Vidnece

Teško je spoznanje, da te ni več med nami. Tvoja prerana in tako nepričakovana smrt je v naša srca vrezala globoko rano. Vedno bolj te pogrešamo.

VSI TVOJI

A dan je črni moral priti, bridkosti član, o j dan solzav, težko bilo se je ločiti, a solze vse, ves jok zaman. (S. Gregorčič)

ZAHVALA

Nepričakovano nas je komaj v 58. letu starosti za vedno zapustil ljubi mož

Štefan Koren

upokojenec iz D. Bistrice

Prisrčno se zahvaljujem vsem sorodnikom, sodelavcem Kograda iz Dravograda in njihovem predstavniku za poslovljne besede, zdravnikom in strežnemu osebju pljučnega oddelka soboške bolnišnice, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS tov. Horvatu za besede ob slovesu, g. kaplanu za pogrebni obred ter družinam Markoja, Kreslin in Cigan za vso pomoč v najtežjih trenutkih.

Iskrena zahvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, meni pa izrekli sožalje.

Vsem še enkrat — najtoplejša zahvala!

Globoko žalujoča žena Sabina in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki in neozdravljivi bolezni nas je v 49. letu starosti za vedno zapustil

Geza Kerec

iz M. Sobote

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste mi v težkih trenutkih stali ob strani in vsem, ki ste dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, sočustvovali z nami ter mi ustno ali pismeno izrekli sožalje. Posebna zahvala zdravniškemu osebju ušesnega oddelka, kolektivoma OZD Mura in SGP POMURJE, g. župniku, pevcem, godbi in tov. Čagranu za poslovljne besede.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala za vse!

Žalujoči: žena Ida in vsi njegovi

Žalostno ozremo se po livadi, kjer domača hiša stoji, vrata nemo so priprta, ker v njej drage žene, mame ni...

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in prerani izgubi naše drage žene, mame in sestre

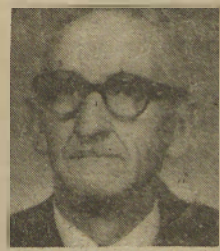
Marije Pal

roj. Časar iz Lipe

se zahvaljujemo vsej botrini, sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, njen grob prekrili z vencem in cvetjem, nam pa izrekli sožalje. Iskrena zahvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, Darku in G. Žaligu za poslovljne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mož Martin, sinovi Gusti in Martin ter hčerka Ivanka z družinami

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je tiho in nepričakovano za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Koloman Vratarič

iz Černelavca

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter zasuli njegov grob z vencem in cvetjem. Zahvaljujemo se g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, sovaščanom in predstavniku KS tov. Devetaku za poslovljne besede.

Černelavci, 29. 9. 1982

Žalujoči: žena Karolina, sin Koloman in hčerka Olga z družinama

ZAHVALA

Nedolgoživna resnica je, da se je prežgodaj, komaj v 52. letu starosti, za vedno končala življenjska pot dobrega, plemenitega očeta, moža in sina

Franca Mihaliča

iz Kruplivnika

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, njegovim prijateljem in znancem, ki ste se ob njegovi krsti še zadnjič poslovili od njega, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, mladincem in mladinkam iz Kruplivnika, predstavniku KS za poslovljne besede, govornikom in njegovim najbližjim sodelavcem ter kolektivu Ravnateljstva iz Avstrije.

Se enkrat vsem — najtoplejša zahvala!

Žalujoči: VSI NJEGOVI

... in zanj ni bilo, bodek mi je na spite, ...

ZAHVALA

V 93. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi dedek, pradedek in oče

Jožef Fujs

iz Šalamence

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Prav iskrena zahvala Dedu Jerju Santoven za poslovljne besede na domu, Marti Sever in njeni družini, sosedom Janži, Gombovi in Bačič za vestransko pomoč, godbi na pihala iz M. Sobote.

Vsem še enkrat — prisrčno zahvala!

Žalujoči: vnukinja Cilka s sinovi, snaki Ana, sta z možem z ženo in sinom Srečkom iz Kanade ter hčerka Marija z možem iz ...

MURSKA SOBOTA

20 let dopisništva Dela

Prvega oktobra je minilo dvajset let, kar je takratni glavni urednik Dela Janez Vipotnik poslal v Mursko Soboto (s pisalnim strojčkom pod pazduho) dopisnika, ki naj bi po svoji presoji in možnostih tukaj ustanovil dopisništvo. Bil je to Boro Borovič, sedanjí vodja dopisništva. Primera s strojčkom pod pazduho ni nič pretirana in v stari Benkičevi gostilni na Lendavski cesti je imelo soboško dopisništvo prvo streho. „Sedemdeset izvodov Dela smo takrat dnevno prodali v Soboti v edinem kiosku pred Zvezdo,“ se spominja tistih začetkov Boro, „in danes jih prodamo dnevno 1200.“ Dopisništvo se je potem preselilo v prostore na vogalu Titove in Zvezne ulice, skorajda bi lahko rekli z dežja pod kap.

Nekoliko boljše je bilo potem v prostorih zavarovalnice, ko je dopisništvo dobilo tudi teleprinter (kakšna mizerija je delati za dnevni list brez teleprinterja, ve samo tisti, ki si to izkusi). Potem je prišla na vrsto „baraka“ med pošto in Ljubljansko banko. Dopisništvo in podružnica Dela, vse skupaj v dveh prostorih montažne hišice, brez prave kurjave.

Bilo je leta 1976, ko se je nekega na pol pomladnega dne pojavil na pragu dopisništva takratni generalni direktor Dela Niko Belopavlovič, (s kolesom se je pripeljal iz Radenec). „V takšnih živalskih prostorih pa naši ljudje menda le ne bodo delali,“ je na glas mislil Belopavlovič. . . . Potem se je premaknilo in v sklopu sedanje soboške tržnice so uredili nove prostore . . . za dopisništvo in podružnico. Boro Borovič si je veliko prizadeval, da je do gradnje sploh prišlo. „Žal so prostori danes že nekoliko pretesni“, pravi.

S soboškim dopisništvom se je Pomurje s svojimi uspehi in problemi vključilo v naš največji dnevnik. Pa ne samo to. Kot trajno nalogo je Boro v svoj delovni vsakdanjik vključil tudi posredovanje dogajanj iz Porabja na Madžarskem in Gradiščanskega v Avstriji.

Dolgo let je Boro zmagoval vso to pestro problematiko sam, včasih oster in polemichen, prisoten povsod, kjer je bilo treba. Pred leti so dopisništvo okrepili s še enim novinarjem.

In kaj pravi ob tej dvajsetletnici Boro Borovič? „Če se ob trditvi naše novinarske organizacije, da je treba novinarjem izboljšati delovne razmere namesto skrajšati delovno dobo, spomnim na prehojenih dvajset let, potem trdim, da se s tem starejši generaciji novinarjev dela nepopravljiva krivica.“

Kaj bi lahko stanovski kolegi v Murski Soboti našli bolj primerne, ga da bi ob tem jubileju zapisali, kot besede Borojevega odgovornega urednika Borisa Dolničarja:

„Navdušuje me tvoja novinarska vztrajnost, pri čemer sem prepričan, da se bo ta zmeraj redkejša profesionalna lastnost oprijela tudi sodelavca Ivana Gerenčerja.“

Juš MAKOVEC

VRTEC V GANČANIH

Kmalu nared

V Gančanih bo predvidoma v prvih oktobrskih dneh pričel delovati vrtec, na katerem so bila v minulih dneh opravljena vzdrževalna dela. Pri le-teh so se posebej izkazali sami krajanj, ki so pri adaptaciji šole v prostore otroškega vrtca prispevali kar 2400 prostovoljnih ur. Tako so pomagali pri zidarskih in zemeljskih delih, pokrivanju strehe, še prej pa pri demontaži strešne konstrukcije in raznih rušenjih. Celotna investicija znaša 228 milijonov dinarjev, če bo denarja dovolj, pa se z ureditvijo centralne kurjave na trda goriva malčkom obeta toplo varstvo tudi v mrzli zimi.

bb

Slavni zdravnik v zdravilišču treh src

„Iskrenost in prijateljstvo med ljudmi je tisto, ki je najpomembnejše, pa najsi gre za obisk v katerikoli deželi,“ je poudaril uspešni kirurg za bolezni srca in ožilja, ki si je svetovni sloves pridobil s prvo presaditvijo srca leta 1967. Naklonjenost občinstva v skorajda pretesni Kongresni dvorani hotela Radin, kjer je potekala predstavitev knjige Telo

lopk. Zdaj v glavnem predava in piše, pri svojih sedesetih letih pa je še prav vitalen.

Kot tak se je izkazal pri ogledu polnilnice mineralne vode in brezalkoholnih pijač v Boračevi, kjer je podjetno tudi predlagal, da bi nalepki Radenske primaknil svojo na osnovi strokovne analize mineralne vode z medi-

vljenje, kako si ponovno pridobiti zaupanje. Prav tako pa tudi ne vedno, koliko naj se razgibavamo in kako, če niso pod neposrednim zdravniškim varstvom. Kajti dobro vemo,“ je menil slavni zdravnik, „da je lahko pretiravanje pri teku na primer v vsakdanjem življenju usodno.“

O preventivi pa je dejal, da ji nasploh dajemo premalo pomena in je zato pohvalil prizadevanja v zdravilišču Radenci, kjer so že preventivni pregledi tako za posameznike kot kolektive. Dopolnil pa je razmišljanje v tej smeri s podatkom, da sam oblikuje mednarodni center na grškem otoku Khnos, kjer se bo posebej posvečal zgodnjemu odkrivanju bolezni srca in ožilja ter drugih bolezni, ki tarejo sodobno civilizacijo. Pri tem je nakazal možnost sodelovanja z Radensko in opozoril na preventivne preglede že v šolah.

O knjigi Telo kot stroj, (ki bo pri Pomurski založbi v nakladi 10.000 slovenskih izvodov in dvakrat toliko v srbohrvatskem prevodu pri Založbi Globus izšla predvidoma v naslednjem mesecu), je avtor dejal, da je skupno delo strokovnjakov iz različnih področij medicine. Dr. Barnard je opravil redakcijo in napisal poglavje o najpomembnejšem organu — srcu.

„Srce je le tlačilka,“ je med drugim dejal zdravnik, ki je pred leti prejel tudi nagrado Dag Hamarskjöld za mir, v svojem prizadevanju za opravo socialne in rasne neenakopravnosti v rodni deželi. Njegov obisk v Jugoslaviji, kjer si je poleg zdravilišča treh src ogledal še Postojnsko jamo, Bled, Dubrovnik in pa prej še seveda bil gost kliničnega centra v Ljubljani, se zaključuje z današnjim dnevom, pričakujemo pa ga lahko ponovno čez dve leti, ko bo pri Pomurski založbi izšla njegova druga knjiga Dobro življenje, dobra smrt. O prvi: Telo kot stroj pa bomo še posebej pisali ob njenem izidu.

Brigita Bavčar

Ugledni gost na tiskovni konferenci v kongresni dvorani hotela Radin, kjer je predstavil knjigo Telo kot stroj. Od leve proti desni so na gornji fotografiji: profesor dr. Miha Ravnik, ki je prevedel omenjeno delo, prevajalka Marjola Zdravič, profesor dr. Christiaan Barnard in Jože Hradil, glavni urednik Pomurske založbe, ki je organizirala predstavitev knjige.

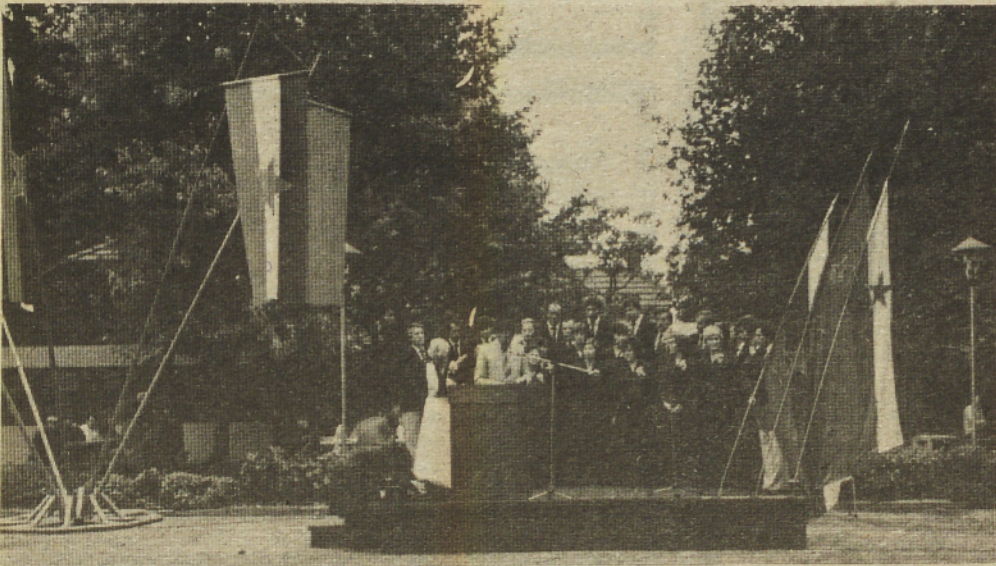
Foto: D. Loparnik

kot stroj, pa tudi s prisrčnostjo in preprostostjo, ko je dejal, da je zanj veliko veselje in čast biti v deželi kot je Jugoslavija.

Sin misionarja iz Južne Afrike je na svojem prvem obisku pri nas. Pripotoval je iz Kolombije, čeprav sicer živi v Capetownu v Južnoafriški republiki, kjer je opravil veliko uspešnih presaditev, (med drugim je presadil tudi dvojno srce) prav tako pa v petletni zdraviljni razliki prirojenih srčnih nepravilnosti in bolezni, ter proteze, ki jih je izdelal za zamenjavo bolnih srčnih zak-

cinskega aspekta. S posebnim zanimanjem pa se je sprehodil po oddelkih centra za rehabilitacijo srčnih bolnikov v Radencih, kjer je z zanimanjem prisluhnil tako pacientom kot zdravnikom. Slednjih je bilo mnogo tudi med udeleženci tiskovne konference, kjer je dr. Barnard poleg pomena rehabilitacije posebej opozoril na preventivno zdravljenje.

„Bolniki, ki prebolijo infarkt ali pa so imeli operacijo na srcu, često izgubijo zaupanje vase, pa tudi sicer ne vedo, kako bo z njimi v bodoče. Kako se bodo ponovno vključili v družabno ži-

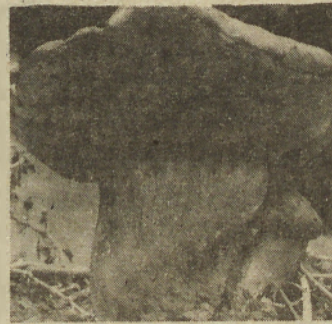
„Zdravilišče Radenci je danes med vodilnimi in najbolj uglednimi zdravilišči v socialistični republiki Sloveniji in v Jugoslaviji,“ je med drugim dejal osrednji govornik na slovesnosti v počastitev 100-letnice zdravilišča Geza Bačič. Z okrog 1500 hotelskimi posteljami in 75000 hotelskimi sedeži je med največjimi organizacijami združenega dela v svoji dejavnosti pri nas. Za kolektiv je značilna visoka strokovna raven, dober obisk pacientov in gostov ter izkoriščanje zmogljivosti. „V celoti opravljate dogovorjeno poslanstvo nosilca turističnogostinske dejavnosti v pokrajini ob Muri,“ je delovni kolektiv ob visokem jubileju pohvalil predsednik medobčinskega sveta zveze komunistov za Pomurje in član predsedstva CK ZKS ter dodal, da je tako Pomurje v zadnjih letih doseglo hitrejši razvoj in uspešno vodilo bitko za odpravljanje svoje nerazvitosti tudi po zaslugi delavcev Radenske. Seveda vse težji pogoji gospodarjenja niso zaobšli Radenske in kljub dokaj visoki kakovosti zdravstvenih storitev, dobremu obisku gostov in kar 70-odstotni izkoriščenosti kapacitet finančni rezultati trenutno niso najboljši. „Toda te trenutne razmere in težave ne smejo delovati demobilizacijsko, nasprotno, še odločneje je treba nadaljevati na dosedanjih pozitivnih izkušnjah in kakovosti zdraviliške in turistične dejavnosti,“ je poudaril govornik.

bb Foto: Dani Mauko

Po pomurskih poljih pospešeno pospravljajo jesenske prideleke. Potem, ko so kmetje pobrali krompir, se je začelo trgiranje koruze, na skednjih pa se mnogokje, tako kot nekoč, zbirajo na ličkanjih. Tale posnetek je iz Lipe. Med tem prijetnim jesenskim opravilom razdrejo marsikatero šalo, ponekod pa tudi petja ne manjka.

J. Ž.

Kako lepo je biti pod streho, takrat, ko si majhen, vidimo na sliki. Tole, skoraj kilogram težko gobo, je prinesla v uredništvo Irena Horvat iz Vučje Gomile 34.

Foto: A. Abraham

Dogovor med gasilskima društvoma Cankova in Petanji velja. To so potrdili minulo nedeljo na preizkušnji reševanja v vodi z gumijastimi čolni in ustrezno opremo seveda. Cankovčani so na Ledavskem jezeru dokazali svoje spretnosti na mirnih vodah, v kratkem pa jih tako so se dogovorili, tudi preizkušnja na murskih valovih.

F. K.

Klub mladih odprt

Od 1. oktobra je v novem šolskem letu 1982/83 zopet začel z delom klub mladih v Murski Soboti, ki omogoča mladini iz šol, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti koristno izrabo prostega časa. Zaradi polletnih počitnic so bili namreč klubski prostori zaprti, vendar je v njem našel začasno mesto študentski servis, ki je številnim mladim ljudem omogočil sezonsko zaposlitev v raznih organizacijah murskosoboške občine.

Kot običajno bo murskosoboški klub mladih tudi tokrat na voljo vsem ljubiteljem prostoačne dejavnosti vsak dan razen ponedeljka od 13. do 20. ure, ob sobotah pa od 8. do 14. ure.

Poskrbeli so za čim večje vključevanje mladih v različne sekcije dejavnosti, začrtane v letnem programu dela. Tako že dober mesec intenzivno dela dramska sekcija „Gledališče M1“, karreži študirajo igro z naslovom „Nasli v noči“, nemškega avtorja Berta Brechta. Premierno predstavljajo pa še nastop z eno igro, katero se bodo tudi predstavili „Naši besedi 83“.

Razen kulturne dejavnosti pa se na svoje delo v murskosoboškem klubu mladih intenzivno pripravlja tudi ostale sekcije.

M. J. J.

PO LETOŠNJIH SEJMIH OZIMNICE V POMURJU

Za drugačen pristop

Vsakoletni sejmi ozimnice so tudi v Pomurju že postali tradicija, saj jih že nekaj let organizirajo v treh občinskih središčih — Murski Soboti, Gornji Radgoni in Ljutomeru. V Lendavi takega sejma ne poznajo in pravijo, da ga tudi ne rabijo. Na območju, ki je še vedno pretežno kmetijsko, ni težav, da se potrošniki ne bi sami znašli in se oskrbeli za zimo, pa tudi po nižji ceni, kot so na tovrstnih sejmiščih. Ugodnost, ki jo nudijo sejmi ozimnice, je zgolj ta, da je moč vse dobiti na enem mestu in na kredit, ki ga za organizirano nabavo ozimnice nudijo banke. Zastavlja pa se tudi vprašanje časa sejma, ki bi ga kazalo preložiti na nekoliko poznejši datum.

Prva letošnja sejma ozimnice — v Murski Soboti in Gornji Radgoni — sta bila že konec zadnjega tedna v septembru, v Ljutomeru pa so ga organizirali teden dni pozneje. V Murski Soboti je bil organiziran v sodelovanju s Kmetijsko zadruzo Panonka, v Gornji Radgoni pa je pripravila tamkajšnja kmetijska zadruga, v Ljutomeru pa Emona. Za vse tri sejme velja ugotovitev, da so bile cene za ozimnico sicer nižje kot v trgovini ali na tržnici, vendar še vedno dokaj visoke. To velja zlasti za sadje, ki bi ga ob tako dobri letini kazalo ponuditi po nižji ceni. Tako so, denimo, na sejmu v Murski Soboti prodajali jabolka (jonatan in zlati delišes) po 16,00 dinarjev kilogram, pa čeprav kvaliteta ni bila ravno najboljša. Sicer pa so se cene za posamezne proizvode na vseh treh sejmiščih gibale dokaj različno, kar je še dodatno povečalo, da bi z malo več truda in iznajdljivosti lahko bile cene ponekod nižje. Če napravimo primerjavo med ponudbo nekaterih proizvodov na vseh treh sejmiščih, je slika naslednja:

	M. Sobota	G. Radgona	Ljutomer
krompir	10,00	11,00	10,00
jabolka	16,00	12,00—17,00	15,00
belo zelje	8,00	11,00	—
rdeče zelje	14,00	12,00	20,00
paprika	30,00	24,00	26,00
čebula	28,00	31,00	140,00
česen	120,00	—	25,00
ajdova kaša	120,00	115,00	72,78
ajdova moka	—	90,00	64,12
prosenka kaša	68,00	—	—

Zaključek o cenah si lahko napravite sami, dodamo naj le, da bi kazalo v prihodnje pristop do organizacije nekoliko sprejemati. Morda ne bi bilo napačno razmišljanje o vključitvi sindikatov za nabavo ozimnice, saj je skrb za standard delavca tudi njihova. Če bomo sejme povsem prepustili le trgovskim organizacijam, bodo postali le — trgovanje.

AKTIV VODIČEV OTROŠKIH LETOVANJ

Seminar za vodiče

Pred kratkim se je v Murski Soboti sestel aktiv vodičev otroških letovanj pri skupnosti otroškega varstva in obravnaval poročila o letošnjih letovanjih otrok v Baški na otoku Krku, ob Blatnem jezeru na Madžarskem in v Ingolstadt v ZR Nemčiji.

Potem, ko so ugodno ocenili letošnja letovanja otrok iz soboške občine, so sprejeli tudi nekaj predlogov, ki naj bi v prihodnje prispevali k še prijetnejšemu letovanju otrok.

Dogovorili so se, da bodo pred pričetkom letovanja organizirali seminar za vodiče, hkrati pa se zavzeli, da naj UVZ osnovne in srednje šole pomagajo zagotoviti potreben kader. Nadalje so predlagali, da bi bilo potrebno za letovanje otrok v Baški urediti pionirsko knjižnico in nabaviti več športnih rekvizitov. Za otroke iz soboške občine pa bi bilo

potrebno poskrbeti tudi za potrebna referenta in plavalne učitelja. Pripravili pa bodo tudi pravilnik aktivna vodičev.

Na seji aktivna vodičev otroških letovanj pri skupnosti otroškega varstva v Murski Soboti so predsednika aktivna izvolili Drago Žiška.

F. M.

GRAŠKI JESENSKI VELESEJEM

— OKNO V MEDNARODNO GOSPODARSTVO OD 2. DO 10. OKTOBRA

Graški jesenski velesejem 1982 prinaša na 155.000 kvadratnih metrih površine mednarodno ponudbo blaga iz 34 evropskih in čezmeorskih držav.

VELESEJEM BO PRIKAZAL NASLEDNJE STROKOVNE RAZSTAVE IN POSEBNE PRIREDITVE:

Stroji za obrt, gastronomija, razstava pisarniške opreme, stroji za kmetijstvo, gradbeni material, vse za vsakdanje življenje: pohištvo, tekstilni izdelki, radio, televizija, šport in prosti čas, fotoaparati, ure in nakit, gospodinjski aparati.

Graški velesejem — nove ideje za vse namene.

Prodaja vstopnic na vseh mejnih prehodih.

VABLJENI — OBIŠČITE NAS!

Graz je po velikosti drugo največje mesto v Avstriji. Ima 246.000 prebivalcev in leži na nadmorski višini 368 metrov.

Mesto se razteza 10 km v smeri vzhod-zahod in 12 km v smeri sever-jug. Na levi obali reke Mure stoji vzpetina Schlossberg (473 m), dominanten dolomitski greben, ostanek nekdanjega planinskega masiva.

Ob podnožju Schlossberga je v obliki meseca stisnjeno staro mestno jedro. Zelenice, ki zajemajo skoraj 65 % mestne površine, naredijo mesto še lepše. Gradec imenujejo tudi »mesto vrtov« ali »zeleni Grad«.

1938. leta so mestu pripojene še bližnje občine in tako je nastal »Veliki Grad« s površino 12.748 ha. Danes je Gradec razdeljen na 16 okrožij.

Včasih je bila za razvoj Gradca pomembnejša os

vzhod-zahod, ker je mesto ležalo na važni prometnici med Madžarsko in Italijo. Od 18. stoletja se je situacija bistveno spremenila, ker so se pojavile močne trgovske vezi med Dunajem in Trstom. Danes leži Gradec na važni prometni arteriji ki povezuje severnozhodno Evropo z Balkanskim polotokom in Jadranskim morjem.

Obiskovalci Gradca imajo zares nekaj videti: zgodovinske spomenike, stara predmestja na desni obali Mure, stare trge, stare hiše z značilnimi portali.

Vse to je del harmonične celote, ki se odlično ujema v prekrasnem zelenilu bližnje in dalnje okolice.

V tem ambijentu zgodovinskih zgradb in kulturnih institucij, pa veje moderni utrip vellemesta.

Mestne trgovine, urejene okusno, privlačijo mnoge domače in tuje kupce. Blago je kvalitetno, ponudba pa je bogata kot v veletrgovinah in butikih.

Graški jugovzhodni velesejem je sestajališče mnogih go-

spodarstvenikov. Letno obišče sejem tudi nad 400.000 obiskovalcev.

Sejem — to so vrata preko katerih odhaja avstrijsko blago v svet, tudi preko naših luk Koper in Reka.

Reisinger & Sohn

A-8020 Graz - Austria Alte Poststraße 122 Telefon: (0316) 51-5-06

Originalni rezervni deli in kvalitetni pribor. Veliko skladišče rezervnih delov tudi starejše modele vozil. Okoli 30.000 delov je na razpolago za takojšnjo izdobavo. Velika ponudba FORDOVIH nadomestnih delov in priborja. Posebna ponudba delov za vse avtomobilске znamke.

Specialna — FORD — delavnica z najmodernejšo opremo. Hiter servis. V slučaju nesreče vam priskočim v pomoč z vsemi potrebnimi storitvami. Polletna garancija na popravilo, delo in originalne nadomestne dele. Strokovna posvetovalnica.

Naša šolano osebje govori vaš jezik! Ta čas posebna prilžnost ob nakupu vseh rezervnih delov in priborja in delavniških storitev. Nudimo najboljšo menjavo dinarja!

tako pridete do nas:

Od 29. septembra do 12. oktobra 1982 1 šiling 3.60 din

foto - video - kino pongratz

POSEBNA PONUDBA — FOTOAPARATI PO ZELO NIZKIH CENAH

yashica FX D quartz 2,0/50	3069
yashica FX 3 s 2,0/55 mm	1950
minolta xg 1 s 2,0/50 mm	2300
original minolta tele 135/3,5	1530
praktica B 200 1,8/50	2300
praktica B 100 1,8/50	1530
canon AV 1 s 1,8/50 mm	2690
olympus OM 10 s 1,8/50 mm	3069
nikon EM 1,8/50 E	2300
polaroid 640	1300
canon A 1 1,8/50	7685
yashica ME	770
yashica MF 1	1146
yashica AF 35	1530
minolta Af	1730
olympus XA 2	2070
minolta wettermatic A	1377
mecablitz 45 CTI m Akku	2146
vivitar 283 sensor	1146
eumig nautica	2690
canon 310 XL	2300
fuji P2 in ročni proj.	995
eumig mini 3 PMA	2300
eumig mini 3F	1500
minolta XD 7 zohišjem	3770
kodak Party-Time — kamera s takojšnjo izdelavo slik	380

POSEBNA PONUDBA

3 fuji color negativi 135/24 21 din	77
chrom dioksid kasete C 90	25
minox GT	2300
agfa Diamator 1500 AF	1838

Kvalitetno izdelujemo slike na papirju Kodak. Posebne cene za fotografe in prodajalce. Govorimo slovensko, srbohrvaško, angleško in francosko. DUTY FREE SHOP. Ne zamudite priložnosti in si oglejte specializirano razstavo laboratorijske opreme FOTOLABOR. Vse cene so izračunane brez davka na promet. Davek na promet vam vrnemo v naši trgovini po izvozu (obrazci za davek veljajo šest mesecev). Davek na promet znaša za kamere 30 odstotkov, za pribor 18 odstotkov. Naša trgovina je odprta vsak dan od 8. ure do 12.30 in od 15. do 18. ure. V soboto pa od 8. do 12. ure.

PRINOSITELJU KUPONOV PRIZNAMO POPUST:

3 kom kodak super 8, z razvijanjem	kodachrome dia 135/36	asa 25 din 15	asa 64 din 19 z razvijanjem	115 šilingov	agfa color neg 135/12	15 šilingov
266 šilingov						

Ohg. Gradec Graz, Avstrija

Glavna trgovina: Am Eisternen Tor 4-5, tel.: 79-488 (pri Jakomini trgu v zgradbi Scheiner). Ostale trgovine: Rösselmühlgasse 6, tel.: 915-108 (Schönaugasse 69) telex 32128.

VELIK IZBOR — UGODNE CENE, PRVORAZREDNI SERVIS

nikon F 3, ohišje	9230
nikon FE 1,8/50 E	5390
nikon FM 1,8/50E	4231
OM 2n chrome s 1,8/50	6146
pentax ME super s 1,7/50 mm	3839
canon AE-1 Program 1,8/50	5370

FILMI, KASETE IN DIA-FILMI

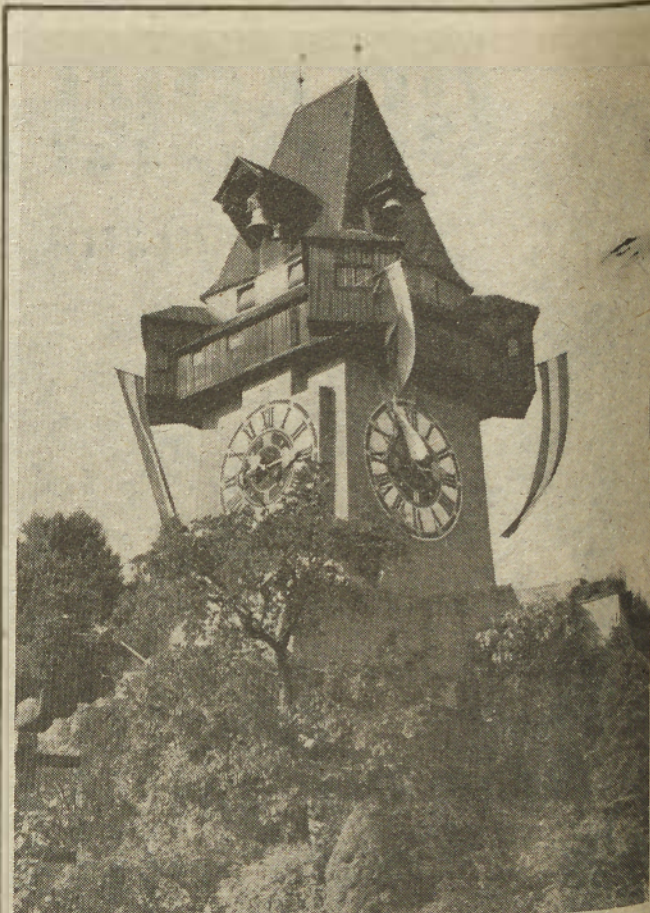
Perutz C 19, Dia-film 135/36 z razvijanjem	61
Polaroid SX-70	130
Kodak PR 10-film za takojšnjo izdelavo slik	130
video kasete Grundig, 2 x 4 ure	423
VHS TDK E 180	254
magnetofonske kasete TDK SA C-90 dvojno pakiranje	98

OBJEKTIVI IN BLISKAVICE

OSAWA — pomični zoomi 80-205/4,5	
macro s priključki	2300
M-42, canon FD, contax, konica KO, mamiya ZE, minolta MD, niko AI, olympus OM, pentax K, yashica noal Tron 280 B, Leitzahl 28	130
noal Tron 280 A, Leitzahl 28 za baterije ali omrežje	191
ENNA — magazin 2 x 50	33

IN ŠE ZA STROKOVNJAKE

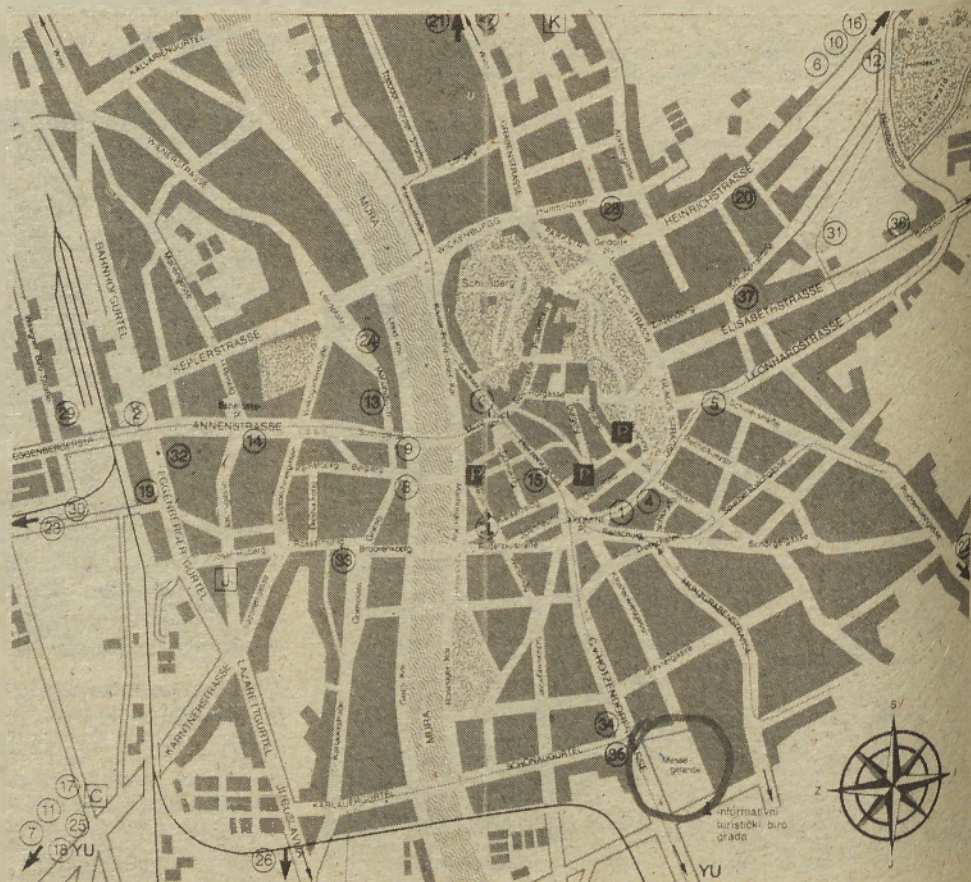
bronica zenza SQA 6 x 6 2,8/80, svetlomer v iskalu, vključno s kaseto	12.205
---	--------

Schlossberg-Uhrturm stolp z uro je znamenitost Gradca z odrom za predstave na prostem in z restavracijo. Utrdba: Stallbastei, Buergerbastei. Do leta 1809 je bil trdnjava, potem so utrdbne pomeni po določenih mirovne pogodbe v Schönbrunn, 1839 so ga obkrožili s parkom. Danes je grajski grič last mestne občine. Dohodi na Schlossberg se začnejo:

pri Karnelettenplatzu,
pri spomeniku Johnndenkmal pri Paulstor,
v Wichenburgasse,
s stopničastim prihodom preko strmin zahodne stene,
z žičnico, ki vozi do zgornje postaje pri restavraciji.

NEKAJ ZANIMIVIH PODATKOV O GRADCU

Najdbe iz leta 850 pričajo o prvi naselbini ob vznočju Gradca. Leta 1115 je prvič omenjeno ime Graz, ki ga izvajajo iz slovanske besede Gradec, v letopisih samostana Rein.

Najstarejši pogled na mesto je slika o nadlogah dežele na južni strani graške stolnice. Mesto, ki je veljalo za najmočnejšo utrdbno krščanstva, se je moralo večkrat upirati navali vzhodnih narodov. Gradec je bil dvakrat prestolnica. Pod cesarjem Friderikom III., je v letih 1438 do 1462 nastala današnja stolnica in grad, od leta 1557 do 1565 deželna hiša, ki je najpomembnejša renesančna posvetna stavba severno od Alp.

100 LET **ferch**

rudolf ferch ges. m. b. h.
eisenwarengroßhandlung
8011 graz, schmiedg. 2
telefon 71663
beschlage-center:
herrgottwiesgasse 20
telefon 911510

STROKOVNA TRGOVINA ZA:

- železninarske izdelke in orodja,
- hišne in gospodinske aparate,
- steklo in porcelan,
- peči in štedilnike,
- okovja za gradnje in pohištvo,
- pripomočki za vrtna opravila — kosilnice za travo
- orodja in stroji za hišna opravila,
- stroji za profesionalce.

Razstavljamo na graškem jesenskem velesejmu.
Hala 11, razstavni prostor 421 in 422
Na prostem blok C, takoj ob jugoslovanskem paviljonu.

NOVO!

GLASBENA HIŠA JAMNIK

V novi preurejeni glasbeni hiši z muzikalijami, JAMNIK, prodajajo izdelke svetovno znanih firm:

HOHNER: harmonike,
FENDER: kitare,

IBANEZ: kitare,
MONTARBO: ojačevalci,

AKG: mikrofoni,
BACH: trobente,

SELMER: klarineti,
SHURE: mikrofoni,
PEAVEY: ojačevalci,
KORG: sintizirerji.

Poleg tega lahko tu kupite tudi nadomestne dele in pribor za vsak instrument. Opravljamo pa tudi servisne storitve.

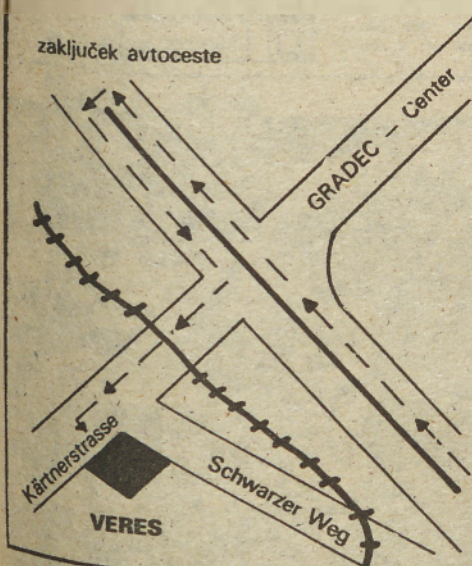
Musichaus Jamnik, A-8430 Lipnica-Leibnitz, Kada gasse 2, tel.: 03462/4300

EDINSTVENA IZBIRA AUTOMOBILSKIH GUM VERES

Nudimo vam vse dimenzije gum za vse tipe vozil.

IRELLI MICHELIN SEMPERIT

Vse svetovne znamke

Prinesitelju tega oglasa priznamo **20-odstotni popust**, omogočimo brezplačno montažo in povrnemo 18-odstotni davek na presežno vrednost.

HARALD VERES
Specializirana trgovina z gumami
Schwarzer Weg 4,
Graec — A-8054 (GRAZ)
Avstrija

Trgovina je na vzporedni cesti, ki vodi okrog 800 m, v Celovec, na levi strani. Pri hiši številka 324 na Kärntnerstr. zavijte v levo.

Stanislaus u. Alois Schmid

VELIKA ZALOGA IN IZBIRA REZERVNIH DELOV ZA KMETIJSKE STROJE IN TRAKTORJE.

Stihl, Homelite in Solo žage,
Stihl in Solo nahrbtne škropilnice,
kombajni za krompir, potrebščine
in pribor za vinogradnike.

*Radi vam strokovno svetujemo —
govorimo slovensko.*
OBIŠČITE NAS

Za naše odjemalce
iz Jugoslavije
priznavamo ob večjem
nakupu 18% znižanje.

Stanislaus u. Alois Schmid

Vogau 14 — 16, A — 8472 STRASS, tel.: 9943/3453/2511

KAJ JE TREBA

VIDETI V GRADCU?

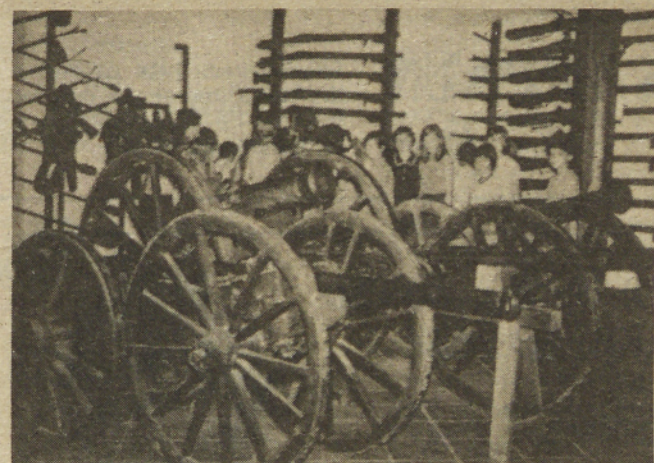
Stara univerza — na vogalu Hoffgasse in Bürgergasse, zgrajena od 1607 do 1609.

Grad-Hoffgasse, zgrajen od 1438 do 1453 kot rezidenca cesarja Friderika III. Danes poslopje deželne vlade Štajerske. Posebno zanimivo poznogotsko stropništvo.

Urni stolp z največjim zvonom (Liesl) iz leta 1587. Deželni muzej Joaneum — Raubergasse 10. Zanimivo je rustikalni portal.

Muzej od leta 1811. Deželna hiša. Gospodarska ulica 16 — v zgornjeitalijanskem stilu. Zanimivo je arkadno dvorišče.

Orožarna — eden najpomembnejših zakladov štajerskega glavnega mesta v Gosposki ulici 16. Zgrajena

od 1642 do 1645. Stirietažno poslopje v katerem je danes nad 30.000 pušk, sabelj in drugega orožja iz turških vojn.

Opera — Opernring 3. V neobaroku sta jo zgradila od 1897 do 1899 dunajska arhitekta Fellner in Helmer.

Rotovž-glavni trg. Zgrajen od leta 1888 do 1893 po načrtih arhitektov Rueterja in Wielmansa.

Urni stolp na grajskem hribu je gotška stavba. Preurejen med leti 1560 in 1570. Lep razgled na staro mesto.

Univerza. Univerzitetni trg. Glavno stavbo so zgradili med leti 1890 in 1894.

Leta 1625 so zgradili grad Eggenberg, v katerem je danes razen zanimivih soban tudi lovski muzej in graški mestni muzej.

KAJ JE TREBA

VEDETI O GRADCU?

Graec ni le zelo močno gospodarsko središče Avstrije, temveč tudi pomembno univerzitetno in kulturno mesto. Naštetimo le nekatere šolske in kulturne ustanove: univerza Karla Franza, tehniška vi-

soka šola, Stara tehnika, Nova tehnika, visoka šola za glasbo in umetnost, palača Meran, avstrijska vodilna akademija za vodilne kadre.

Od gledališč velja omeniti opero, dramo in mali oder.

Graec je tudi pomembno kongresno središče. Na voljo ima več dvoran, najpomembnejša je novo zgrajena kongresna dvorana na prostoru graškega sejma.

SIEMENS

IZREDNA PRILOŽNOST OB NAKUPU!

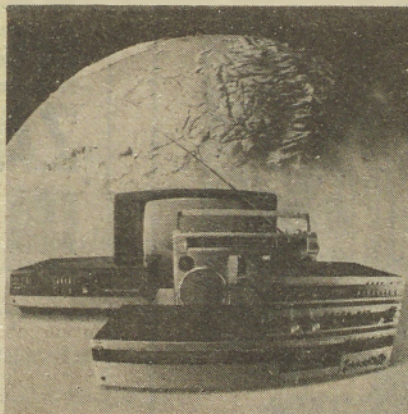
Prenosni radijski sprejemniki v stereo tehniki, vrhunski kasetofoni in gramofoni svetovno priznanih proizvajalcev, prenosni barvni televizijski sprejemniki, velika izbira kvalitetnih kaset TDK in PHILIPS.

Nudimo usluge v lastni strokovni delavnici.

Dajemo garancijo tudi na posamezne dele vseh prodanih proizvodov, jih sprejemamo v popravilo.

RADIO FINK LEIBNITZ-LIPNICA, Hauptplatz 35, tel. 3452/2751

GRUNDIG

PHILIPS

AVTOBANKA

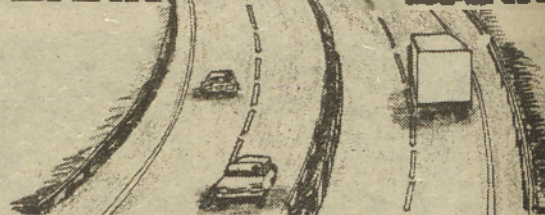
Gralla

BANK

BANK

NOVO!

Na voljo dnevno
od 6. do 22. ure

Sodobno opremljena banka za vse mednarodne bančne posle je že odprta, ob pyhrski avtocesti, 10 kilometrov severno od mejnega prehoda v Sentilju.

Na drugi strani te avtoceste je prav tako že odprta banka in servisna postaja.

Vse storitve vsak dan neprekinjeno od 6. do 22. ure.

Leibnitz vaš nakupovalni center

VODILNA MODNA HIŠA V LIPNICI —LEIBNITZU PRIPOROČA:

V naši trgovski hiši dobite vse izdelke trdke LEWIS. Toplo priporočamo volnene in tekstilne izdelke LACOSTE.

Levi's

Modno oblečeni v jeseni — konfekcija za vso družino.

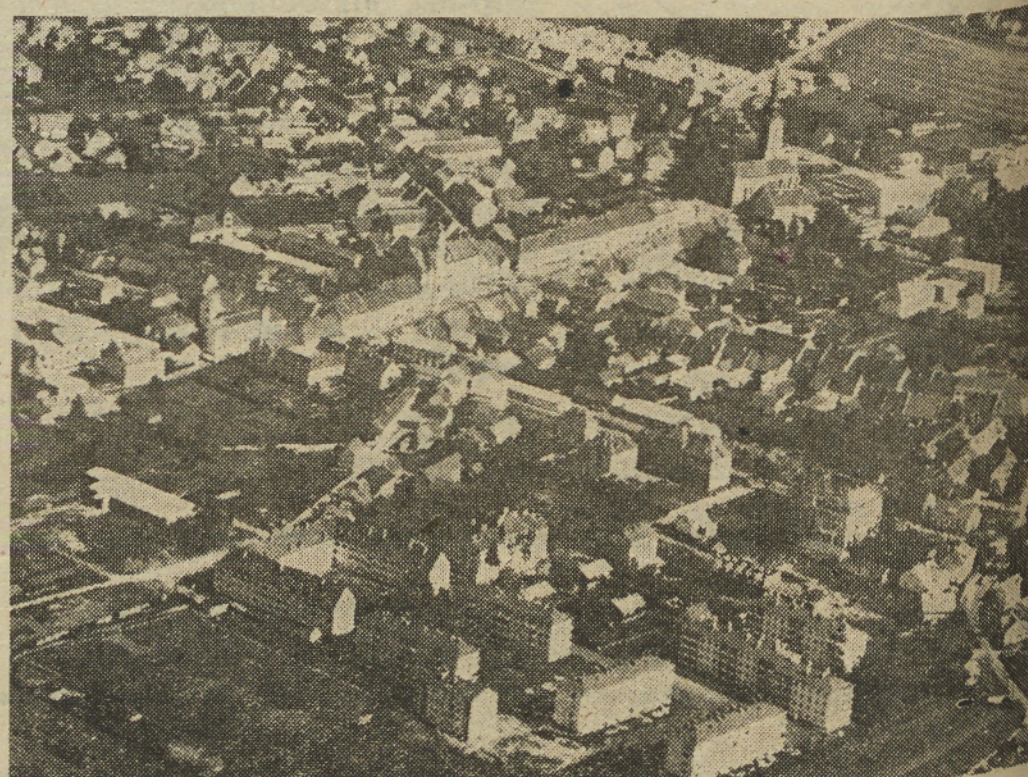
VAŠ OBISK BO POPLAČAN.

KAPPAUN
MODEN

Specializirana hiša za meter-sko blago, konfekcijo, opremo za dom. A 8430 Leibnitz-Lipnica, Hauptplatz 21

LACOSTE

LIPNICA — LEIBNITZ

Za študij, poklic
in prosti čas

SINCLAIR
ZX 81

računalnik za osebno rabo

sedaj ceneje

OLYMPIA
TEXAS
PACKARD

sedaj ceneje

ROTRING
JOLLY
STAEDTLER

casar
KARL HÖDL

8430 Lipnica, Avstrija,
Glavni trg 34,
tel. 0 34 52/24 39

Kdor potuje iz Murske Sobote ali iz Maribora in okolice po zvezni cesti v smeri proti severu v Gradec, zavije za krajem Landscha čez reko Muro. Neposredno za mostom pa zavije odcep v mesto Lipnico.

Cesta pelje skozi stari rimski tabor Flavia Solva, česar pa potnik ne vidi. Flavia Solva je bila okoli leta 170 našega štetja ustanovljena kot municipij. Lipnico (Leibnitz) imamo lahko po pravici za enega najstarejših krajev Štajerske.

Današnja Lipnica je bila prvič omenjena v nekem viru iz leta 970. Območje je prišlo pod gospodarstvo salzburških škofov. Odprta dežela ob Muri je bila vedno znova cilj vojnih pohodov. Nad mestom je nastala trdnjava Seggau, ki je ohranjena do današnjih dni. Kraj Lipnica sam pa je bil le slabo utrjen in vedno znova porušen. Leta 1532 so jo zavzeli in zažgali Turki. Trdnjava Seggau pa je ostala.

Leta 1846 zgrajena južna železnica Dunaj—Trst sicer pelje mimo Lipnice, toda deželne ceste se je izogibalo in Maribor kot železniško vozlišče daleč preraste Lipnico, ki leži samo ob glavni prometni žili.

Vendar pa se naseli v Lipnici industrija, pri čemer je treba omeniti predvsem podjetniško družbo Assmann. S tem v zvezi se število prebivalstva stalno dviga. Sredi prejšnjega stoletja je štelo mesto 2000 prebivalcev, leta 1910 jih je

bilo 3300, danes pa jih je okrog 9000. Z okoliškimi občinami, ki spadajo k Lipnici, ima mesto danes že okoli 20.000 prebivalcev. Mestne pravice je Lipnica dobila leta 1913.

Predvsem po nastanku meje leta 1919 je pridobila na pomenu, saj je zadnji večji kraj na Štajerskem s številnimi upravnimi ustanovami in šolami.

Danes se razvija funkcija Lipnice v treh smereh: je upravno in šolsko središče in predvsem ustanovitev višje šole, je pomen mesta močno okreplila. V bližini Lipnice pa je štajerska deželna sadjarska in vinogradniška šola Silberger, katere pomen je za štajersko vinogradništvo zelo velik.

Nadalje je mesto pomemben trgovski center. V Lipnici kot središču-okrožja imajo vse specializirane trgovine, ki lahko v ponudbi konkurirajo z deželnim glavnim mestom Gradcem.

Posebno prijetno je, da so v mestu na glavnem trgu in v bližnji okolici pripravili dovolj parkirnih prostorov in da lahko kupec na majhnem prostoru v različnih specializiranih trgovinah najde vse kar želi.

Tretja funkcija Lipnice pa je funkcija obrtnega in industrijskega kraja. Danes je v mestu več firm najrazličnejših strok, kot so kovinska obdelava, tlačenje liv, mizarstvo, parketarstvo in zelo sposobno podjetje za predelavo usnja. Vsak dan pride več tisoč ljudi v Lipnico, ki po svojih storištvah ustreza vsem zahtevam.

Mesto samo je pogorelo leta 1829 in zato nima dosti zgodovinskih zgradb. Jedro pa sestavljajo hiše bidermajerskega stila, ki so bile po požaru spet zgrajene, tako da ima glavni trg zelo enoten značaj.

Na vzhodni strani kraja je stara cerkev, katere gotosko rojstvo je

mogoče še zaznati v stropu in razporeditvi oken, čeprav je strop cerkev tako kot cerkve v mnogih delih Štajerske, baročna. Na zahodni strani mesta med zgradbami in gradom Seggau je mestni park s kopališčem, kempingom in igrišči za mini golf ter teniški igrišči. Torej je poskrbljeno tudi za šport in sprehajanje.

V bližnji okolici je vreden ogleda predvsem grad Seggau s svojimi srednjim traktom iz renesančnih časov, z drugim največjim nom na Štajerskem in z lapidarijem rimskih nagrobnikov. Na gradom se dviga baročna romanska cerkev na Seggaubergu. V neposredni bližini cerkve so leta 1955 izkopali tempelj, postavljen iz rimskega mesta Flavia Solva in tam so uredili tudi rimski muzej.

Za popotnike, ki se radi peljejo malo dlje, priporočamo razgledne točke na Kogelbergu (458), od koder je čudovit pogled na vso dolino in tudi na mesto Lipnico. Skoraj do vrha pelje zgrajena cesta.

Ob vstopu v dolino Sulmsko je uredili umetno jezero, imenovano Sulmsko jezero, ki ob lepem vremenu privabi tisoče obiskovalcev, predvsem iz Gradca.

Ali vas smemo povabiti na kratek skok v Lipnico (Leibnitz)? Prepričani smo, da se bo to še vrnilo!

OBIŠČITE NAS OD 2. DO 10. OKTOBRA

GRAŠKI VELESEJEM

